AYI DAĞI

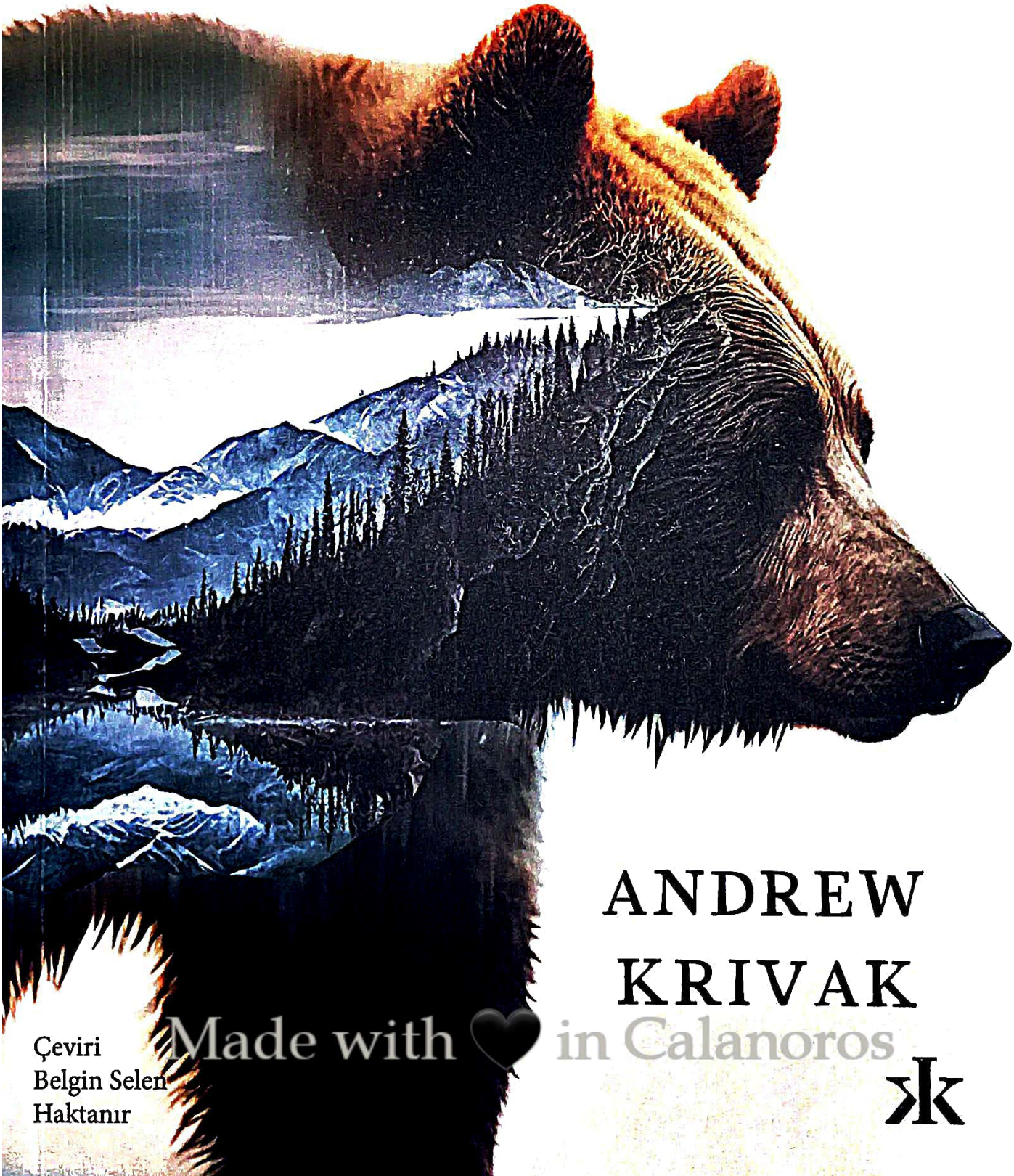

ANDREW KRIVAK

Çeviri
Belgin Selen Haktanır

Made with ♥ in Calanoros

AYI DAĞI

akira

Ayı Dağı

Orijinal Adı: *The Bear*
Yazar: Andrew Krivak
İngilizce Aslından Çeviren: Belgin Selen Haktanır
Genel Yayın Yönetmeni: Aslı Tunç

Kafka Kitap Yayın Yönetmeni: Şebnem Soral Tamer
Editör: Nazlı Berivan Ak
Son Okuma: Şebnem Soral Tamer, Zeynep Hopa
Kapak Tasarım: İlknur Muştu
Sayfa Tasarım: Ceyda Çakıcı Baş

1. Baskı: Haziran 2023
ISBN: 978-625-799-480-4

© Andrew Krivak, 2020
Bu eser, 2020 yılında *The Bear* adıyla Bellevue Literary Press'te ilk baskısını yapmıştır. Türkçe yayım hakkı AnatoliLit Telif Ajansı vasıtasıyla alınmıştır. Tüm hakları saklıdır, yayıncının yazılı izni olmadan çoğaltılamaz.
Türkçe yayım hakkı: © Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.
kafkakitap* Epsilon Yayınevi Tic. ve San. A.Ş.'nin tescilli alt markasıdır.

Baskı ve Cilt:
Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah., Güvercin Cad., No: 3/1
Baha İş Merkezi, A-Blok, Kat: 2
34310 Haramidere/İstanbul
Tel: (212) 412 17 00
Sertifika No: 44452

Yayımlayan:
Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Osmanlı Sok., No: 18/4-5 Taksim/İstanbul
Tel: (212) 252 38 21 Faks: (212) 252 63 98
İnternet Adresi: www.kafkakitap.com
E-posta: kafka@kafkakitap.com
Sertifika No: 49067

AYI DAĞI

ANDREW KRIVAK

akira

Çeviren
Belgin Selen Haktanır

Ayı Dağı'na Övgüler

"Krivak büyük bir ustalıkla ve zarafetle, tüm canlıların (insanlar, hayvanlar, ağaçlar) sihirli bir dengede bir arada var olduğu, sonsuza dek birbirlerinin eşsiz öykülerini anlattıkları bir dünyaya yapılan aşkın bir yolculuk sunuyor.
Bu harikulade ve zarif roman altın değerinde."
—Publishers Weekly

"Yetişkinler için dokunaklı bir kıyamet sonrası fablı...
Ursula K. Le Guin'in onayını alırdı."
—Kirkus Reviews

"Merak uyandıracak kadar farklı.
Zarif, berrak bir düzyazı tarzıyla gözler önüne seriliyor."
—Library Journal

"Bazı yazarlar gerçekliğin üstüne edebi bir perde çekmekte ustadır; bir de bu perdeyi kaldıran ve gerçekliği ilk kez görmemizi sağlayan yazarlar vardır. Krivak ikinci gruba ait."
—National Book Award **jürisinin yorumu**

—Richard Russo
"Son derece zarif, doğal dünyaya dair derin bir farkındalığı olan bir yazar."
—New York Times Book Review

"[Krivak] sağlam, oturmuş karakterlerinin derin şefkatini, insanlığını ve sevgisini ortaya seriyor."
—Star Tribune

Cole, Blaise, Louisa ve Amelia'ya

Çok uzun süre özünü anlayamadık.

—Ralph Waldo Emerson,
Denemeler: İkinci Seri

Sona kalan iki kişi, doğudaki eski sıradağlarda tek başına duran, dağ dedikleri yükseltinin yamacında yaşayan bir kız ve babasıydı. Adam gençliğinde oraya bir kadınla gelmiş, kerestelerle, kazıp çıkardıkları taşlarla, çamur ve kumla karıştırdıkları harçla bir ev inşa etmişti. Yamacın ortasına inşa etttikleri ev, etrafı huş ağaçlarıyla ve yazın kızla babasının bir kanoyla kıyının yanında süzülürken meyvelerini öbek öbek topladıkları yabanmersini çalılıklarıyla çevrili bir göle bakıyordu. Kız evin ön tarafındaki ufak bir pencereden gölün ortasından yükselen bir adanın sığ sularında balık yakalayan kartalları görebiliyor, sabahları kahvaltısı ocak ateşinin üstünde pişerken dalgıçkuşlarının çığlıklarını duyabiliyordu (bir nesil önce kendilerine hediye olarak verilmiş olan camı kadının ebeveynleri ona hediye etmişlerdi; bu zanaat uzun süre önce unutulduğu için cam çok değerli bir şeye dönüşmüştü).

Sonbahar ekinoksundan kısa bir süre sonra, kış mevsiminde kar yağmaya başlardı ve ilkbahar bittikten sonra bile dağlar karsız kalmazdı. Fırtınalar günler ve bazen haftalar sürerdi; rüzgârın sürüklediği şeyler eve kadar erişir, patikaları tıkardı ki bir ağacın tepesine erişecek kadar büyük olabiliyordu bu yığınlar. Adam çoğu zaman beline bir ip bağlayarak bunların arasından geçerek odun kesmeye ya da ormanın kenarındaki alet kulübesine gitmek zorunda kalırdı.

Rüzgârlar dindiğinde, bulutlar dağıldığında ve güneş alçakta yeniden parıldadığındaysa adam küçük kızı sıkı sıkı sarıp sarmalardı. İkisi kışın sessizliğinde dışarı çıkarlar, dişbudak ağacı dallarından ve ham deriden yapılmış kar ayakkabılarıyla kayarak, günü buzların arasından alabalıkla levrek tutarak geçirdikleri donmuş göle giderlerdi.

Dağın tepesinden göle dek uzanan kar tabakası kızın dünyasının o kadar büyük bir kısmını kaplardı ki senenin neredeyse yarısında pencereden dışarı baktığında gördüğü tek şey beyaz bir örtünün altında dinlenen bir kır manzarası olurdu.

Ama kış ne kadar uzun sürerse sürsün, gelişi tıpkı uyanan kuşların cıvıltısı ya da bir ağaç dalından yere düşen su damlalarının sesi gibi yumuşak ve nedense şaşırtıcı olurdu. Karlar erirken siyah kayalıklar, gri yosunlar ve kahverengi yaprak örtüsü ormanın o ana dek tek renk olan paletinde belirir, ağaçların gümüş rengi ince siluetleri baldıran ve çam ağacı kümelerine karşı yeşil yapraklarla aydınlanmaya başlardı. Bunlar kızın sabahları babasıyla birlikte evden çıktığı, ormanın toprak zemininden fırlayan ve gölün kenarındaki sularda peyda olan yeni bir dünyayı incelediği, ılık güneşin altında yere uzandığı, dünya ile zaman acaba tepesinde uzun kavisler çizerek uçan şahin ve kartal gibi midir diye düşündüğü günlerdi. Kız onların sadece orada uçmadıklarını biliyordu çünkü onun görmediği, henüz bilmediği bir yerden havalanıp oraya geri dönüyor olmalıydılar.

Senenin dört mevsiminin günleri arasında, kızın hepsinden çok sevdiği bir gün vardı: Yaz gündönümü. Yılın en uzun günü. Adamın kıza doğduğunu söylediği gün. Adam gündönümü gecesinde kızına hediye vermeyi bir gelenek hâline getirmişti. Kız bu hediyeleri aldığı ilk zamanları hatırlamıyordu ama onlar da diğerleri kadar değerliydi... Gerçeğine çok benzediği için uçacakmış gibi gözüken, tahtadan oyulmuş bir kuş. Annesinin geyik derisinden ve kas sinirlerinden yapılmış, gölün kenarında bulduğu renkli taşları koyduğu çantası. Masif meşeden yapılmış, içinden su içtiği bir bardak. Adamın öne uzattığı avucundan ağır ağır inen, kızın yazları bir evcil hayvan olarak baktığı ve sonbaharda yine gölün kenarına bıraktığı, kabuğu boyanmış bir kaplumbağa.

Kızın beş yaşına bastığı günün akşamında, babası ona yemekten sonra bir kâse taze çilek verdi ve "Bu gece sana özel bir hediyem var," dedi.

Kıza etrafında bir fiyonk şeklinde bağlanmış uzun bir parça kuru ot olan huş ağacından yapılmış bir kutu verdi. Kız fiyongu çözüp kutunun kapağını açtı. İçinde parlatılmış, ışıl ışıl gümüş bir tarak vardı ve o güne dek gördüğü hiçbir şeye benzemiyordu.

Adam sessizliği bölene dek kız uzunca bir süre tarağa baktı.

"Bu tarak annene aitti," dedi adam. "Sana vermek için bekliyordum. Gölün kenarında saçlarını serbest bıraktığında ne kadar zorluk çektiğini görünce, 'Tarağı bu sene vermeliyim,' diye düşündüm."

Kız kutunun içinden tarağı aldı ve kırılgan, saygı duyulması gereken bir şeymiş gibi dikkatle tuttu.

"Bayıldım," dedi alçak sesle. Tarağı sıkıca kavradı ve babasının kollarına atılıp ona sarıldı.

Kız kendini bildi bileli kulağında adamın sesini duymuştu; o yüzden, onunla konuşmuş olabilecek başka birisi var mıydı diye hiç düşünmemişti. Ama evin dışına çıkacak ve ormana ya da göle gidecek kadar büyüdüğünde, hayvanlarla ilgili bir şeyi fark etmeye başlamıştı. Peşlerinde yavrularıyla yere devrilmiş ağaçlardan yaptıkları yuvalarına girip çıkan iki tilki vardı. İki dalgıçkuşu her yaz yavrularına gölün derinliklerine kadar eşlik ediyordu. İlkbaharda dağın dibindeki ufak bir ovada otlayan dişi geyikleri gördüğünde, yanlarında yavruları olduğunu fark etmişti. O gece, kız tarakla saçlarını taramayı denedikten sonra, adam onu yatağına yatırıp öptü ve iyi geceler diledi. Kız ona baktı. "Neden yalnızsın?" diye sordu.

Adam yatağın yanına çömeldi.

"Yalnız değilim ki, sen varsın," dedi.

"Biliyorum," dedi kız. "Ama annem nereye gitti? Etrafım bana bir zamanlar ona ait olduğunu söylediğin şeylerle dolu. Ama o burada değil."

"O burada," dedi adam. "Onunla ilgili anılarımızda."

"Ama ben onu hatırlamıyorum," dedi kız. "Ne oldu ona?"

Adam başını önce öne eğdi, sonra kaldırdı ve kızına kendisiyle kadının ebeveynlerini toprağa verdikleri, dağa geldikleri ve evlerini inşa ettikleri zamanlarda, bildikleri tek dünyanın orası olduğunu ve bir süre ikisinin hayatlarının sonuna dek o dünyada yaşayacaklarına inandığını anlattı. Ta ki kadın bir bebeği olacağını anlayana dek.

"Ben," dedi kız.

"Sen," dedi adam. "Ama vakit geldiğinde, seni dünyaya getirmek için çok çaba harcadı. O kadar çaba harcadıktan sonra sadece seni emzirecek ve dinlenecek kadar gücü kaldı. Güçlüydü. Yazı atlatacak, sonbahara girdiğimizde sana ihtiyacın olan sütü ve besinleri vermeye devam edecek kadar güçlüydü. Ama bir süre sonra bir çocuk dünyaya getirme çabasının onu götüreceği yere gideceğini ve senin ya da benim onun peşinden gidemeyeceğimizi biliyordum. Derken, avcı ayından önce bir gece uykuya daldı ve bir daha uyanmadı."

Adam bir an için karanlığa bakmak üzere geri döndü, sonra yüzünü kızına çevirdi. Kız yatağında doğruldu ve battaniyesinin altından elini uzatıp adamın elini tuttu.

"Üzülme," dedi. "Anlıyorum."

Adam gülümsedi ve "Sen akıllı bir kızsın," dedi. "Ama hâlâ anlayamadığın çok şey var. Anlamaman gereken çok şey var. Henüz vakit gelmedi."

"Ne gibi?" diye sordu kız.

"Mesela, bunca sene sonra, her günün her dakikası seni düşünmek zorunda kaldığım senelerden sonra bile hâlâ onu düşünüyorum. Onu hâlâ özlüyorum ve keşke burada olsaydı diye düşünüyorum."

Kız başını tekrar yastığına dayadı.

"Günün birinde ben seni özleyecek miyim?" diye sordu.

"Günün birinde," dedi adam.

Kız sessizleşince adam onun uyumuş olabileceğini düşündü ama kız karanlıkta yine bir soru sordu. "Onun yerine ben buradayım diye üzülüyor musun?"

"Hayır, bir an için bile üzülmüyorum!" dedi adam, o oda için fazla yüksek bir sesle. Kızının elini daha sıkı bir şekilde tuttu. "Bir an için bile üzülmüyorum. Çünkü sen her üzüntümün ya da her şeyin eskisi gibi olmasını dilediğim zamanların ötesindeki mutluluğumsun. Sen olmasaydın..."

Adamın sesi giderek zayıfladı, bakışlarını yere çevirdi ama sonra tekrar kızına baktı.

"Sen olmasaydın yapayalnız kalırdım," dedi.

"Sensiz ben de yalnız olurdum," dedi kız.

Yaz alacakaranlığıyla birlikte pencereden içeri bir parça ayışığı sızmaya başlamıştı ve adam, kızın yüzünde kadının yüz hatlarını görebiliyordu.

"Ne yapacağımızı biliyorum," dedi adam. "Yarın annenin yattığı dağın tepesine tırmanacağız. Dağı çok severdi. Eskiden zirvesinin bir ayıyı andırdığını söylerdi. Orayı senin de görmeni istiyorum. Gitmek ister misin?"

"Evet," dedi kız.

"Güzel," diye fısıldadı adam ve ikinci kez kızının alnını öptükten sonra üstünü sıkıca örttü. "O hâlde, iyi uykular. Yarın uzun bir tırmanış yapacağız."

Kız yana dönüp battaniyesine sarındı ve ayışığı penceresinden çekilmeden uyuyakaldı.

Kız şafak vakti gri bir alaycı kuşun cıvıltılarıyla uyandı ve babasının kurutulmuş elma dilimleriyle ve nane yaprağı çayıyla kahvaltı hazırladığı mutfağa gitti.

"Çok güzel bir sabah," dedi adam kızına. "Kahvaltını bitirince gideceğiz."

Kız gözlerini ovuşturup masaya oturdu. Geceleyin birkaç kere uyandığından uykusunu alamamıştı. Rüyasında, hiçliğin ortasında tek başına duran dağın zirvesi ile evi arasında bir yerde kaybolduğunu görmüştü. O sabah dağa tırmanabileceğinden, hatta tırmanmak istediğinden emin değilse bile bu düşüncelerini kendine sakladı. Adam ona annesinin bir dağın zirvesinde, toprağın altında yattığını söylemişti; o yüzden hem onun için hem adam için hem de oraya varabilmek için elinden gelen gayreti gösterecekti. Sessizce yemeğini yedi, çayını içti ve bir sukabağına su doldurdu. Sonra, kayalıklarda rahat yürüyebilmek için kalın geyik derisi ayakkabılarını giydi ve "Hazırım," dedi.

Bir patika vardı. Çok kullanılmış bir yol değildi ama yine de görülebiliyordu. İlk kısmı göl kenarından eve yürüdükleri yoldan daha zorlu değildi. Ama tırmandıkça zemin daha kayalıklı hâle geldi, yol giderek dikleşmeye başladı. Güneş doğana, gölün doğu ve batı kıyıları tamamıyla aydınlanana dek kayalıklara teker teker tırmanarak yolun yarısına geldiler ve bir taşın üzerine oturup soluklandılar.

Kız suyundan içti ve bir avuç hikori cevizi yedi. Alnı terlemeye, bacakları sızlamaya başlamıştı ama artık geri dönüş yoktu. Dinlendikleri kayanın oradan dağın zirvesine uzanan yol, o ana dek katettikleri yoldan da zorlu göründü gözüne.

Adam onun ne düşündüğünü merak etti ve "Annenle ben her yaz buraya birlikte tırmanırdık ama o zamanlar bile yetişkindik. Bunun ne anlama geldiğini biliyor musun?" dedi.

Kız bakışlarını dağın zirvesinden babasına çevirdi. "Senden daha güçlü olduğum anlamına geliyor," dedi.

"Evet," dedi adam gülerek. "Bence her zaman öyle olacaksın."

Adam kalkıp evden her çıkışında yanına aldığı sırt çantasının içindekileri düzeltti. Bıçak, çakmak taşı, çelik, kemikten yapılmış bir iğne, hayvan kas sinirlerinden yapılmış bir parça sicim, fındık ve subakağından yapılma bir matara.

"Bir kere daha mola vereceğiz," dedi ve dağa tırmanmak üzere yürümeye başladı.

Kızı da kalkıp peşinden yola koyuldu.

Öğle vaktinden sonra adamın tahminine göre zirvenin dibindeki sarp bir çıkıntıya varmışlardı. Hava serindi, gökyüzü berrak ve güneşliydi. Güçlü, amansız bir rüzgâr dirseklerine ve sırtlarına geçirdikleri derileri kamçılıyordu. Sonbaharda havada uçuşan yalnız ve cesur bir yaprak gibi sıcak hava akımının üstünde süzülen bir kartalı izlediler. Bildikleri tüm dünya ayaklarının altında sere serpe uzanıyordu. Yamaç. Orman. Göl.

Kız babasına oradan evi görebilirler mi diye sordu ve babasının parmağıyla işaret ettiği noktaya bakınca, göz alabildiğince uzanan yeşil örtüye ve ocak ateşinden yükselen ince duman sütununa karşı çatının arka tarafını kaplayan beyaz meşe padavralarının oluşturduğu ufak alanı gördü. Sonra, yirmi uzun adım kadar ileride olan, sayısız güneşli, karlı, rüzgârlı, yağmurlu güne ve geceye maruz kalmış, ağaçsız, tırtıklı bir kayalıktan oluşan zirveye baktı. Arkasında sadece gökyüzü göründüğü için, zirvenin profili ona da mavi göğe bakan bir ayının başını anımsattı. Yan tarafta, o başın devamı olan bir omzu andıran alanda, üstünde kocaman düz bir taşın durduğu taş yığınını gördü. Rüzgâr kollarını ve göğsünü döverken terinin soğuduğunu hissetti, babasına baktı ve taş yığınını işaret etti. Babası evet anlamında başını salladı ve o son adımları birlikte yürüdüler.

Taş yığını genişti ama bir bodur çamdan yüksek değildi. Üstündeki düz taş, pürüzsüz ve süslemesiz yüzeyiyle bir masayı andırıyordu. Kız uzakta durdu ve babasının o taşı kaldırıp nasıl diğerlerinin üstüne koyduğunu merak etti.

"Gel," dedi adam. "Ona dokunabilirsin."

Kız taşların yanına gidip ellerini mezar taşının üstüne koydu ve uzaktan göremediği ama orada olabilecek herhangi bir sözcük ya da üstüne kazınmış bir şey var mı diye yüzeyini yokladı.

Başını çevirip, "O, taşların altında mı?" diye sordu babasına.

"Hayır," dedi adam. "Altındaki toprakta gömülü. Onun kalıntıları orada. Kazabildiğim kadar derine gömdüm. Onu hiçbir şeyin rahatsız etmesini istemedim."

Kızın eli hâlâ taşın üstünde duruyordu.

"Bunu tek başına nasıl kaldırdın?" diye sordu.

"Bilmiyorum," dedi adam. "Sadece kazmaya başladığımda bir sonbahar günü olduğunu ve işim bittiğinde seninle birlikte dağdan aşağı inerken kar yağdığını hatırlıyorum."

"Benimle birlikte mi?"

"Evet. Sırtımdaydın. Bu sırt çantasının içindeydin."

"Burayı kazman o kadar uzun mu sürdü?"

"Hayır. Ama burada her şey çok hızlı değişir."

"Anlatsana," dedi kız.

Birlikte rüzgârı kesen taş yığınının yanına oturdular ve adam içine derin bir nefes çekip kıza uyandığı ve kadının uykusunda öldüğünü gördüğü sabahı anlatmaya başladı. Çektiği büyük sıkıntıların dindiğini hissetmişti ve ne yapması gerektiğini anlayana dek uzunca bir süre yanında uzanmıştı. Kızı beşiğinden almış, su içirip bir gece önce haşlayıp püre hâline getirdiği pancardan yedirmiş, onu taşımak için yaptığı sırt çantasına koymuştu. Ardından değneklerle ve ince dallarla başlayıp ormanda devrilmiş olan ağaçların dalları ve gövdeleriyle devam ederek her boydan odun toplamaya başlamıştı. Bunlarla gölün kıyısında kocaman bir öbek oluşturmuş, kuru ve ince olanları en alta, tabut sehpası

için kullanacağı kütük ve dalları da üste yığmıştı. Sadece kızın karnını doyurmak için mola vermişti ve işi bittiğinde alacakaranlık olmuştu. Sonra eve geri dönmüş, kadının cansız bedenini battaniyesine koyup gölün kenarına taşımış, onu odun öbeğinin üstüne yerleştirmiş ve gökte yıldızlar belirmeye başladığında odunları ateşe vermişti.

Bütün gece uyumadan bekleyip cenaze ateşini izlemişti. Sabahleyin kıza kahvaltısını vermek için kalkmış, sonra onu çantasına yerleştirip dağa tırmanmıştı. Onu, şekli bir ayıyı andıran çıkıntının gölgesinin altına koyarak kayaları kenara atmaya ve toprağı kazıp bir alan açmaya başlamıştı. Kadın için ağlamış, toprağı kazarken kız onun hâlâ orada olduğunu anlasın diye onunla konuşmuş, annesinin ne kadar güçlü ve güzel olduğunu ama artık ona veda etme vaktinin geldiğini anlatmıştı. Kayaları elinden geldiğince kenara atıp derin bir çukur kazdığında, dolunayın ışığı altında kızla birlikte eve geri dönmüştü.

Birkaç saat uyumuş, geceleyin havanın soğuduğunu hissetmişti ama bir ateş yakacak gücü kalmamıştı. Şafak sökünce gölün kenarına gidip kadının kemiklerini ve küllerini toplayıp yataklarına örttükleri battaniyeye sarmıştı. Sonra kızı yine sırtındaki çantaya koyup kadının kalıntılarını tek başına duran dağın zirvesine götürmüş, kemikleri ve külleri sığ çukura koyup üstünü toprakla örtmüştü, diğer taşları da üç sıra hâlinde mezarın üstüne dizmişti.

"Ayağa kalkıp kuzeye baktığımda fırtınanın yaklaştığını görebiliyordum," dedi adam kıza. "Kar kokusunu hissedebiliyordum. Oraya tekrar gidebildiğimde yaz gelmiş olacaktı ve geri dönmek istediğimden bile emin değildim. Çok öfkeliydim... Annenin ölümüne öfkeliydim. Yalnızlığıma öfkeliydim. Doğadaki her şeye öfkeliydim. Tam o sırada, o taşı gördüm. İki gündür etrafından dolanıyordum. Eğilip taşı kucakladım, olanca öfkem ve gücümle kaldırırken bağırdım. O kadar yüksek sesle

bağırdım ki sen de benimle birlikte bağırmaya başladın ve dağda esen rüzgâr ikimizin çığlıklarıyla doldu. Ama onun kalıntılarıyla birlikte anısını da koruyacak bir şey olmasını istedim. O taşı gördüğün yere kaldırana dek beni hiçbir şey durduramazdı."

Kız uzunca bir süre sessiz kaldı. Babası da başını önüne eğip sessizce oturdu.

"Keşke onu hatırlayabilseydim," dedi kız en sonunda. "Onunla ilgili herhangi bir şeyi. Ama hatırlamıyorum."

"Çok küçüktün," dedi adam.

"Ama bazen anılarımda sadece sen ve ben yokuz," dedi kız. "Bazen başka birisi daha var. Çok yakınımda ama yüzünü göremiyorum. Yine de birinin yanımda olduğunu hatırlıyorum."

Adam onaylamak için başını salladı. "Biliyorum," dedi.

"Annem neye benziyordu?" diye sordu kız.

Adam biraz düşündü.

"Bir daha gölün yüzeyine baktığında onu göreceksin," dedi adam.

"Her fırsatta gelip onu ziyaret etmek istiyorum."

"Her sene buraya tırmanalım," dedi adam. "En uzun günde. Hepimizin bir arada olduğu ilk günde. Annenin hoşuna giderdi."

"Benim de hoşuma gider," dedi kız.

Sonra rüzgârdan korundukları yerden kalktılar ve dağdan inmeye koyuldular.

Adam o yaz kıza, göle ve yaşadıkları bölgeye dair bildiği ne varsa öğretmeye başladı. Ona, haşlayıp akşam yemeğinde bir tabak yabani soğanla birlikte yedikleri midyeleri çıkarmak için nereye dalması gerektiğini gösterdi. Bir tavşan tuzağının nasıl kurulduğunu, sukamışı kök saplarından nasıl tatlı yapıldığını ve tuzağa yakalanan tavşan eti için nasıl kuşburnu reçeli hazırlandığını öğretti. Ona adım adım, dört parçaya ayrılıp her ucu sivriltilmiş ve taş ağırlıklar bağlanmış bir ağaç fidanıyla bir balık mızrağı yapmayı öğretti; bu arada, kız mızrağı gölde set çektikleri kovuğa yakalanan balıklara fırlatmayı denedi. Adam ona hikori cevizi ağacından yaptığı bir yayla vurduğu geyiklerin sinirlerini nasıl çıkaracağını ve derilerini nasıl tabaklayacağını da gösterdi. Sonbahar ekinoksundan önce altınbaşaklar tomurcuklandığında yabani balarısı sürülerini nasıl bulacağını ve o arıların kovanlarını yaptıkları ağaçtan nasıl bal toplayacağını öğretti. Günün sıcak saatlerinde gölün kenarında mola verdiklerinde, kıza uzun zaman önce sürüklenip o otlarla kaplı kıyıya saplanmış olan eski ve yıpranmış bir kayanın üstüne çizdiği basit güneş saatini okumayı öğretti.

Berrak gecelerde kızını dışarı çıkardı ve tutulum çemberindeki yıldızları işaret ederek orada seyahat eden takımyıldızların isimlerini söyleyip göğe nasıl bakması gerektiğini öğretti. Kız yazın avcı Yay'ı, Akrep'in kalbiyle kuyruğunu ve Herkül'ün dört parlak yıldızını nasıl bulacağını öğrendi. Kışın kendi kar ayakkabılarını giydi ve babası onu donmuş göle götürüp büyük Avcı Takımyıldızı'nı, Büyük Köpek Takımyıldızı'nı, gökteki en parlak yıldız olan ve köpeğin burnunu oluşturan Sirius'u gösterdi. Sene boyunca adamın ona eve giden yolu bula-

mayacak olursa bir rehber olarak kullanılabileceğini söylediği Kutupyıldızı'nın etrafında dönen Büyük Ayı'yı izlediler.

Kız büyüdükçe adam ona, gökyüzünde tek bir yıldızın bile görünmediği, uzun süre aydınlık kalan yaz gecelerinde ve balmumu kandil etrafında kış gecelerinde okuma-yazma öğretti. Adam tablet olarak bir parça teneke, kalem olarak da şömineden aldığı yanmış bir çubuğu kullandı. Kız yazmayı söktüğünde, adam ona içinde kâğıtlar olan deri kapaklı defterler ve bıçağıyla ucunu incelttiği bir kurşunkalem verdi. Kız bir keresinde ona o tür kâğıtları nereden bulduğunu sordu ama adam sadece kâğıtların uzun süredir onda olduğunu söyleyip sustu.

Kız kâğıdın ve parmaklarının arasındaki kalemin yarattığı hissi sevmesine rağmen, aslında yazı derslerine zor tahammül ediyordu. Esas okumayı seviyordu, en çok da babasının ona bir şeyler okumasını... Babasının kendi babasına ait olan, sayfalarını dikkatle açtığı ve ufak evlerinde duvardaki raflarda muhafaza ettiği kitapları vardı. Homeros ve Virgil, Hilda Doolittle ve Wendell Berry gibi garip isimleri olan şairlerin tanrılarla, insanlar ve aralarındaki savaşlarla, ufak şeylerin güzelliği ve barışla ilgili şiirlerini okurdu. Gerçek olan ve olmayan öyküler okurdu. Ormandaki bir evle, bir avcı ve denizkızıyla ve ev arayan tavşanlarla ilgili öyküler okurdu. Okumayı bitirip mumu söndürdükten sonra, kız sanki kendi dünyasına geri döndüğünden emin olmak istermiş gibi hep, "Bu kişiler de mi öldüler?" diye sorardı.

"Evet," derdi babası. "Çok uzun zaman önce öldüler."

"Peki, biz yalnız mıyız?"

"Yalnız değiliz. Birbirimize sahibiz. Şimdi yatağına git. Sabah konuşuruz."

Kız, adamın okuduğu kitaptaki sözcükleri kendisi okumaya ve anlamaya başladığında, o geçmişte kalmış mücadele öyküleri bunları ilk kez kendi sesinden duyuyormuş gibi yeniden hayat

bulmaya başladı. Bu sayede dağın sessiz ve huzurlu ortamından ayrılmadan, çatlamış ve lime lime olmuş kapakların arasında, ciltlenmiş eski kâğıt parçalarının üstündeki geçmiş bir zamana ait eski sözcüklerle anlatılan öykülerden neler olduğunu ve nedenlerini öğrenmişti.

Ama iyi bir okuyucu olduktan sonra bile, kız yatıp uyumadan önce babasından ona gençliğinde duyduğu bir öyküyü anlatmasını isterdi.

Babası, "O kadar yaşlı değilim," derdi ve o gün onu şaşırtan bir şey düşünür, "Babam bir keresinde bana bir dönemi anlatmıştı. O dönemden müthiş bir cesaret ya da kaybedilen ve bulunan bir defineyle ilgili uzun bir yolculuk öyküsü çıkmıştı," diye anlatmaya başlardı. Bazen öyküler dağın etrafındaki bölgeden gelirdi. Bazen de sadece adamın hayal gücünden fırlamış "çok uzaklardaki bir diyardan" gelirdi. Öyküler her zaman ufak bir evde, ocak ateşinin güvenli ve sıcak ortamında sona ererdi.

Kızın yedi yaşına bastığı, adamın onu kanolarıyla gölde izlemekten vazgeçtiği –çünkü kız çok iyi bir yüzücü olmuştu– ve çimlere uzandıkları bir gün adam ona, onun ve kadının kanoyu nasıl yaptıklarını, gövdesi, oturtma tahtaları ve en yüksek ucu için beyaz sedir ağacı bulabilmek adına kuzeye kadar uzun bir yol yürüdüklerini, sonra palamar olarak kullanmak için siyah alaçam kökleri topladıklarını ve parçaları birleştirmek için alaçam sakızını nasıl ısıttıklarını anlattı.

"Bu kano mu?" diye sordu kız, kendini bildi bileli gölde dolaşmak için bindiği kayığa bakarak.

"Evet, bu kano," dedi adam. "Bu kadar süre dayandı."

O senenin sonbaharında, kız ve babası ormandan çıkıp göle giden, ağzıyla bir balık yakalayana dek etrafa sular sıçratan, sonra tekrar ormana dalıp dağdan yukarı giden bir ayı gördüler. Ayı, kıza annesinin dağın zirvesindeki mezarının yanındaki ayı profilini ve dağa ilk çıktığı zaman aklından geçen soruları,

en çok da annesi o kadar güçlü olduğu hâlde neden onlarla birlikte kalabilecek kadar yaşayamadığıyla ilgili soruyu hatırlattı. Sanki onlarla kalmak yerine ormana dalan bir ayı gibi çekip gitmişti.

"Annem bir ayı mıydı?" diye sordu yüksek sesle, maviye çalan siyah postlu ve göğsünde beyaz bir leke olan hayvan ağaçların arasında gözden kaybolduğunda.

Adam güldü ve "Neden öyle dedin?" diye sordu.

"Çünkü bizimle kalmak istemedi," dedi kız. "Gitti. Dağa gitti. Tıpkı o ayı gibi."

Adam o anda kızın ne düşündüğünü anladı.

"Ayı, ondan bunu isteseydin bile kalmazdı," dedi adam. "O devasa vücudu ve ayaklarıyla gözüme bir yaban domuzu gibi göründü. Erkek ayılar dolaşmayı severler ve o ayı da yapması gerekeni yapıyordu. Anneni dağa götüren bendim. Unuttun mu? Burada, seninle birlikte olmaktan çok istediği bir şey yoktu. Ama buradan ayrılıp dağda uyuyacağımız zamanı seçemeyiz. Günün birinde hepimizin dağda uyuması gerekir. Ayının bile. Tüm irademizle buna karşı mücadele etsek de..."

Adam sustu ve uzunca bir süre bakışlarını yere dikti. Sonra başını kaldırdı ve kıza, "Buraya gel," dedi.

Kız kalkıp babasının yanına gitti.

"Otur ve ayakkabını çıkar."

Kız ayakkabısını çıkardı ve babası ondan ayakkabıyı dikkatle incelemesini istedi. Tabaklanmış geyik derisi. Düzgün dikişler. Yıpranmış ama delinmemiş olan sağlam taban.

"Bu ayakkabıyı annen yapmıştı," dedi adam. "Sen hâlâ onun karnındayken. Birlikte yayla avladığımız geyiğin derisinden beş çift ayakkabı yaptı. Yaptığı her çift bir numara büyüktü; böylece, son çift de sana küçük geldikten sonra kendi ayakkabılarını yapabilecek yaşta olacaktın."

"Bu son çiftim mi?"

"Evet," dedi adam.

"Bizden ayrılacağından habersizken beş çift yapması gerektiğini nereden biliyordu?" diye sordu kız.

Adam da yanıtı bilmiyormuş gibi başını salladı.

"Belki de biliyordu," dedi. "Bu yüzden seninle birlikte kalabilmek için bu yolu düşünmüştü belki de. Sen hepimizin gitmesi gerektiğini anlayacak yaşa gelene dek."

Sonbahar yaklaşırken, bir gün adamın iki çam ağacının arasına kurduğu hamakta tembellik ediyorlardı. Kız ona ormanda başka ayılar var mı yoksa sadece yazın gördükleri ayı mı var, diye sordu.

"Orada hâlâ ayılar var," dedi adam. "Gelip giderler ama kimseyi rahatsız etmezler."

"Dağın zirvesinin bir ayıya benzemesi hoşuma gidiyor. O her zaman orada kalacak," dedi kız.

"Onu o yüzden oraya götürdüm," dedi adam. "Annen uyurken ayı ona arkadaşlık ediyor. Umarım bir gün ben de orada uyurum."

Kız bir süre bir şey demedi ama sonra, "Onlar nasıldır?" diye sordu.

"Ayılar mı?"

"Evet. İyiler midir?"

"Çekingenlerdir," dedi adam. "Tabii eğer merak ettiğin buysa..."

"Peki, bize kükreyip, acıkırlarsa gelip yiyeceklerimizi yerler mi? Gerçek olanları diyorum."

"Hayır," dedi adam. "Onları rahatsız etmediğin sürece kükremezler. Ya da yavrularını tehdit etmediğin sürece. Babam bana bir keresinde kendi türlerine ya da başka türlere iyilik yapmak için uzun yollar aşabileceklerini söylemişti. Çok küçükken bu sözü verir, gözleri bile açılmadan bu sözü annelerine fısıldarlarmış."

Kız hamakta ağır ağır sallanırken ve bir ayının fısıldayarak

verdiği söz kulağa nasıl geliyor olabilir diye düşünürken, "Babamın bu sözü tutarak kocaman bir köyü kurtaran bir ayıyla ilgili olarak anlattığı öyküyü duymak ister misin?" diye sordu adam.

"Evet," dedi kız ve o kadar hızlı bir şekilde doğruldu ki hamak az kalsın ikisinin de çam iğneleriyle kaplı zemine düşmesine neden olacaktı. Adam tam zamanında ağaca tutundu ve kahkahalarla güldükten sonra bu öyküyü kıza anlatmaya başladı.

"Bir zamanlar, geniş ve kıvrılarak ilerleyen bir nehrin kenarında, krallığında yaşayan köylülerden sahip oldukları tüm gümüşleri ve altınları vermelerini isteyen bir kral yaşarmış. Köylüler verimli topraklarda yaşayan iyi çiftçilermiş ama kral oymuş. Böylece, köylüler ona gümüşlerini ve altınlarını vermişler ve en azından emeklerinin karşılığı olduğu için minnettar hissettikleri yiyeceklerini yetiştirdikleri tarlalarına gitmişler. Yaz sessiz sakin geçmiş ve köylüler hayatlarının en iyi hasadını kaldıracaklarken, kral bu sefer yetiştirdikleri bütün mahsulleri istemiş.

"Köylüler, 'Bunu bize neden yapıyorsun? Şimdi ne yiyeceğiz?' diye sorarak direnmişler. Ama kral sorularının hiçbirine yanıt vermemiş. Askerlerini yollamış ve halkının bütün mahsullerine el koymuş. Böylece, köylüler yerdeki toz topraktan toplayabildikleri şeylerle yaşamak zorunda kalmışlar.O kış takvimler ilkbahara yaklaştıklarını gösterirken ve insanlar açlıktan ölmenin eşiğine gelmişken, yaşlı ama cana yakın bir ayı panayıra giderken köyden geçmiş. Köylülerin ne hâlde olduğunu görünce, neler olduğunu sormuş. Böylece, ona olanları anlatmışlar.

"'Çocuklarımız öldükten sonra biz de öleceğiz. O kral kimlerin kralı olacak?' demiş köyün büyüğü.

"Ayı şapkasının altındaki saçlarını kaşımış, sonra ufak bir el arabası, bir balya saman ve büyükçe bir palto istemiş. Samanları el arabasına koymuş, paltoyu samanların üstüne örtmüş ve el arabasını ite ite kralın sarayına doğru yürümeye başlamış.

"Ayı saraya vardığında, kralı görmek istediğini söylemiş. Zengin kralın huzuruna çıkınca bir dans izlemek ister mi diye sormuş.

"Kral yalnız bir adam olduğu için evet demiş ve ayı dans etmeye başlamış.

"Ayı dansını bitirdiğinde kral o kadar hoşnut kalmış ki ertesi sabah ayı yine dans eder mi diye sormuş.

"'Evet,' demiş ayı. 'Ambarınızdan bana biraz yiyecek verirseniz dans ederim.'

"Kral bunu kabul etmiş ve ayı böylece kralın köylülerden aldığı mahsulleri nerede sakladığını öğrenmiş. O gece el arabasını doldurmuş ve yanında getirdiği samanları ambara bırakmış.

"Sabahleyin, ayı kral için tekrar dans ettikten sonra kral yeni bir dansı prova etmesi için nehrin diğer tarafına geçmesine izin verirse ertesi gün tekrar geleceğini söylemiş. Kral bunu kabul etmiş ve ayı büyük paltosunun altına yığdığı mahsullerle oraya götürdüğü el arabasını ite ite saraydan uzaklaşmış. Saray muhafızları onun oraya gelirken getirdiği el arabasıyla uzaklaştığını görmüş ama hiçbir şeyden şüphelenmemişler.

"Ayı bunu ayın birinci çeyreğinden dolunaya kadar yapmış ve her seferinde kralın ambarına kocaman saman balyaları bırakmış. Bu arada, ambardan aldığı bütün tahılı köylülere geri vermiş. Kralın aşçısı ayının karnını tıka basa doyurduğunu ve ambarda başından beri saman olduğunu düşündüğü için mahsullerin yok olduğunu bile anlamamış.

"Dolunay ufalmaya başladığında ve köylüler yeniden karınlarını doyurabildiklerinde, ayıya gümüşleriyle altınlarını görüp görmediğini sormuşlar. Ayı gördüğünü söylemiş çünkü bunlar da kralın tahılı koyduğu kilitli ambarlarda duruyormuş. Köylüler paralarını da geri alabilirlerse bir ordu toplayıp kralı devirebileceklerini söylemişler. Ama servetlerini bir daha görebileceklerinden umutlu değillermiş.

"Ayı bunları yaparken panayır sona ermiş ve köylüleri sevmeye başlamış. Yine başını kaşımış ve 'Gümüşlerinizle altınlarınızı geri alacağım. Sizden sadece size yardım edebilmek için

kendi ordumla geri dönene dek kralınızı devirmemenizi istiyorum,' demiş.

"Köylüler ne kadar şanslı olduklarına inanamamışlar.

"'Bir ordun mu var?' diye sormuşlar.

"'Elbette,' demiş ayı. 'Ormandaki bütün hayvanlardan ve ağaçlardan oluşan bir ordum var.'

"Böylece, köylüler bu teklifi kabul etmişler ve ayı saraya gitmek üzere yola çıkmış.

"Kral, ayıyı görünce çok sevinmiş çünkü neşelenmeye ihtiyacı varmış. Ancak el koyduğu hasattan elde ettiği bütün yiyecekler kaybolmuş ve ona ne teklif edeceğini bilemiyormuş.

"'Bir parça gümüş yeterli olur,' demiş ayı. Sonra, buradan gideceğim.

Kral bunu kabul etmiş ve ayı ona en güzel dansını sergilemiş. Kral, ayıya muhafızlarıyla birlikte ambara gitmesini ve dansının karşılığı olduğunu düşündüğü miktarda gümüş almasını söylemiş. Ayı sözünü tutup sadece bir gümüş almış ve cebine koymuş. Sonra, vakit geç olduğu ve dolunay ufalmaya başladığında ormana hırsızlar girdiği için orada uyuyabilir mi diye sormuş.

"İlerleyen saatlerde kral ve maiyeti uykuya daldığında, ayı demir ocağını kızdırabilmek için dansı karşılığında aldığı gümüşü demirciye rüşvet olarak vermiş. Böylece, demirci gümüşü alıp uykuya geri dönecekmiş. Ocak kızdığında ve demirci şişip sönen bir körük gibi horlamaya başladığında, ayı ambardaki bütün gümüşleri ve altınları eritmiş. Sonra, gümüşlere dört tekerlek, altınlara da bir el arabası şekli vermiş.

"Sabahleyin ayı ocaktan külleri alıp gümüş tekerlekleri ve altın el arabasını karartmış, sonra büyük paltoyla örttüğü saman yığınını saraydan uzağa, ormanın içinden köye sürmüş ve kralın halkından çaldığı her şeyi el arabası şeklinde onlara geri vermiş.

"Köylüler sevinçten ne yapacaklarını şaşırmışlar. Gümüşleri ve altınları derhal eritip bir ordu toplamak için harekete geçmek

istemişler ama ayı onları, 'Savaşa başlamadan önce beni bekleyin. Yoksa başarılı olamazsınız,' diye uyarmış.

"Köylüler bunu kabul etmişler. Ayı onlara el sallayıp veda etmiş ve ormana giden yolda ilerlemeye başlamış.

"Aradan bir mevsim geçmiş, sonra bir mevsim ve bir mevsim daha geçmiş ama ayı geri gelmemiş. Bu arada, köylüler çiftçiliğe geri dönmüşler, yaşlı kral ölmüş ve tahta kızı geçmiş. Bu genç kadın zeki ve iyi yürekli, affedici ve adil birisiymiş. Halkına iyi davranıyormuş, halkı da karşılığında onun için çalışıyormuş. O köydeki kimse bir daha ayıyı görmemiş."

Adam öyküyü anlattıktan sonra, kız hamakta oturup sallanmaya devam etti ve ormana baktı.

"Ayılar gerçekten de insanlarla konuşmuş mudur?" diye sordu babasına. "Yani, sadece öykülerde değil. Konuşacak insanlar olduğunda demek istiyorum."

"Konuştuklarını hiç duymadım," dedi adam. "Gördüğümüz ayı sessizdi ama belki bizi görmemiştir ya da söyleyecek bir şeyi yoktur. O yüzden, bilemiyorum."

"Bizi gördü," dedi kız.

"Eh, o zaman sorunun yanıtını biliyorsun," dedi adam.

Yaz sonbahara dönüştü. Sonbahar kışa dönüştü. Kış da ilkbahara dönüştü. Yine bir gündönümü gecesi, adam kızına babasından kalmış olan pirinç bir pusula verdi. Kız güneşten ve yıldızlardan ana yönleri ve ara yönleri öğrendi, adam ona aynayı ve gözlerini kullanarak bir yönü nasıl bulabileceğini de öğretti. Ona eski zamanlarda insanların tek bir dereceyi çok iyi bilerek seyahat edebildiklerini ve mesafeleri ölçebildiklerini anlattı ama bunu sadece bir kitapta okumuştu ve gerçek mi yoksa sadece bir öykü mü olduğundan emin değildi.

Ertesi sabah, tek başına duran dağa tırmanırlarken kız pusulayı önüne, devrilmiş ağaçların etrafından dolanan patikaya tuttu, kayalıkların çıkıntılarına çevirdi ve hedefini asla ıskalamayan bir ok gibi her zaman kuzeyi işaret eden iğneden gözlerini ayıramadı.

Kız dokuz yaşına geldiğinde, artık dinlenmeden dağın tepesine kadar çıkabiliyordu. Ağaçların oradan doğruca zirveye gidiyor ve dibinde duruyordu.

Kayalıklara, "Merhaba, Ayı," diyordu. "Gerçekten de uzun bir kıştı."

Sonra, ağaçlıklı patikanın kenarına geri dönüyordu ve babasını bekliyordu. Babası ağaçların arasından çıktığında, kadının mezarına kadar son adımları birlikte tırmanıyorlardı ve güneş öğle vaktinin geçtiğini anlatana dek ellerini düz taşın üstüne koyup sessizce duruyor, sonra yeniden dağdan aşağı inip eve dönüyorlardı.

Kızın on yaşına bastığı sene, babası ona kadınla birlikte evdeki ilk zamanlarında yaptığı, kemik saplı ve deri kınlı bir bıçak hediye etti.

"Dahası da var," dedi kızına.

Adamın baltalarını, testerelerini ve marangozluk işleri için kullandığı aletlerini muhafaza ettiği kulübeye yürüdüler.

"Sana kendi yayını ve oklarını nasıl yapacağını öğreteceğim," dedi adam. "Sen beş yaşındayken dağa ilk tırmandığımız sene, yolda daha önce hiç görmediğim kadar düz bir hikori cevizi ağacıyla karşılaştım. Fırsat bulunca gidip ağacı kestim."

Kulübenin çatı kirişlerinin üstünde duran dört uzun değneği işaret etti.

"Bunları o ağaçtan yaptım. Yeteri kadar sertleştiler. Senin hazır olmanı bekliyordum."

Adam değnekleri aldı, en çentiksiz olanı seçti ve sonraki birkaç gün boyunca iki saplı bir ağaç bıçağıyla son büyüme halkasına kadar yayın arka tarafını yontmaya başladı. Yayın ortasına tutacak kısmı için bir işaret koydu ve kanatların ne kadar gerildiğini kontrol etti. Sonra, ipi takabilmek için iki kiriş yonttu ve her kanat eşit miktarda esneyene dek yayı büktü. Ortasını ve yanlarını bıçağıyla düzleştirdi, yuvarlak bir taşla her yerini parlattı ve yüzeyinin tamamını geyik yağıyla cilaladı.

Ağır ağır ama ara vermeden çalıştı ve her adımda kıza ne yapacağını gösterip yayın yapım aşamalarını tekrarlattı. İki hafta sonra, yaya bir geyiğin omurgasının yanından çıkardıkları siniri taktılar. Adam kızın yayı ilk kez çekişini ve bunu başarıyla yapışını izlerken gülümsedi.

Ertesi gün, oklar için huş ve kızılcık ağaçları aramak üzere ormana gittiler, bu ağaçların dallarını kesip inceltttiler ve arkalarına adamın dağ patikasında bulduğu hindi tüylerini taktılar. Sonra, adam ona siniri çıkardığı geyiğin kemiklerinden ve boynuzlarından nasıl ok başı yontacağını gösterdi ve bunları okların ucuna bağladı.

Kız her gün pratik yaptı, oklarını bir tepenin önüne hedef olarak dizdikleri örülmüş baldıran otu dallarına fırlattı. Adam onun hazır olduğuna karar verince ikisi ormana gittiler ve adam

ona etrafa nasıl dikkat edeceğini, hayvanların günler mi yoksa dakikalar önce mi orada olduğunu anlatan işaretleri (kırık dallar, ters dönmüş yapraklar, kan ve dışkı izleri) aramayı öğretti. Bir tavşanın yuva, bir tilkinin yiyecek arayıp aramadığını ve ikisinin de aradığı şeyleri bulup bulamadığını anlayabilirdi. "Hayvanlar alışkanlıklarına bağlı yaratıklardır," dedi adam. "Öyküleri tekrar tekrar yazılır." Kışın kar örtüsü ya da yazın toprak zemini üstünde her zaman bir öykü vardı ve en sonunda iyi bir avcı olduğu takdirde öykünün sonunu her zaman avlanan taraf yazardı.

Kız eve sincap, tavşan ve hindi getirdi, ikisi güzelce karınlarını doyurdular. Adam ona kızın bir ucunu yaya, diğer ucunu da bir oka bağladığı bir makara ince misina da getirdi ve kız kendi kendine su seddinde balık tutmayı öğrendi. Genellikle ıskalıyordu ama hedefi vurduğunda ve balık kıvranarak oktan kaçamadığında, akşam yemeğine alabalık getiriyordu.

Sonbaharda tek başına dışarı çıkmak ve ilk geyiğini avlamak için babasını ikna etti. Babası tereddüt etti ama kızın coşkusu ve ısrarı galip geldi. Kız senelerce babasının öldürdüğü geyiğin derisini nasıl tabakladığını izlemişti. Babası ona taşıyabileceği en büyük geyiği ormandan getirebilmesi için nasıl bir sırt çantası yapacağını öğretti. Kız yanına iki günlük yiyecek alıp yola çıktı ve üç gün sonra yayından tek bir ok bile fırlatmadan geri döndü.

Ertesi sene ilkbaharda, gölde bir çift kaz belirdi. Adam yıllardır kazların oraya geldiğini görmemişti ve bu yüzden oradan geçip gideceklerini düşündü. Ama kazlar yuva yapmak için kaldılar. Yaz gündönümü geldiğinde artık yedi kişilik bir aileydiler ve koyun otlarla kaplı kumsalını keşfetmişlerdi.

Kız bir sabah göle balık tutmaya gittiğinde, kaz sürüsüyle karşılaştı ve onu görüp şaşıran kazlar gibi o da onları gördüğüne şaşırdı. Anne kaz yavrularını arkasına alıp onları suya iterken,

daha iri bir kaz kızı kovalamaya başladı. Kız kaçmaya çalıştı ama otların üstündeki dışkılara basınca kaydı. Bir taş gibi sert bir şey bacağının arkasına çarptı, kız arkasına bakınca iri kuşun tepesine dikildiğini gördü. Kuş gagasını tekrar indirip kolunu gagalarken, kız yüzünü korumak için ellerini kaldırdı. Kendisini korumak için ayaklarını geriye çekti ve bacağını hızla savurup kuşun göğsüne indirdi. Sonra ayağa kalktı ve topallaya topallaya eve döndü.

Kız hıçkırıklarla ağlarken babası onu küvete soktu, bacağındaki ve kolundaki yaralara baktı ve kız küvetten çıkıp kurulandıktan sonra yaralarını sardı.

"Kırık yok," dedi adam.

Kızı masaya oturttu, bir fincan çay verdi ve biraz gücünü toplamasını bekledi.

Kızın hıçkırıkları ve fincanı tutan elinin titremesi kesildikten sonra, "Seni korkuttular, değil mi?" diye sordu.

Kız e başını salladı.

"Sen de onları korkuttun."

"Onlara zarar vermeye çalışmıyordum," dedi kız ve yine ağlamaya başladı.

Adam ona sarılıp hafifçe iki yana salladı.

"Onlar oradan gitmeyecekler," dedi adam. "O yüzden, ya onları rahat bırakıp sonbahara kadar başka bir yerde balık tutacağız ya da sonbaharda geyik avlamaya gittiğin gibi onları da avlayacaksın."

Adam kızın mutfağın köşesinde duvara yasladığı yayı ve ok kılıfını işaret etti.

"Bütün sürüyü mü?" diye sordu kız.

"İlk önce iri olanı. O, erkek kaz. Ama yeteri kadar hızlı davranırsan dişi kazı da avlayabilirsin. Tilkiler yavruları avlarlar. Eti kullanabiliriz. Hem tüylerini de kullanabilirsin."

Kız yayına baktı ve derin düşüncelere daldı. Sonra babasına dönüp, "Ne zaman?" diye sordu.

Adam ona birkaç gün sürecek bir yağmurun başlayacağını söyledi.

"Ama kolunun iyileşmesi için beklemen gerek," dedi. "Yağmur dinince erkenden kalkarız, göle gideriz ve kayalığın arkasına gizleniriz. Kazlar oraya gelecektir. Sudan çıktıklarında ve otları yemeye başladıklarında doğrulup nişan alırsın."

Kız bir şey demedi; o sırada sadece koluyla bacağının sızısını duyumsuyor ve iri erkek kaz ona saldırdığında hissettiği korkuyu düşünebiliyordu. Bu korku onun için yeni bir histi çünkü ormanda tek başına olmak gibi değildi. Ama sanki uzun süredir içinde bekliyormuş gibi tanıdık bir yanı da vardı.

Yağmurun dindiği sabah erkenden kalktılar ve kız babasına gölün kenarına tek başına gitmek istediğini söyledi. Şafağın ilk saatlerinde gökyüzü hâlâ griydi ve etrafındaki dünya ışıldıyordu. Sırtını göle dönüp büyük kayalığın arkasına oturdu ve beklemeye başladı.

Çok geçmeden, kaz ailesi kıvrılarak ufak bir koy oluşturan yere doğru yüzerken yavruların çıkardığı hafif sesleri duydu. Erkek kaz başta, dişi kaz arkada olmak üzere yedisi tek sıra hâlinde ilerliyorlardı.

Erkek kazın suda cakalı cakalı ilerleyişini izledi. Yavrular, ki onları son gördüğünden beri biraz büyümüşlerdi, önce sırayı bozmadan peşinden gittiler ama sonra dağıldılar ve kıyının farklı yerlerindeki otları gagalamaya başladılar. Sudan en son anne kaz çıktı ve otları gagalarken sabahın sessizliğinde temkinli davranmaya çalışıyormuş gibi dikkatle etrafı izledi. Kız okunu yaya takıp ayağa kalktı.

Erkek kaz on metre kadar ilerideydi. Kızın kayalığın arkasında ayağa kalktığını gördü, dişi kaza ciyakladı, başını kaldırıp doğruldu ve kanatlarıyla boynunu öne uzatıp kıza saldırıya geçti.

Kız yayını çekti ve o anda kumsalda tek başına dururken annesi olsa ne yapardı diye merak etti. Öylesine sakin ve düşüncelere dalmış durumdaydı ki zamanı durdurabilseydi evine geri dönüp babasına, "Annem olsaydı ne yapardı?" diye sorardı.

Ama bunun yerine yayını gerdi ve ok doğrudan erkek kazın göğsüne saplandı.

Kız yaya bir ok daha taktı ve âdeta yavrularının o dünyada sağ kalmasını engelleyecek bir tehlikeden korumak istiyormuş gibi son bir çabayla kanatları açan anne kaza doğru ilerledi. Yayı çekti ve hızla fırlayan ok anne kazın sırtına saplanıp onu sığ suların dibine mıhladı. Kız orada durdu ve yavruların dört bir yana kaçışmasını izledi.

Adam o akşam erkek kazı temizleyip pişirdi ve akşam yemeklerini yemek için masaya oturduklarında kız hiçbir şey demedi. Et sert ve lifliydi. Adam kızının sırf azar işitmemek için önüne koyulan yemeği yediğini anlamıştı.

"Babam olsa buna kaya gibi sağlam bir kuş derdi," dedi adam kızı güldürmeye çalışarak ama kız öylece oturup tabağına bakmaya devam etti.

Adam tabağını itti.

"Anlat bana," dedi.

Kız içine derin bir nefes çekip başını kaldırdı.

"İçimde bir türlü dinmeyen, karmakarışık duygular var," dedi kız. "Tıpkı sonbaharda yaprakları evden uzağa süpürdüğümde rüzgârın bir daire çizerek esmesi ve temizlediğim yere süpürdüklerimle birlikte yeni yaprakların döne döne doluşması gibi. İçimdekileri de bir türlü atamıyorum."

Adam onu anladığını belirtircesine başını salladı.

"O karmaşayı ben de hissettim," dedi. "Peki, bu durumda ne yaparsın? Yapraklara ne yaparsın? Döne döne ormana savrulsunlar diye onları daha hızlı süpürüp daha uzağa mı atmaya çalışırsın? Yoksa rüzgârın esmediği bir günü mü beklersin?"

"Rüzgârın esmediği bir günü bekleyip onları ormana taşırım," dedi kız. "Hem o zamana dek ağaçlardan başka yapraklar da düşmüş olur."

"Evet," dedi adam. "O hâlde, belki de o yaprakları içinde dönüp durdukları yerden atmak için çok erkendir."

Kız da tabağını itti ve başını göle doğru çevirdi.

"Ama bir süredir onları izliyorum," dedi kız. "İki yaprak hep geri geliyor... Onları vurduğumda kendimi ve yiyecek bulduğumuz gölü koruduğumu biliyorum. Bu konuda kötü hissetmiyorum."

"Yavrular yüzünden kötü hissediyorsun."

Kız yavruları korumaya çalışmıştı.

"Bunu başka bir şekilde yapabilirdik," dedi adam.

"Nasıl?"

"Onları tuzağa düşürebilirdik. Ama yine de yakından bir bıçakla öldürmemiz gerekirdi. Ya yanlışlıkla kazlar yerine dalgıçkuşlarını yakalasaydık ne olurdu?"

Kız bir şey demedi.

"Neden böyle hissediyorum?" diye sordu.

"Çünkü anlamaya başlıyorsun."

"Neyi?"

"Her şeyin bir sonu olduğunu. Bizlerin o sona kadar oynamamız gereken bir rolümüz olduğunu.

Kız yine sessizleşti. Bakışlarını önce masaya, sonra da babasına çevirdi.

"En çok ne isterdim, biliyor musun?" dedi kız. "Banyoda ağladığım ve kolumun bir kayanın altında kocaman bir başparmak gibi sızladığı sırada yani."

"Ne isterdin?" dedi adam.

"O kazlarla konuşabilmeyi isterdim. Kumsalımızı neden kirletmelerini istemediğimizi anlatırdım. Yavrularını büyütebilecekleri daha iyi yerler olduğunu söylerdim. Belki beni anlarlardı. Ya da belki de bana kendileriyle ilgili bir şey öğretebi-

lirlerdi. Bana anlattığın o öyküdeki insanlara yardım eden ayı gibi."

"Annen olsa öyle yapardı," dedi adam. "Kazların karşısına geçer, 'Beni dinleyin. Şimdi ne yapacağımızı konuşacağız,' derdi."

Kalkıp masayı topladılar, sonra adam masaya nane yaprakları ve sıcak su getirdi. Yaprakları iki fincana koyup üstlerine sıcak su döktü ve fincanlardan birini kıza uzattı.

"Bir öykü daha dinlemek ister misin?" diye sordu.

"Hayır," dedi kız.

"Seni neşelendirmek için anlatmayacaktım. Hayvanları anlayan birisiyle ilgili eskiden duyduğum bir öykü. Bu sayede kendisi ve başkalarının olduğu zamanlarda onun gibileri kurtarmışlar."

"Annem bu öyküyü biliyor muydu?" dedi kız.

"Evet," dedi adam.

"Peki, anlat o zaman."

"Uzun zaman önce, dünyada pek çok kişinin yaşadığı zamandan önce burada tek başına duran dağın gölgesinde yaşayan insanlar varmış. Kitaplarımız ve araç gereçlerimiz dışında, bizim gibi yaşar, sebze yetiştirir, yiyecek aramaya çıkar, gölde balık tutar ve ormanda avlanırlarmış.

"Aralarında Diken isimli muhteşem bir avcı varmış. Ustalıkla yay ve ok kullandığı, yiyecek bulabildiği için çok saygı duyulan bir adammış. Ava çıktığında haftalarca geri gelmezmiş. Ava çıktığında, ormanda ayın iki evresi boyunca dolaştığı, sadece yaprak, ağaç kabuğu ve böceklerle karnını doyurduğu söylenirmiş. Sonra, ayın iki evresi boyunca da hayvanlarla konuşurmuş. O mevsimde hangi hayvanın peşindeyse onunla konuşurmuş. Hayatlarına ne kadar saygı duyduğunu söyler, nasıl yaşamak gerektiğine dair örnek oldukları için teşekkür eder ve kendilerini insanlar için feda ettikleri takdirde, ailelerine yemeleri ve paylaşmaları için tatlı çim kaplı bir tarla vereceğine and içermiş. Öldürdüğü her hayvanın hemen derisini yüzer, kalıntılarını gömer ve onu vurduğu okun ucunu da oraya koyarmış.

"Uzun, kurak ve sıcak bir yaz mevsiminde, Diken tam bir ay süren bir avdan geri dönmüş ama yanında sadece birkaç tavşan ve yaşlı bir antilop varmış. Ormandaki bütün mağaralar ya da otlarla kaplı gölgelik alanlar bomboşmuş. Diken döndüğünde her zaman yaptığı gibi avladığı hayvanları aşçılarla körükçülere bırakmış ve çok uzun, derin bir uykuya dalmış.

"Ama bu sefer sadece bir gün uyuduktan sonra liderleri onu uyandırmış.

"'Diken!' diye bağırmış kadın. 'Şimşekler ormanda yangın çıkardı!'

"Diken uyanmış ve dağdan gelip gölün kenarına kadar ilerleyen dumanların kokusunu hissetmiş. İnsanlara bulabildikleri her şeyi ve herkesi almalarını, sonra da hemen kanolara koşmalarını, adanın onları kurtaracağını söylemiş. Ama kanolara vardıklarında onların çoktan alevlerle kaplandığını görmüşler. Kimseyi kurtarmaları mümkün değilmiş. Alevler onları kumsaldan köye ve ormanın derinliklerine doğru kaçmaya zorlamış. Derken, Diken dağın diğer tarafında ikinci bir yangın çıktığını görmüş. Kimsenin kaçması mümkün değilmiş ve bir zamanlar yaşadıkları yerde küllerin altında kemiklerinden başka bir şey kalmayacakmış."

"Diken ne yapmış?" diye sordu kız.

"Ellerini havaya kaldırmış, bağırarak ormandaki büyük hayvanlara seslenip ona ve halkına yardım etmelerini istemiş. Onu muhteşem bir avcı olarak tanıyan, dünyanın kanunu buymuş gibi ona izin verildiği şekilde yaşadığını ve aynı şekilde öleceğini bilen bütün hayvanlara seslenmiş.

"Diken'in o anda gümüş-kahverengi postlu kocaman bir pumaya dönüştüğü, insanları sırtına alıp yanan ağaçların arasından hızla kumsala koştuğu söylenir. Orada puma bir dağın zirvesi büyüklüğünde bir kartala dönüşmüş ve uçarak insanları gölün üstünden adaya götürmüş. Nihayet, suyun kenarında kocaman bir ayı belirmiş ve kalın bir sesle kabileyle konuşmuş. 'Korkma-

yın. Her şey yok olmadı,' demiş ve onları adada ormanın yanışını izledikleri en yüksek tepeye çıkarmış. İnsanlar ayıya teşekkür etmek için arkalarına döndüklerinde, adanın tam ortasındaki tepede kollarını ve yüzünü göğe kaldırmış olan Diken'in durduğunu ve bulutların birden yarılıp yağmur yağmaya başladığını görmüşler."

Kız babasının öyküyü bitirdiğini bildiği hâlde, gecenin sessizliğinde babasının karanlıkta kalan yüzüne bakarak oturmaya devam etti.

"Onlara ne olmuş? En sonunda ne olmuş?" diye sordu nihayet.

"Bana anlatıldığına göre, insanlar adada kalmışlar, basit mahsuller yetiştirip balık tutmuşlar. Bir gün, Diken çok ama çok yaşlı bir adamken huş ağacından yapılmış bir kanoya binip ormana gitmiş ve onu bir daha gören olmamış."

Kız başını pencereye çevirdi. Babasından öteye, alacakaranlığa ve adaya baktı.

Adam kalkıp bir lamba yaktı ve yeniden yerine oturdu.

"Babam bana ve annene ölmeden hemen önce Diken'in ruhunun hâlâ gölün kıyısında ve ormana giden patikalarda yaşadığını söyledi. Buradaki her şeyi gözetiyor ve bu yüzden de asla ölmeyecek."

Kız tekrar babasına baktı.

"Onu hiç gördün mü?" diye sordu.

"Hayır," dedi adam. "Ama onu hissettim. Anneni gömdükten sonra bu eve geri döndüğümde, ilk gece sen ve ben burada yalnız uyuduk. Sabah erken saatlerde kapının açıldığını sandığım için uyandım. Hava soğuktu, kar yağmıştı ve ateş sönmesin diye şömineye biraz daha odun atmam gerektiğini biliyordum. Ama yaptığım şeyden sonra kıpırdayacak hâlim kalmamıştı. Bunun nasıl bir şey olduğunu açıklayamıyorum. İçeri birisinin girdiğini biliyordum ama bize zarar vermek istemediğinin de farkındaydım. Sonra aslında ses olmayan bir ses bana uyumaya

geri dönmemi söyledi. Böylece yeniden uykuya daldım. Sabahleyin ateşe odun atılmıştı, hâlâ yanıyordu ve yerde erimiş karları andıran ufak bir su birikintisi vardı."

Kız şöminede yanmakta olan ateşe baktı.

"Ben de aynı şeyi hissettim," dedi. "Ormana ava gittiğimde. Zaman zaman yanımda birisi varmış gibi hissettim. Diğer zamanlarda ise etraftan çıt çıkmıyordu. Tek bir yaprak bile kıpırdamıyordu. Sanki her şey olması gerektiği yerdeymiş gibiydi."

Ertesi gün, kız kazları öldürdüğü tüysüz okları gölün kıyısına götürdü, ortadan kırdı ve kayanın dibine sapladı. Babası öldürdüğü kazların tüylerini yolmuş ve saklamıştı. Kız bunlardan en uzun olanları yanına aldı, şekil vereceği yeni huş ağacı dalları aradı ve kuş gagalarından iki ince, sivri ok ucu yaptı. Günü bu oklarla gölün kuytu koylarında alabalık tutarak geçirdi. Hafif oldukları için ok başlarının uzun süre dayanmayacağını biliyordu. Yine de o gece babasına beş tane balık götürdü. Babası balıkları tuzlayıp kuruttu ve bunlar bir başka haftanın akşam yemekleri oldu.

Kız on bir yaşına bastığında babası ona hediye olarak bir çift yeni ayakkabı verdi. Uzun süre önce ona kendi ayakkabılarını yapmayı öğretmişti ve kız, babasının kendi yayıyla öldürdüğü geyiklerin derisini tabaklayıp geyik sinirleriyle dikerek ayakkabılar yapmıştı. Ama adam bu ayakkabıların hepsinden dayanıklı olmasını istiyordu. Kış boyunca kız uyurken bu ayakkabıları yapmak için uğraşmıştı. İşini tamamladığında, ayakkabıların tabanları üç misli kalındı ve içlerini tavşan postuyla kaplamıştı. Kız bu ayakkabıları ertesi sabah dağın zirvesine çıkarlarken giymişti. Ayakkabılar bir sene sonrasında bile ilk günkü kadar yeni görünüyordu.

Kız on iki yaşına bastığında, babası ona geyik derisinden yapılmış bir çanta içinde çakmak taşı ve çelik verdi. O sabah dağın zirvesinde durup ormana ve göle bakarlarken, adam ona uzun bir yolculuğa hazırlanmaya başlamaları, yanlarına ne alacaklarına karar vermeleri ve yolu bildiği hâlde bir kitabın içinde katlanmış bir şekilde sakladığı haritadan katedecekleri yolu incelemeleri gerektiğini söyledi.

Kız annesinin mezarının yanında durdu, bunları dinledi ve "Hangi yöne gideceğiz?" diye sordu.

"Doğuya," dedi adam ve o sabah sadece bu amaçla doğmuş gibi parıldayan güneşi işaret etti. "Okyanusa doğru ilerleyeceğiz. Bütün o tabaklama ve balık tutma işlerinden sonra, daha çok tuza ihtiyacımız var. Hikori cevizi ağacının kökleri yetmez. Deniz suyuyla dolu olan en büyük iki sukabağımız bize bir yaban tavşanının derisini tabaklayacak kadar tuz sağlar."

"Tuzu nasıl elde edeceğiz?" diye sordu kız.

"Tencerelerimizi yanımıza alacağız, kumda ateşler yakacağız ve elimizden geldiğince çok deniz suyu kaynatacağız. Sonbahar ekinoksuna kadar yine eve geri dönüş yolunda olmamız gerek."

"Okyanusa giden bir yol var mı?"

"Artık yok," dedi adam. "Babam beni senin yaşındayken oraya götürmüştü. Annen ve ben iki kere okyanusa yolculuk ettik. Son yolculuğumuzda, ayın tam bir evresi boyunca yağmur yağdı ve uçurumun dibindeki bir mağaraya sığınmak zorunda kaldık. Ekinoks sona erene dek çay yapmak için su kaynatmak, yakaladığımız balıkları pişirmek için ufak bir ateş yaktık ve birbirimize çocukken öğrendiğimiz öyküleri anlattık. Güneş nihayet çıktığında eşyalarımızı kuruttuk, tuzu aldık ve kış başlamadan eve geri yürüdük. Sen bir sonraki yaz gündönümünde dünyaya geldin."

Kız, konuşurken uzaklara dalan ama göğe değil, birisinin uzun zaman önce geride bıraktığı bir anıyı arıyormuş gibi âdeta zamana bakmakta olan babasını izledi.

"Neye benziyor? diye sordu kız. "Okyanus neye benziyor?"

Adam iç çekip düşündü. Kızına şairleri hatırlatabilirdi ama kız başka bir tarifin peşindeydi. Adam bunu biliyordu. Kızı başka bir imgeyi duymak istiyordu.

"Şuradaki gölü görüyor musun?" diye sordu adam. "Adayı, kıyının yakın ve uzak kısımlarını görüyor musun? Hepsinin etrafının ormanla çevirili olduğunu görüyor musun?"

"Evet," dedi kız.

"Karşında gördüğün her şeyin; gölün, ağaçların, ufkun kenarına kadar devam eden dağların su olduğunu hayal et. Sürekli hareket hâlinde olan sonsuz, mavi su. İşte, okyanus buna benzer."

Kız kaşlarını çattı.

"Gözlerimin önüne getiremiyorum," dedi.

"Haklısın," dedi adam. "Getiremezsin. Onu görene dek bunu yapamazsın. Duyana dek yapamazsın. Kokusunu alana dek."

Kız bakışlarını doğu yönünden ayırmadı.

"Kumların üstünde uyuyacağımızı söyledin. Ne demek istedin?"

"Okyanusun karayla birleştiği yerde, göl ile ev arasındaki mesafe kadar geniş, beyaz kumlarla kaplı büyük alanlar vardır," dedi adam. "Orada her zaman bir esinti vardır ve güllerin kokusunu hissedebilirsin. Geceleri dünyanın en ucunda uyuyormuş gibi hissedersin."

Kız bunu duyunca gülümsedi. "Okyanusu seninle görmeyi dört gözle bekliyorum," dedi.

Gündönümünden kısa bir süre sonra yola çıktılar. İkisi de birer çanta taşıyordu. Adamın çantasında tencereler, iki maşrapa, misina, olta iğneleri, çarşaflar, bir bıçak, geri getirecekleri tuzu koymak için geyik derisinden yapılmış keseler, yiyecek ve su dolu bir sukabağı vardı. Kız ise yanına kendi çarşafını, tarağını, bir bıçak, pusula, çakmak taşı ve çelik, yiyecek ve su, dokuz ok dolu bir ok kılıfı ve yayını almıştı. Babasına neden yayını yanına almadığını sorduğunda, adam ona her ikisinin yerine de avlanacak kadar usta olduğunu söyledi. Böylece, kız sadece kendi yayını aldı ve yola çıktılar.

Kuzeydoğuya doğru yolculuk ederlerken her gece kamp kurup bir ateş yaktılar. Güneye kıvrılarak ilerleyen geniş ve derin bir nehrin kenarına varmaları yeniaydan dolunaya kadar sürdü. Sonra, ay bir başka yeniaya dönüşürken nehrin batı kıyısından kuzeye ilerlediler, karınlarını doyurmak için balık avladılar ve dağ tepelerine tırmandılar. O kadar kuzeye gittiler ki zaman zaman yaz boyu karların erimediği gölgelik dağ geçitlerinde bellerine ulaşan karların arasında yorgun argın ilerlediler. Nihayet, birbirilerine asma dallarıyla bağlanıp çantalarını da başlarının üstüne kaldırarak nehrin hızla aktığı ama dar olan bir kısmından karşıya geçtiler.

Sonra, güneye ve doğuya doğru ilerlediler; yakaladıkları, temizledikleri ve pişirdikleri ufak av hayvanlarının olduğu ormanlara ve ovalara vardılar. Kız dağlardan nehre akan besleyici bir ırmağın üstündeki koruda yayıyla genç bir geyik avladı. O ırmağın kenarında kamp kurdular ve adam geyiği kesip ilkbahar sellerinin kökünden söküp kenara attığı ağaç dallarının üstünde yaktığı ateşte pişirdi. Ardından yollarına devam ettiler.

Ayın iki evresi daha geçti ve doğuya doğru ilerlerken dağlara, bayırlara ve ittiklerinde devrilen uzun, cansız ağaç gövdelerinin bulunduğu bataklık bölgelerine, çalılıklarla kaplı sulak arazilere vardılar. Kamp kurabilecekleri, böceklerle dolu olmayan ve su altında kalmamış çok az alan vardı; o yüzden uyumak için mola vermediler ve gece boyunca yürümeye devam ettiler.

Bir tepeyi aşıp kızın daha önceden gördüğü ovalara ya da göl kenarına benzemeyen, sırık gibi otlarla, çiçekli yabani bitkilerle kaplı daracık tepelerle ve ufak vadilerle dolu uçsuz bucaksız bir bölgeye vardıklarında, ufukta batan ayıyla yükselen güneşi gördüler. Rüzgârda dalgalanıp duran bitki örtüsüyle her yer aynı ve el değmemiş gözüküyordu. Adam avuç avuç ince kazayağı filizi topladı ve çantasına koydu. Sonra ikisi ufak bir tepeye tırmandılar, karşılarındaki manzaraya baktılar ve yemek yemek için mola verdiler. Kız bütün gece yürüdükleri için yorgun düşmüştü, içinden keşke uyuyabilsem diye geçiriyordu. Babasıysa orada daha da canlanmıştı.

"Babamla buraya geldiğimde etrafta hâlâ duvarlar vardı," dedi adam. "Her yerde olmasalar da onları görebiliyordun. On seneden uzun bir süre önce annenle geldiğimde ise etrafta sadece tuğlalarla camlar kalmıştı, duvarlardan hiçbiri ayakta değildi. İşte, artık böyle gözüküyor."

Kız göz alabildiğince devam eden bomboş alana baktı.

"Duvarlar ne içindi?" diye sordu.

"Bir zamanlar evler vardı. Bizimkinden daha büyük evler.

Gözlerinin önüne getirebiliyor musun bilmem ama sıra sıra ev vardı. Ancak böyle tarif edebilirim. Hiç öyle bir şey görmemiştim."

Kız bakışlarını uzaklardan alamadan, "Diğerleri," dedi.

Adam başını sallayarak onayladı onu.

"Çok uzun zaman önceydi," dedi.

Kız bir süre etrafa hâkim olan o tuhaf ormana özgü sessizliği dinledi ve tam uyuklamaya başlamıştı ki adamın çantasını yere bırakıp tepeden büyük çukur alana doğru inmeye başladığını duydu.

Kız hemen ayağa fırlayıp, "Hayır!" diye bağırdı.

Adam durup kıza döndü.

"Ne oldu?" diye sordu.

"Gitme. Oraya gitme. Aşağıda ne olduğunu bilmiyoruz."

Adam otlarla kaplı tepeden inerken yarı yolda durdu.

"Orada yabancı bir şey olduğunu sanmıyorum," dedi. "Hem kullanabileceğimiz, işe yarar bir şeyler bulabiliriz."

Tepeden aşağı yürümeye devam etti. Kız onun yavaşladığını, dikkatle bir çukurun etrafından dolandığını ve diğer tarafta gözden kaybolduğunu gördü. Adam çukurdan çıkıp tekrar tepeye tırmanırken, kız karşısında devasa bir erkek kaz gibi dikilen korkuya bakmamaya gayret ederek onu bekledi.

Adamın elinde çamura bulanmış bir cam parçası vardı. "Ufak hayvanları avlamak için iyi bir ok ucu olacak," dedi.

Cam parçasını kıza gösterdi, sonra çantasını açtı, bir parça deri çıkarıp cama sardı ve misinanın yanına koydu.

"Gel," dedi. "Başka şeyler de buluruz belki."

Kız tereddüt etti.

Adam camı bulduğu yeri işaret etti. "Sadece kısa bir mesafe daha gidelim," dedi.

Böylece, kız çantasıyla yayını yere bıraktı ve bir tepeye daha çıkıp indiler. Adam kıza duvarların neye benzediğini göstermek

için toprağı kazdı. İçlerindeki toprağa kir toz ve böcek dolmuş, renksiz, düz ve birörnek tuğlalardı bunlar. Adam birinin içindeki topraktan bir kesek aldı, yere fırlattı ve keseğin düştüğü yerin yanında bir şey hareket etti. Ufak, hızlı ve hemen kaçıp gizlenen bir şeydi. Adam kız da onu gördü mü diye ona baktı ve görmediğini anlayınca rahatladı.

Öğle vakti olduğunda yemek molası verdiler. Öğleden sonrasının sıcağında iki höyüğü daha incelediler ama geçmiş zamandan kalan şeyler o kadar toprağa gömülmüştü ki hiçbir şey bulamadılar ve tepeye geri dönüp gece dinlenmek için kamp kurdular.

Yeni alçalmaya başlamış olan ayın altında, otların üstünde huzursuz bir uykuya daldılar; bir zamanlar hâkimiyet ve unvan talep etmiş ve bu yüzden isimlerinin hatırlanacağını sanmış olan herkes atıl bir hâlde toprağa gömüldüğü için, oraya ilk gelen iki kişi dışında artık kimsenin tanıyamadığı bir dünyadaki iki insan olarak kalmışlardı.

Sabahleyin üstleri çiğle sırılsıklam olmuştu. Ateş yakmadılar, sessizce kurutulmuş geyik eti ve kazayağı yediler, sonra da kamp alanındaki birkaç parça eşyayı topladılar. Güneş doğuda puslarının arasından daha yeni yüzünü gösteriyordu. Adam okyanusa varana dek iki gece daha kamp kurmaları gerektiğini biliyordu, bunu söylemek için kızına döndü.

Tam o sırada, incelemek için gitmedikleri alandaki otların en kenarında bir şeyin cılız bir ışık yansıttığını gördü. Hızla tepeden aşağı inip otların arasına gitti ve dizlerinin üstüne çöküp iki eliyle toprağı kazmaya başladı.

Başka bir cam parçası bulmuştu kız. Toprak ve çiziklerle kaplı yüzeyi adamın aksini yansıtıyordu. Adam koluyla camı sildi ve kıza dönüp ona gösterdi.

"Ne görüyorsun?" diye sordu.

Kız cama baktı, irkildi ve tekrar baktı.

"Suya bakmak gibi ama kendimi çok net görüyorum," dedi.

"Bir zamanlar, annenin buna benzer tahta bir sapı olan, tahta çerçeveli bir camı vardı," dedi adam. "Onun annesine aitti. Ondan önce de başka birisine aitti."

Kız bakışlarını camdan ayırmadan, "O da böyle mi görünüyordu?" diye sordu.

"Evet," dedi adam.

"Onun camına ne oldu?"

"Bilmiyorum," dedi adam. "Onu en son sen dünyaya gelmeden kısa bir süre önce kullanmıştı. Sonra bir daha görmedim."

Kız camı evirip çevirdi ve aksinin hep aynı kaldığını fark etti. Sonra camı indirdi.

"Bunu ok yapmak için saklayacağım," dedi ve camı çantasına koydu.

"Şurada dün görmediğimiz bir duvarın açıkta kalmış kısmı var," dedi adam. "Gitmeden önce bir kez daha oraya bakalım."

Kızın içinden "Hayır!" demek geçti. Orayı geride bırakmak, okyanusa doğru ilerlemek istiyordu ama babası en iyi yolun hangisi ve neden en iyisi olduğunu bilirdi. Kız yine çantasını yere bıraktı ama bu sefer yayıyla okunu yanına alıp adamın peşinden gitti.

Bu tepenin yamacındaki duvar ilk yapıldığındaki gibi duran dört dikdörtgen bloktan ibaretti, toprağa gömülü olmayan parçalanmış bağlantı taşlarının üstü toz toprak ve yabani otlarla kaplanmıştı, geri kalanı da toprağın altında kalmıştı. Bunun arkasında, eski temelin içinde adamın boyunun iki misli kadar derin bir çukur keşfettiler; seneler içinde yine toprak tarafından emilmeden yağan yağmurların oluşturduğu karanlık bir geçit gördüler. Güneş ufukta, pusların arasından yükselmeye başlamıştı ama henüz çukuru aydınlatmıyordu.

"Bu sızıntı bir şeyleri açığa çıkarmış olmalı," dedi adam ve çukurun kenarından aşağı indi.

Temelin ilk blokları kırıldı ve karanlık çukura düşüp foş diye bir ses çıkardı. Adam çömeldiği yerden diğerlerine tekme attı. Bu bloklar tekmelere dayandı. Adam duvarın üzerine tırmandı, tepede durdu, sonra kendini aşağıya bıraktı.

Kız, adamın çukura atladığını gördü ama gölgelerden başka bir şey göremiyor, sadece suyun sesini duyabiliyordu.

Uzun bir sessizlik oldu; kız, adamın gözlerinin karanlığa alışması için beklediğini tahmin etti. Gölgelere bakarken görebildiği tek şey adamın başını iki yana salladığıydı.

"Burası berbat!" diye seslendi adam.

Kız, adamın geri dönüp çukurdan yukarı tırmanacağını ve yollarına devam edeceklerini sandı. Ama bunun yerine adamın akıntıdan yukarı doğru yürüdüğünü, paslı metal parçaların birbirine çarparak çınladığını ve adamın bunları oradaki taşların üstüne fırlattığını duydu. Çukurun kenarına gidip baktığında, adamın başını kaldırıp indirdiğini gördü. Sonra, adam elini kızın göremediği bir şeye uzattı. Kız ona dokunup dokunmadığını bilemedi ve adamın ilgisini çeken şey ne olabilir diye düşündü. Orada ne bulmayı umuyor olabilirdi?

Sonra, adama ait olmayan bir kıpırtı gördü. Suya da ait değildi. O gölgelerde büyümeyi başarmış, adamın kolunun sürtündüğü yabani otlara da ait değildi. Havaya dikilmiş bir kuyruktu. Onu cılız ışıkta görebiliyordu. Sadece kız görmüştü onu. Adam yine elini uzatıyor, doğrudan parlayan gözlere ve dişlere uzanıyordu.

Kız, adamla aynı anda bağırdı ve adam durup elini göğsüne çekti. Kız yayını alıp bir ok yerleştirdi ama oku fırlatabileceği bir şey göremedi.

"Yaralandın mı?" diye seslendi çukura.

Adam yüzünü ışığa doğru çevirdi.

"Beni ısırdı!"

Adam geri geri sudan çıkıp çukura indiği duvara döndü ama kız duvarın adamın tek eliyle tutunup çıkamayacağı kadar yük-

sek olduğunu biliyordu. Sarkabildiği kadar sarktı ve ona yayını uzattı. Adam sağlam eliyle yayın alt kanadını tuttu ve kız onu muazzam bir korkunun verdiği güçle yukarı, duvarın üstüne çekti. İkisi birlikte otların üstüne savruldular.

Kız kalktı ve ısırık izine bakmak için adamın eline uzandı ama adam elini geri çekip yarasını inceledi. Elinin üstünde ve toprak içinde kalmış olan avucunda diş izleri vardı. Giysisinin koluyla yara izine bulaşan toprakları temizlemeye çalıştı ama eli titrediği için toprakları daha da yayınca vazgeçti.

"Bunu temizlemem gerek," dedi.

Çantalarına gitti, tek eliyle bir sukabağı matarasının kapağını açtı ve önce avucunu, sonra da elinin üst kısmını yıkadı. Durup derisinin altından ufak bir kırık diş parçası çıkardı, suyun geri kalanını elinin üstüne döktü ve elini sallayarak kuruttu.

"Neydi o?" diye sordu kız.

"Çok karanlıktı," dedi adam.

"Sence hasta mıydı?"

"Bilmiyorum. Ama çıldırmış değilse bile yeteri kadar öfkeliydi."

Önceki gece kamp kurdukları yerde kaldılar, kazayağı çayı yapmak üzere yanlarına aldıkları suyu kaynattılar ve bunu adamın yarasını temizlemek için kullandılar. O gün ya da gece başka hayvan görmediler ve ses duymadılar. Sanki orası orman hayvanlarının yaşamak bir kenara, asla gitmediği ve gitmeyeceği bir yerdi. Adam oraya her geldiğinde böyle hissettiğini söyledi. Boşluğu ve sessizliği hissetmesine rağmen kızı dinleyip neden hemen gitmediklerini bilmiyordu.

"Yayımı çekmeye çalıştım," dedi kız. "Ama karanlıktı."

Adam başını salladı.

"Onu görebilmen mümkün değildi," dedi.

Şafak vaktinde kalktıklarında, adamın eli şişmiş ve morarmıştı. Kız babasına geri dönmeleri gerektiğini söyledi ama adam

okyanusa yaklaştıklarını, yarayı temizlemek için tuzlu suyun faydalı olacağını söyledi.

"Buraya yapmak için geldiğimiz işi tamamlamamız gerek," dedi adam. Böylece eşyalarını toplayıp yürümeye devam ettiler.

O gün sabah saatlerinden başlayıp hava kararana kadar yürüdüler. Seyrek ağaçlı ormanlardan, çıplak kayalıklardan ve ovalardaki bataklık alanlarından geçtiler. Sadece bulabildikleri yerlerde civanperçemi, karakafes otu ve geniş yapraklı sinirotu toplamak için durdular. Bunları ve gece yaktıkları ateşten kalan kapkara külleri kullanarak adamın eli için bir lapa yaptılar; elini sinirotu yapraklarıyla sarıp yerfıstığı dallarıyla sıkı sıkıya bağladılar.

Üçüncü gün, güneş gökyüzünde batıya doğru bir yay çizerken, kız bir anda durdu, otlaktaki bir geyik gibi burnunu kaldırdı ve derin bir nefes aldı. Konuşmaya çalıştı, tekrar tekrar etrafı kokladı ve "Burnuma çam ve gül kokusu geliyor ama başka bir şey daha var," dedi. "Bu koku..."

"Okyanusun kokusu," dedi adam, mola verdiklerine sevinerek. "Okyanusun kokusu bu."

Çalılıkların arasından geçip çıplak kayalıklara vardılar ve sarp bir kayalığın kenarında durdular. Rüzgâr sertti ve hiç kesilmiyordu. Durup denize baktılar. Aşağıdaki sularda, kayalıklara müthiş bir kükremeyle çarpıp dağılana dek büyüklüğü ve hızı artan dalgaların arasında, tepelerindeki beyaz köpüklerin altında kâh beliriyor kâh kayboluyordu. Daha ileride okyanusun yüzeyi kabarıp iniyordu ama sanki asla öne doğru ilerlemiyor, suyun gümüşümsü mavi renginden neredeyse ayırt edilemeyen bir ufka kadar uzanıyordu. O yüzden, bu manzara kıza okyanusun ve gökyüzünün kıvrılıp dünyayı bir kubbe gibi örttüğünü düşündürdü.

Adam kumsala baktı, kızın omzuna dokundu ve uzaktaki uzun, beyaz alanı gösterdi.

"İşte, oraya gideceğiz. Orada bir dere başlıyor," dedi adam.

Sahilin kenarından geriye döndüler ve batıdaki bulutların arasından ince bir çizgi hâlinde ışığı parıldayan güneşi görene dek bu yolu izleyip yine doğuya doğru yürümeye başladılar. Kız babasının elinin acıyıp acımadığını merak etti ama babası hiçbir zayıflık belirtisi göstermedi; bildiği, daha önceden yürüdüğü patikada da bir an olsun yavaşlamadı. Sanki yapması gereken tek şey buydu. Kayalıkların yuvarlak tepelerine tırmanıp indiler. Sonra yine farklı ağaçlar ve bir anda karşılarına çıkan çağlayanlarla dolu olan ormanlık alanlara girdiler. Adam güçlükle tepeden aşağı akan bu su kaynaklarından birinin kenarına tırmandı. Irmak bir anda baldıran otu ve kayın ağacı örtüsünün altından ıslak kumlardaki dalga ağına kadar uzanan, okyanusa dönük bir parmağı andıran, pürüzsüz, kapkara kayalıkların yanından akmaya başlayana dek yol giderek dikleşti.

İkisi kumsalda yan yana durdular, suya bakıp kıyıya çarpan dalgaların sesini dinlediler. Kız okyanus kokusunu içine çekip babasına döndü. "Mağaraya gitmeliyiz," dedi adam kızın konuşmasına fırsat vermeden.

"Yakın mı?"

"Sahilin ilerisinde. Üstünde durduğumuz sarp kayalıkların altında."

Kumsalda ilerlediler ve yukarıdan yuvarlanmış, ormandan akan tatlı suyla beslenen gelgit derelerinin arasına düşmüş olan iri taşların üstüne tırmandılar. Güneş uzun süre önce batmıştı ve adam sarp kayalığı işaret ettiğinde gökyüzünde bir yıldız örtüsü oluşmaya başlamıştı. O kumsaldaki diğer sarp kayalıklardan daha yüksek olan dağlık bir burna yaslanmış gibi duran yüksek ve yuvarlak siyah bir alan görünce orası evleriymiş gibi o yöne doğru ilerlemeye başladılar.

Zemin kumdu ve arka duvarlar hem yosunlarla kaplı hem de ıslaktı ama içerisi ayakta durabilecekleri kadar büyük, eşyalarını etrafa yayabilecekleri kadar genişti.

Kız dışarıda karanlıkta görebildiği kadar kuru ot, çalı çırpı ve suyla kıyıya sürüklenmiş dalları topladı, bunları mağaraya taşıyıp girişe yakın bir yere ufak bir çukur kazdı. Ateş yakmak için yanında taşıdığı tıraşlanmış sedir ağacı kabuklarını, çakmak taşını ve çeliğini kullandı. Ufak öbeğin üstünden dumanlar çıktı, ağaç kabukları alev aldı ve ateş yandı.

Bulutlar kayboldu ve gece hava kurulaştı. Adam ile kız mağaranın ağzında oturdular, göl alabalığından kalanları yediler ve dalgaları izlediler.

"Yarın tuz ateşlerimizi yakacağız," dedi adam.

Rüzgâr hafifleyip bir esintiye dönüşmüştü ve yemeklerini bitirdikten sonra kız, babasına elinin nasıl olduğunu sordu.

"O kazın seni gagaladığı zamanki gibi."

"O kadar kötü demek," dedi kız.

"Lapa iyi geldi."

Kız bir süre bir şey demedi. Sonra "Neden çukura indin?" diye sordu.

Adam bakışlarını ateşe dikmişti, gözlerini alevlerden ayırmadan, "Bir çekim hissettim," dedi. "Gömülü o kadar çok şey var ki. Anlamadığım çok şey var. Hep tüm bunların nasıl olduğunu düşündüm."

"Baban bilmiyor muydu?"

"Annenin ailesini tanıyordu bir tek. Sadece kendi akrabaları olan annelerden ve babalardan söz ederlerdi."

"Diğerlerini aramışlar mıydı?"

"Tüm hayatları boyunca. Aramaktan vazgeçtiklerinde sadece ben ve annen kalmıştık."

Adam sustu ve uzunca bir süre sessiz kaldı. Çıtırdayan ateşin ve kıyıya vuran dalgaların sesi duyuluyordu yalnızca.

"O yüzden, biz onları aramadık," dedi adam nihayet. "Dağda yaşamaya ve beklemeye karar verdik."

"Neyi?" diye sordu kız.

"Seni."

Kız da sanki insanın aradığı tüm yanıtlar oradaymış gibi ateşe baktı ve "Onunla konuşuyorsun, değil mi?" dedi.

Adam başını salladı.

"Hem de her gün."

Kız yine ona baktı.

"Seni duydum. Bunu içinden yaptığını ya da havanın çok rüzgârlı olduğunu ve seni duyamayacağımı sanıyor olmalısın. Ama duyuyorum."

"Biliyorum," dedi adam. "Ona söylemek istediğim çok şey var."

"Ona neler söylüyorsun?"

"Senden söz ediyorum. Sorduğun soruları, yaptığın şeyleri anlatıyorum. Seninle birlikte vakit geçirebilseydi, bundan ne kadar çok hoşlanacağından bahsediyorum."

"Çok soru soruyorum, değil mi?"

"Şimdi de sordun," dedi adam. Kız gülüp yine ateşe döndü.

"Onu burada bulacağını mı düşünüyordun?"

"Onu nerede bulacağımı biliyorum," dedi adam. "Sadece yeniden hatırlamak istedim. Onunla geçirdiğim bir başka zamanı. Burada."

Sağlam eliyle bir avuç kum aldı ve parmaklarının arasından yere bıraktı.

Kız onu izledi.

"Benim için ona bir şey söyler misin?"

"Ne istersen söylerim," dedi adam.

"Onun yaptığını bildiğim şeylerin hepsini yapmayı öğrenmek çok hoşuma giderdi, bunu söyler misin?"

"Söylerim," dedi adam.

Kız sabah uyandığında adam ateşe eğilmiş, tencerede üstünde toprak lekeleri ve yosun olan beyaz bir topu karıştırıyordu. Kız uykulu gözlerini ovuşturdu ve onu izledi.

"Beni uyandırmalıydın," dedi.

"Dün gece sen uyuduktan sonra bunu tencerede kaynattım. Ayışığında kayalıklarda epey çalı çırpı buldum. Gel de tadına bak. İlk parti bu."

Adamın yaralı eli hâlâ sinirotu yapraklarıyla sarılıydı ve elini yanında tutuyordu. Sağlam eliyle kızın uzattığı avucuna bir tutam tuz koydu.

Kız tuzu yaladı.

"Sert," dedi ve yere bir parça yosun tükürdü.

Adam gülümseyip başını salladı.

"Onları eve döndüğümüzde ayıklarız," dedi. "Şurada iki ateş daha yakalım. Gelgit çizgisinin gerisinde. Sonra kahvaltını edebilirsin. Ben de biraz uzanırım."

Adam öğleden sonra uyandı ve ağır ağır kalktı. Kız güneşin altına oturmuş, camlardan ok başları yapıyordu. Ayna parçasıyla uğraşırken onun ışığı yansıttığını fark etti. Sonra adamı gördü ve ok başlarını kesesine koydu. Babası elini hep yanında tutuyordu artık... Ateşe doğru yürüdü.

"Çok uzun süre uyudun," dedi kız.

"Yorgundum."

"Su çabuk kaynıyor. Akşama kadar daha çok tuzumuz olacak."

"Birkaç gün daha kalırız. Ondan sonra bizi uzun süre idare edecek kadar tuzumuz olur," dedi adam.

Kız, adamın elini işaret etti ve "Eline bakayım," dedi.

Adam elini ona uzattı. Kız yaprakları açıp kurumuş olan lapayı temizledi. Adamın avucundaki diş izleri hâlâ belirgindi, derisi mosmordu ve elinin üst kısmı kıpkırmızı olmuş, sıyrılan yerlerde beyaz çizgiler belirmişti.

"İyileşmeden önce daha kötü gözükecek," dedi adam.

"Sana yeni bir lapa hazırlayayım."

Adam tamam der gibi başını salladı. "Doktorluk yapmayı nereden öğrendin?"

"Senden," dedi kız.

Ateşin karşısında son kurutulmuş geyik etlerini yediler ve kız eve geri dönüş yolu için yiyecekleri kalmayacağından endişelendiğini söyledi.

"Balık tutabiliriz," dedi adam.

"Şimdi mi?" diye sordu kız.

Adam kumsala vuran ve geri çekilen dalgalara baktı.

"Yarın sabah. Gelgit çizgisinde."

Kız ona gelgit ve gelgit çizgisinin ne anlama geldiğini sordu, adam da ona ayın dünya üstündeki çekim gücünü, okyanusların günde iki kere yükselip alçaldığını ama aralarında durgunluk denen bir zaman yaşandığı için gelgitin asla her gün aynı saatte olmadığını anlattı.

"Her yerde mi?" dedi kız.

"Bir okyanus olan her yerde."

Kız köpüklü dalgalara baktı.

"Neden gölde gelgitler olmuyor?"

"Göl çok ufak," dedi adam. "Geldiğimiz bu okyanus dünyanın hemen hemen bir çeyreğini kaplıyor. Dünyanın çok büyük bir alanı bu. Tamamını görmedim ve bunun mümkün olup olmadığını bilmiyorum ama bu konuda kitaplar okudum ve doğru olduğunu biliyorum."

"Dünyanın geri kalanını ne kaplıyor?" diye sordu kız.

Adam sendeleyerek ayağa kalktı. Kız onu durdurmaya çalıştı ama adam, "Hayır," dedi. "Bunu görmeni istiyorum."

Bir değnek aldı ve ateşin karşısında kumlara bir daire çizdi. Dairenin ortasına bir X işareti çizdi ve ona daire dünyayı temsil ediyorsa, X işaretinin sadece bir çeyreğinin kara olduğunu söyledi. Geriye kalan her şeyi dağların tepelerindeki baharda oluşan su havuzlarından okyanusların dibine kadar suyun kapladığını ve bunun büyük bir kısmının okyanus olduğunu söyledi.

"Tek okyanus bu değil o zaman," dedi kız.

"Doğru. Çocukluğumda babam dışında tanıştığım tek adam bana batan güneşe doğru üç yüz gün yürüdüğü takdirde, bundan da büyük okyanuslara varılacağını söylemişti... Evet, başka okyanuslar da var."

"Ona inandın mı?"

"Batıdan gelmişti ve buraya dönüyordu. Onu bir daha görmedik."

"Tamam," dedi kız. "Peki, neden okyanusta gelgit oluyor da gölde olmuyor?"

"Sana bir soru sorayım," dedi adam. "Kanonun içine su dolarsa ve kanoyu sallarsan ne olur?"

"Su ileri geri çalkalanır."

"Doğru. Dolayısıyla, kano dünya gibidir. Sen de ay gibisin. Kanonun içindeki su da okyanustaki sudur. Göldeki su ise sadece kanonun en yüksek ucundaki bir damladır. Tek başına çok etki yaratmaz. Ama göldeki suyun tamamını düşündüğümüzde oynadığı bir rol vardır."

Kız oturdu.

"Bunu ay mı yapıyor?" diye sordu.

"Her gün," dedi adam.

Dalgaların daha önceden kuru olan kumları ıslatıp düzleştireceği kadar yukarılara ulaştığı kumsala baktı.

"Gelgit yükselmeye başladı," dedi. "Sabahleyin yine alçalacak, sonra uyandığımızda yine yükselecek. En yükseldiği zaman gideceğiz."

Kız başını salladı. Sormak istediği çok soru vardı ama sorularını ateşin korlarının karşısında oturmuş, sanki kum ve sudan oluşan bir dünyada batan minik güneşlermiş ve fani sıcaklıklarında onları görmek için ona sadece o an verilmiş gibi bunları izlemekte olan babasının sessizliğine bıraktı.

Adam ateşleri kontrol etmek ve bir kâse daha tuz karıştırmak için erken kalktı. Boynu ağrıyordu. Eline baktı ve şafağın

ışığında yaprakları açıp inceledi. Avucu ufkun rengini almıştı ve üst kısmındaki yarım daire biçimindeki kabuklardan irin akıyordu.

Kalkıp doğuda toplanmakta olan bulutlara baktı, "Şu anda beni ondan alamazsın," dedi. "Hazır değil. Henüz hazır değil."

Elini son sinirotu yaprağıyla ve bir parça geyik derisiyle sarıp bunları iki ham deri şeridiyle bağladı. Sonra kızın yanına gidip onu uyandırmak için dürttü.

"Gelgit tam istediğimiz gibi," dedi.

Kız çay yaparken, adam çantasından bir olta ucu ve misina alıp ikisini bağladı. Sonra bir kol uzunluğunda, suların sürüklediği bir ağaç dalı aldı ve bunu kızın boyu kadar bir mesafe bırakarak olta ucunu taktığı misinaya bağladı.

İkisi suyun kenarına gittiler ve adam topuğuyla kıyıya vuran süprüntüleri eşeleyip kumlarda ufak baloncuklar çıkardı.

"İçi yabanmersini dolu bir kâseymiş gibi ellerini şuraya sok ve bana ne hissettiğini söyle," dedi adam.

Kız dizlerinin üstüne çöküp ellerini ıslak kumların içine soktu ama hızla geri çekti.

"Bir şey beni ısırdı!" dedi.

"Hayır, ısırmadı. O bir kum yengeci."

Adam bir dalga daha gelmesini bekledi, sağlam elini süprüntülerin arasına daldırdı ve başparmağı büyüklüğünde kıpır kıpır ufak bir kabuklu hayvan çıkardı.

"Yem olarak bunları kullanacağız," dedi.

Kız bir tane daha yengeç yakaladı ve adam iki yengeci büyükçe bir kancaya taktı. Kıza ayakkabılarını çıkarıp birini eline geçirmesini söyledi. Kız bunu yaptı ve adam misinanın yarısını ayakkabının etrafına sardı.

"Şimdi, şöyle yapacaksın," dedi. "Dizlerine kadar suya gir ve değneği dalgalara doğru fırlatabildiğin kadar uzağa fırlat. Sonra, misinayı elindeki ayakkabıya sararak geri çek. Hızlı çek ama çok

da abartma. Ayrıca, misinanın ayakkabıdan fırlamamasına da dikkat et. Yoksa elini çok kötü keser."

Kız ilk denemesinde misinayı çok uzağa fırlattı. Adam, "Tamam," dedi. "Şimdi tekrar dene ve o yengeçleri canlıymış gibi göster."

Kız bunu altı kere yaptı ama altıncı denemesinden sonra misinayı sarıp kumsala çekti ve kumların üstünde bıraktı.

"Burada hiç balık yok," dedi.

"Orada her zaman balık vardır," dedi adam.

Oltanın ucundaki cansız yengeçleri çıkarıp iki yeni yengeç taktı.

"Şimdi, misinayı geri çekerken önce ağır, sonra hızlı çek. Dönüşümlü olarak yap bunu."

Kız dalgaların arasında suya girdi ve olta ucunu, yemi ve misinayı var gücüyle ileriye fırlattı.

İkinci denemesinde misinayı babasının dediği gibi sararken, bir şeyin oltanın ucunu çektiğini hissetti ve adam onu gördü.

"Sert çek!" diye bağırdı adam.

Misina gerildi.

"Sağ ayağını arkana koy ve misinayı ayakkabının etrafına sar. Başka bir yere değil!"

Kız doğruldu, balığı çekti ve sağ ayağı kumlara gömülürken dalgaların arasında ufalır gibi oldu. Misina elinin etrafında giderek sıkılaşırken neden elinin üstüne ayakkabısını geçirmesi gerektiğini anlamıştı. Misinayı birkaç kere sardıktan ve balık sıçrayıp etrafa sular sıçrattıktan sonra, adam balığın hareket edebilmesi için misinayı biraz gevşetmesini söyledi. Kız balığın açığa doğru yüzdüğünü hissetti ve onu kaybedeceğinden korktu ama balık yavaşlamaya başladı. Sonra da hiçbir şey hissetmedi.

Misinayı yine hızlı hızlı sardı.

"Yorulmaya başladı," dedi adam. "Çekmeye devam et."

Kumlara oturdu.

"Çekmeye devam et," dedi yine kızın duyamayacağı kadar alçak bir sesle. "Bu sefer başardın."

Kız o sabahın büyük bir kısmını bu işe harcadı ama misinayı sararak, güneşin altında ayaklarının dibinde kocaman gümüş-siyah çizgili bir balık çırpınmaya ve parlayana dek geri geri kumlardan uzaklaşarak avını kıyıya çıkarmayı başardı. Adam balığın yanına gitti, sağlam başparmağıyla alt çenesinden tutup kaldırdı ve havada tuttu. Kız hiç o kadar büyük bir balık görmemişti.

"Karnını günlerce doyurur," dedi adam. Balığı tekrar yere koyup bıçağını çıkardı ve balığın başına sapladı. Balık son bir kez kuyruğunu kaldırıp kumların üstünde hareketsiz kaldı.

İki gün boyunca, ateşlerini karıştırdılar, balık tuttular ve yıldızların altında kumlara serdikleri battaniyelerinin üstünde uyudular. Bu arada, adam giderek güç kaybetti ve boynuyla vücudunun üst kısmı tutulmaya başladı. Üçüncü gün tıslayarak sönen korlarla ve yüzlerine vuran iri yağmur damlalarıyla uyandılar. Kız hemen çarşaflarını ve çantasını kapıp mağaraya koştu. Adam çantasını kavrayıp omzuna asmaya çalıştı ama başaramadı. Kız tekrar kumlara koşup yayı kadar hafifmiş gibi çantayı ondan aldı. Adam solgun ve yorgun gözüküyordu. Kız, adamın alnını yokladı.

"Yanıyorsun," dedi.

Adam başını sallamaya çalıştı ama yapamadı. Su dolu tencereleri işaret etti.

"Onları boş ver," dedi kız.

Babasının sağlam elini omzuna attı ve ikisi topallaya topallaya mağaraya gittiler. Kız onu battaniye öbeğinin üstüne yatırıp tencereleri almak için dışarı koştu. İçlerindekileri döktü ve yağmur suyunu sildi. Sonra bir değneği ortadan kırdı, küllere batırdı ve bulabildiği en büyük kömür parçalarını cımbızla çekermiş gibi aldı. Kız bunları bir tencereye koyup üstlerini

başka bir tencereyle örttü ve sağanak yağmurun altında tekrar mağaraya koştu.

Yağmursuz günlerde topladıkları yakacak odunu bir köşeye koydular. Kız ilk geldikleri gece kamp ateşi yaktıklarında kazdıkları çukuru boşaltıp kömürleri içine koydu ve üstlerini çalı çırpıyla örttü. Üstlerinden dumanlar çıkana ve alev alana dek bunlara üfledi, sonra da yerden topladığı değneklerle dalları en üste dizdi.

Babası bütün gün battaniyelerin üstünde titreyerek ve mağaranın tavanına bakarak yattı. Kız ara sıra onu oturtup elinden geldiğince battaniyeleri düzeltti ve onu geri yatırdı. Ona su verdiğinde adam içmeye çalıştı ama beceremedi. Kız sukabağını bir kenara koyup gömleğiyle adamın yüzünü sildi ve onun uykuya dalıp dalıp uyanışını izledi.

Önceki geceden beri ikisinin de hiçbir şey yemediğini ve karnının acıktığını fark ettiğinde şafak sökmek üzereydi. Çantasında tuza sardığı ikinci balık duruyordu. Yosunları ateşin kenarındaki kömürlerin üstüne, balığı da yosunların üstüne koydu; bunları buharda pişirdi; balığı, etleri büyük parçalar hâlinde kılçığından ayrılmaya başlayana dek döndürdü ve sonra ateşten aldı.

Acıktı mı diye sorduğunda adam hafifçe başını salladı.

Adam doğruldu, kızdan bir parça balık alıp ağzına koydu ve yutmaya çalıştı ama yine beceremedi. Ağzını açıp eğildi, balık ve tükürükleri ağzından akıp kumlara düştü. Gözleri ağlamaktan ve söyleyemediği ama kızın korku olduğunu bildiği şey yüzünden kızarmış, irileşmiş bir hâlde battaniyeye geri uzandı.

Gece olana dek adamın kolları ve bacakları kasılıp titremeye başladı, gözlerini mağaranın duvarına dikti, yüzüne ne kadar acı çektiğini gözler önüne seren tuhaf bir ifade yerleşti. Vücudu kasıldığında ve iki büklüm bir hâlde battaniyede doğrulduğunda dişlerinin arkasından gelen tek ses hem bir inlemeyi hem de o dişlerin arasından geçen tiz bir çığlığı andırıyordu. Kız ona

dokunacak olduğunda adam irkiliyordu. Bu yüzden yanına oturdu, alçak sesle konuştu, kasılmalar gelince sustu ve geçince konuşmaya devam etti. Ona her gündönümü gecesi verdiği hediyeleri, yapmayı öğrettiği şeyleri ve onunla birlikte yaptığı şeyleri hatırlattı. Ona anlattığı öykülerin hatırlamayı başarabildiği kadar aklında kalacağını, ölecek olursa onu dağdaki evlerine götüreceğini, annesinin yanındaki mezara, bir ayıyı andıran taşın yanına gömeceğini ve mevsimler izin verdiği sürece orada yaşayacağını söyledi. Bunun uzun süre sonra olacağını umut ettiğini çünkü sonunu ikisinin de bilemeyeceği bir öykünün anlatılması gerektiğini söyledi.

Kız gecenin bir yarısı irkilerek uyandı. Ateş sönmüştü ama ay hâlâ tepedeydi ve babasının uyanık olduğunu görebiliyordu. Yüzünü yüzüne yaklaştırdığında, onun hafif nefes seslerini hissetti ve sağlam elini tuttu.

Adamın dudakları yavaşça kilitlenmiş dişlerinin üstünde kıpırdadı ama kız onun ne dediğini anlayamadı.

"Tekrarla. Tekrar söyle," dedi ve adamın dudakları kulağına değene dek yaklaştı ona.

"Seni özleyeceğim," diye fısıldadı adam.

Kız bu sefer ne dediğini anladı ve elini daha sıkı tuttu.

"Ben de seni özleyeceğim," dedi. "Seninle konuşacağım. Sana ihtiyacım olursa beni dinlemek için orada olacak mısın?"

"Evet," dedi adam.

Kız başını ona yaklaştırıp adamın son nefeslerini dinleyerek tekrar uykuya daldı ve sabah uyandığında, güneş doğup ufukta bembeyaz parladığında, adam ölmüştü.

Kız, adamın çektiği sıkıntılardan sonra garip bir şekilde yumuşamış olan yüzüne dokundu, parmaklarıyla gözkapaklarını kapattı ve battaniyeyi başının üstüne kadar çekti.

"İyi uykular," dedi.

Yağmur dinmişti. Sabah hava nemli ve durgundu, iç karadan

gelen sineklerse onları bataklıkta ve kumsalın arka bölgesinde tutacak bir okyanus esintisi olmadığı için etrafa doluşmaya başlamıştı. Kız ekinoksa en azından bir yeniay daha olduğunu ve eve dönmesinin iki yeniay süreceğini fark etti. Denize dönüp mağaradan çıktı, ateşleri yaktıkları kumlara oturdu ve ağladı.

Sonraki güne kadar ne kıpırdadı ne yemek yedi ne de su içti. Kumların üstünde yan yatıp uyudu. Uyandığında doğruldu, aynı pozisyonda oturdu, bir önceki gün olduğu ve sonraki gün olacağı gibi doğan güneşe baktı. Batıdan gelen bir esinti geceleyin şiddetlendi ve kıyıya vuran dalgaların tepelerini düzleştirecek kadar sert esti. Bu esintiyle birlikte ormanın ve dere suyunun bayat kokusu geldi burnuna. Kız hissettiği açlık ve derin hüzün arasında ne yapması gerektiğini anladı.

Ayağa kalktı ve kendi vücudunun yarıçapıyla kumlarda bir daire çizdi. Sonra çıplak elleriyle bir çukur kazdı, dibini de bulabildiği en düz taşlarla döşedi. Etraftaki alanın büyük bir kısmı hâlâ yağmurdan dolayı ıslaktı; o yüzden, mağaradaki bütün kütükleri alıp bunları kare biçimindeki çukura dizdi. Sonra, ormandan biraz daha odun almaya gitti.

Gün boyunca derenin kenarındaki devrik ağaçların dallarını kopardı ve daha da kuzeye ilerleyip çalı çırpı aradı. Öğleden sonra olduğunda, ufak kuru yapraklardan, uzun dallardan ve kuru kütüklerden oluşan ufak bir öbek kumsalda güneşin altında kuruyordu. Güneş batı yönündeki dağlık burnun orada batarken adam için kumlarda bir odun yığını hazırlamıştı.

Ayın geç yükseleceğini biliyordu ama alevlerin ışığından başka ışığa ihtiyacı yoktu neyse ki. Adamı taşıyabilmek için battaniyesini kullandı ve çukura varana dek battaniyeyi çekerek onu mağaradan çıkardı. Sonra adamı ve battaniyeyi kollarına aldı; onu, dünyada yapayalnız kalmış olmasının verdiği öfke ve kızgınlıkla bir çığlık atarak kaldırdı ve yakmak için topladığı öbeğin üstüne yerleştirdi.

Çantasında kalan bütün sedir ağacı parçalarını, topladığı ağaç kabuklarını ve babasının yanlarında getirip yol boyunca kullandığı kâğıt haritaları çıkardı. Bunlar çeliğini çakmak taşına sürterek çıkardığı kıvılcımlarla tutuştu, öbeğin ufak bir köşesinden dumanlar yükselmeye başladı. Açlıktan ve yorgunluktan çok güçsüz düşmüş bir hâlde, vargücüyle öbeğe üfledi. Nefesi alevlerin yükselmesine, öbeği tutuşturup en alta kadar yayılmasına yeterli gelmişti. Alevler iyice güçlenince son bir kez mağaraya girdi, yayıyla oklarını aldı ve ateşin başına döndü. Alevlere yaklaşırken duraksadı, yayını ve geyik derisinden yapılmış ok kılıfını başının üstüne kaldırdı ve alevlerin ortasına fırlattı. Sonra tekrar dizlerinin üstüne çöktü, elleriyle yüzünü kapattı ve tevazuyla giderek yükselerek adamı yutan ateşe bakamayan ya da bakmak istemeyen, geçmişin yere kapanmış bir hacısı gibi kumların üstüne eğildi.

Kıyıya, babasının onu beklediği yere doğru kürek çekerken kanoda yalnızdı ama göl öylesine büyüktü ki kanonun ön tarafı suyu bölerken yol bitmeyecekmiş gibiydi. Zaman yavaşladı, adadaki ağaçların yaprakları yeşilden sarıya ve kırmızıya dönüşmeye başladı. Fazla olgunlaşmış yaban mersinlerinin kokusunu hissetti, ellerini suya daldırıp yüzüne dayamak istedi ama yüzünde hissettiği ıslaklık ılık, yapış yapıştı ve balık kokuyordu.

Ayı burnuyla kızı yana itti, uykulu ve kurumuş gözyaşlarıyla kaplı gözlerini yaladı. Kız gökyüzünün bulanık ve kafa biçimli karanlığına bakar hâlde uyandı.

"Eve geldik mi?" diye sordu kumların üstünde kıvrıldığı, tir tir titrediği yerden.

"Hayır," dedi ayı.

Kız silkelendi ve hızla ayağa kalkmaya çalışınca yere yığıldı.

Ayı geri çekildi ve aralarındaki mesafenin iki ucundan birbirlerini izlediler.

"Bir ateş daha yakabilir misin?" diye sordu ayı.

Kız yanıt vermedi. Kaçmayı düşündü. Bir yengeç gibi yan yan kumsala kadar gitmeyi ve hızla kayalıklara koşmayı düşündü. Ama hiç hissetmediği kadar yoğun bir yorgunluk ve susuzluk içini kemirmeye başladı. En son ne zaman bir şeyler yediğini ya da içtiğini hatırlamıyordu. Ne kadar süre uyuduğunu bilmiyordu. Bir kol boyu kadar uzakta ateş yaktığı kararmış kumlara baktı ve artık öbekten duman yükselmediğini fark etti. Korlar parıldamıyordu. Ateş sönmüştü.

"Bu seferki daha ufak olsun," dedi ayı.

Kız dönüp hayvana baktı ve seneler önce gölün kenarında babasıyla balık tutarlarken gördükleri, mavi-siyah postlu, göğ-

sünde beyaz bir leke olan, tek başına dolaşan ayıyı hatırladı. Bu ayı ona benziyordu. Babası, "Erkek ayılar dolaşırlar ve onları rahatsız etmemek gerekir," demişti. Kız bir an için elini yayına götürdü ama hemen sonra vazgeçti.

"Yakacak hiçbir şey kalmadı," dedi kız.

"Her zaman bir şeyler vardır," dedi ayı. Sesi bir fırtınadan uzun süre sonra uzaklardan gelen gök gürlemesini andırıyordu ama hüzünle daha da boğuklaşmıştı.

"Şuraya bak."

Kız dağlık burna bakınca kumsalda bir öbek çalılık ve dal gördü.

"Bunları sen uyurken topladım. Buradan gideceksek bir şeyler yemen gerek."

Kız dereden kana kana içtiği su arasında toplayıp soyduğu ve yediği ham kuşburnu meyveleriyle biraz gücünü toparladı. Kuru ot ve huş ağacı kabuklarıyla ufak bir ateş yaktı, buna ayının topladığı kuru yaprakları ve ağaç dallarını ekledi. Sonra ayının onun için ormandan geçen bir derede tuttuğu bir alabalığı aldı, sildi, temizledi ve ateşin biraz kenarına ittiği kömürlerin üstüne yaydığı yeşil, ince dallarla ve ıslak yosunların üstünde pişirdi.

Öylesine büyük bir açlıkla yedi ki geride hiçbir şey kalmadı. Alabalık gözleri emilmiş bir kılçık gibi kalınca, biraz daha fazlası için başını kaldırdı ve ayıyı bir süredir görmediğini fark etti. Onun zihninin bir oyunu ya da bir hayalet olup olmadığını düşündü. "Ama o zaman balık da olmazdı," dedi ve tam o sırada ayıyı kumsalda ağzında iki alabalıkla daha, dört ayak üstünde ona doğru gelirken gördü. Ayı ona yaklaştığında, balıklardan birini kumlara bıraktı. Kız ayının hâlâ ağzında olan balığa bakınca ayı, balığı neredeyse kızın kucağına düşecek şekilde ona fırlattı. Kız balığı alıp bıçağıyla tek seferde ikiye ayırdı, içini temizledi ve önceki balığı pişirdiği, yeşil dallarla hazırladığı ızgaranın üstüne yerleştirdi.

Hava karardığında, bir zamanlar güvenli bir liman arayan gemiler için bir işaret olabilecek ama artık yanmayan ufak bir deniz fenerini andıran, çalı çırpıyla yaktıkları bir ateşin karşısında oturuyorlardı. Kız ayıdan biraz uzakta oturuyordu ve öylesine şüpheye, korkuya, hüzne dalmıştı ki hiç sesini çıkarmıyordu. Ayı bunu anlamış gibiydi. İri vücuduyla kumların üstünde ayağa kalktı ve kıza tüm ormanın, onun yaktığı ateşin yaz sonlarında sık sık şimşeklerin başlattığı ani bir yangın olduğunu sandığını ve rüzgâr küllerle dumanları taşımaya başladığında, bütün canlıların bulabildikleri güvenli yerlere kaçmaya çalıştığını söyledi. Ama bu tür şeyleri görebilen kartal, ayıya kızdan söz etmişti ve ayı tek başına kumsala gelip onu uyurken bulmuştu. Onu daha önce de gölün kenarında görmüş, yayıyla avlanırken hayranlıkla izlemişti. Dolayısıyla, onu kaybolmuş bir hâlde ve arkadaşı olmadan orada görünce, tek başına duran dağa kadar yolculuğu onunla birlikte yapacak kişinin kendisi olduğunu anlamıştı.

Ayı ona bunları söylerken, kız bir şey demedi ve ayı lafını tamamladıktan sonra bile uzun süre sessiz kaldı. Ardından ateşin karşı tarafından ona baktı ve hüzünlü bir ses tonuyla, "O arkadaşım değildi. Babamdı," dedi.

"Biliyorum," dedi ayı. "Üzgünüm."

"Nasıl oluyor da benimle konuşabiliyorsun?" diye sordu kız, hüzün ve öfke karışımı bir sesle.

"Bu sorunu yanıtlayacağım bir zaman ve yer olacak," dedi ayı. "Ama şimdi değil. Ekinoks geride kaldı ve kış başlamadan evine döneceksen yola çıkmamız gerek."

"Sadece bir gün uyudum," dedi kız.

"Tam bir ay uyudun," dedi ayı.

Kız, ayı konuşurken onun burnunda dans eden gölgeleri ve alevleri izledi. Sonra karanlık göğe baktı ve ufukta dolunayın belirmek üzere olduğunu gördü.

"Birkaç güne hasat dolunayı olacak," dedi ayı. "Sana geç kaldığımızı söylemeliyim... Yine de elimizden geldiğince uzaklaşıp ne yapmamız gerekiyorsa yapacağız."

Kız ateşe, sonra tekrar ayıya baktı.

"Beni uyandırmadan önce neden o kadar bekledin?" diye sordu.

"Çünkü uyku, bildiğim tek merhemdir," dedi ayı.

Kız şafağa doğru yarım yamalak bir uykuya dalana dek mağarada battaniyelerinin üstünde uyanık bir hâlde yattı. Sonra, güneş doğarken kalktı, yayını almak istedi ama eline sadece mağaranın zemini geldi. Kalktı ve bir ateş yakmadı. Babasının çok uzun zaman önce bir geyiğin derisinden yaptığı çantasını açtı, içindeki tuzu, bıçağı, tencereleri, misinayı ve olta uçlarını yere boşaltıp kumsala çıktı. Ayı orada oturmuş doğu ufkunu izliyordu. Sonra dönüp ayakkabılarını çıkaran, elindeki boş çantayla adamı öldüğünde üstüne yatırdığı kül öbeğinin içine çıplak ayak giren kıza baktı. Kızın soğumuş ve kararmış kütükleri kenara atışını, giderek daralan bir daire çizerek küllerin ortasına doğru yürüyüşünü ve durup dizlerinin üstüne çöküşünü izledi.

Kız uzunca bir süre ellerini iki yanına sarkıtmış, gözlerini yere dikmiş bir hâlde dizlerinin üstünde kaldı. Sonra, başını kaldırdı ve adamın külleriyle kararmış kumların arasındaki kemiklerini toplamaya başladı; eline aldığı ve dikkatle geyik derisi çantaya koymadan önce hasretle bir süre tuttuğu kemiklerin büyüklüğü ve hafifliği onu hüzünlendirdi. Kol kemikleri. Bacak kemikleri. Sırt ve pelvis. Boyun ve köprücük. Kafatasını bulabilmek için kömürlerin birazını kenara itti; bu kalıntıyı eline alıp boş göz ve burun çukurlarına, alevler yüzünden sedef gibi parıldayan dişlere, çatlamış ve küllere bulanmış tepesine baktı. Onu göğsüne bastırıp sarıldı ve yine ağladı.

Küllerle kaplanan ve sıyrıklar içinde kalan parmaklarıyla bulabildiği bütün kalıntıları aradıktan sonra ayağa kalktı ve iskeletin etrafındaki kararmış kumları avuçlayarak çantadaki kemiklerin üstüne koymaya başladı. O hâliyle etrafı küllerle çevrili beyaz bir dairenin ortasında dizlerinin üstünde duruyormuş

gibiydi. Çukurdan çıkıp mağaraya geri döndü. İçi kemik dolu çantayı bir battaniye gibi rulo etti, iki ham deri şeridiyle bağladı ve kendi çantasının en altına koydu. Bunun üstüne babasının çantasından çıkardığı eşyaları ve bir kese tuzu koydu. Onların da üstüne kendi bıçağını, pusulasını, çakmak taşı kesesini, çeliğini, tarağını, cam parçalarını ve yol için yanlarına alacakları geriye kalan yiyecekleri koydu. Çantayı kaldırıp omzuna astı ve ayıya yola çıkma vaktinin geldiğini söylemek için kumsala indi.

Ayıyla kız hemen yola çıktılar ve dereyi izleyerek ormana girdiler. Sonra kızın pusulasına göre kuzebatıya doğru ilerlediler, yeniden sahilin arkasındaki bölgeden ve sık çam ağaçlarıyla dolu ormandan geçtiler. Ayı, kızın elinde tuttuğu ve gözlerini ayırmadan izlediği yol bulucuya ne tepkisizdi ne de buna hayret etmiş gibi gözüküyordu ama kız bundan emin değildi. İlk gece, uzaktaki kıyıyı arkadan aydınlatan ve batıdaki bayırların üstüne vuran ayışığı altında eski ve çıplak bir kayalık tepede kamp kurdular. Sabah olunca da kalkıp yola devam ettiler.

Öğle vakti olduğunda, huş ve sedir ağaçlarıyla kaplı bir bölgeye vardılar. Ayı kızı durdurup elinde ne olduğunu sordu. Kız ona, bunun babasının hediye ettiği, nasıl ya da hangi yöne tutsa da her zaman kuzey yönünü gösteren bir şey olduğunu söyledi. Ayı, "O hâlde, şimdi onu önünde tut. Buradan sonra kuzeye gitmemiz gerek," dedi.

Kız onu sorgulamadı ve gün batana kadar ikisi hiç durmadan yürüdüler, gece boyunca etraflarında fısıldayan bir çam ormanında ateş yakmadan dinlendiler. Sabahleyin yine yola çıktıklarında ve kıyıdan ayrıldıklarından beri tırmandıkları en dik tepeye tırmandıklarında, kız ayının onu duvarların olduğu bölgenin etrafından geçirdiğini fark etti. Acaba ayı orada neler olduğunu biliyor mu ya da içgüdüsel bir şekilde ve yoldan ayrılmamak için mi o bölgeye girmedi diye merak etti ama ona bir şey sormadı. Bulundukları tepeden o toprakların ufkunu görmek için bir daha geriye bakmadı.

Sonraki günler ılık güneşin altında ve ormanlardaki serinletici esintilerle geçti. Vakit kazanmak için her sabah erkenden kalk-

tılar. Bir gün kuzeye, sonraki gün batıya doğru, üçüncü gün kuzeybatıya doğru ilerlediler ve gün doğar doğmaz yola çıktıklarında hep biri öne geçip yol gösterdi. Böylece, katettikleri yoldan memnun oldukları hâlde, yine de kaybolmuş ve batıl inançlarla hareket eden, dik kayalıklardan yukarı tırmanan ve vadilerin etrafından dolanan gezginler gibiydiler; sanki o toprakların el değmemiş doğasını izlemiyorlardı da her gece uyumadan önce bir zar fırlatılıyordu ve şafak vakti izlemeye başlayacakları yönü şans belirliyordu.

Yanında kamp kurdukları yonu taşı kaplı ırmaklardan ayının yakaladığı alabalıkları, kızın bir sincap gibi kabuklarını soyduğu çam fıstıklarını, ayının kolaylıkla sarmaşıklardan ve dallardan kopardığı, sonbaharda iri iri salkımlar hâlinde sarkan yabani üzümleri ve ahududuları; sığırkuyruğu, kuşburnu ve hasırotu yediler. Yollarına devam ederken, hikori cevizleri, taflan, akçaağaçların tohumlarını, ormanın derinliklerine girmeye başladıklarındaysa huş ve beyaz çam ağaçlarının kabuklarının içindeki kambiyumları topladılar. Ayı her meyvenin, yabani bitkinin ve yemişi olan ağacın izledikleri yolda ya da yakınlarda nerede olduğunu biliyormuş gibiydi. Kız hem buna hayret etti hem de ormanın sunduğu yiyeceklere minnet hissetti.

Bir sabah, çayırda güneş gibi açmış bir altınbaşak çalılığı gördüler. Ayı durup çiçekten çiçeğe konan, sonra topladıkları polenlerle uçup giden arıları izledi. Burnuyla arıları tek tek kokladı ve sadece çalışkanlıklarını izlemek onu tatmin etmiş gibi arkalarından baktı. Kıza, "Bu yöne gideceğiz," dedi.

Arka arkaya çayırdan ormana girdiler ve bir şimşeğin ikiye böldüğü kocaman bir akçaağaç gördüler. Arılar ağacın içine girip çıkıyor ve hafif vızıltıları toprak örtüsünün üstünde belli belirsiz duyuluyordu. Kız o anda neyin peşinde olduklarını anladı. Ayı, tıpkı babasının eskiden bal ağacını bulduğu günlerde

yaptığı gibi, çiçeklerden kovana kadar giden arıları izlemişti. Ayı duraksamadan ağaca doğru yürüdü, arka ayaklarının üstüne kalkıp ağacın ikiye ayrıldığı yere erişti ve pençeleriyle başını boşluğa soktu. İşçi arılar etrafını sarıp burnunu kapladı ama ayı bunu hiç umursamadı. Kız aşağıdan onun arka ayaklarını ağaca dayayışını, pençelerini ağacın içine daldırışını ve arıları, larvaları, bal peteklerini, kısacası pençelerinin tüylerine yapışan her şeyi mideye indirişini izledi.

Her gün yüksek dağlara doğru yürürken çok az konuştular. Kullandıkları dil hiç durmadan attıkları adımlara ve topladıkları yiyeceklere dönüştü.

Orada olmasını hiç beklemedikleri bir tepedeki açıklık alanda, üç ceviz ağacından oluşan bir koruya vardıklarında neredeyse öğle vakti olmuştu. Ayı tek başına tarlaya girip ağaçlara doğru yürüdü. Kızın yanında olmadığını fark edince arkasına baktı, ağaçların orada beklediğini gördü ve gök gürlemesini andıran sesiyle, "Gelmiyor musun?" diye seslendi.

Kız açıklık alana girdi.

"Babam açıklık bir alanın kenarına vardığımda beklemem gerektiğini öğretti," diye seslendi ayıya.

"Baban sana doğru şeyler öğretmiş," dedi ayı ve tepeye çıkmaya devam etti.

Kız onu izledi, sonra serin sonbahar günlerinde bakır rengine dönüşmeye başlamış olan mavi yapraklı otların arasına girdi. Bu kadar açıklık bir alana sadece on yaşındayken sonbaharda babasıyla birlikte bir geyik avına çıktıklarında girmişti. İz sürmeyi öğreniyordu ve av hayvanlarını ilk gördüklerinde evden epey uzaklaşmışlardı. Hayvanları gördüklerinde babasının yayıyla vurduğu erkek geyik ormandan tıpkı karşısındaki alana benzer bir açıklık alana dalmış, uzun otların arasına uzanmış ve bir daha kalkmamıştı. Kız doğruca onun yanına gitmek istemişti ama babası onu geride tutmuş, ona avlanan hayvan ile avcı,

korku ile sükûnet, körlük ile görüş arasındaki farkı anlatmıştı. Adam erkek geyiğin kan kaybından öldüğünden emin olduktan sonra onu bulmaya gitmiş, otların arasında bulmuş, iç organlarını çıkarıp eve götürmüştü. O anda babasını, bir avcı olarak ona ne kadar güvendiğini, ne hayvan avlayan ne de avlanan adamın ölümünü düşündü ve onu yorgunluğuna denk bir hüzünle özlediğini hissetti. Toparlanabilmek umuduyla içine bir nefes çekti, sonbaharın çürümüş yaprak kokusunu ve dizlerini sıyıran otları geriye savuran rüzgârın giderek artan serinliğini hissetti. Kış yaklaşıyordu ve karnı acıkmıştı. Hüznünü neyin dindirebileceğini bilmiyordu ama yiyecekler açlığını giderebilirdi. Böylece, sırt çantasını taktı ve ayının çıktığı tepeye tırmanmaya devam etti.

Orada, ağaçların dallarından yeşil salkımlar hâlinde sarkan cevizlerin olduğu ufak bir koruyla karşılaştılar. Kabuklar çatlamış, kahverengiye dönüşmüş bir hâlde yerde duruyordu ve içlerindeki meyveler kuşlarla sincaplar tarafından yenmişti. Ayı vücudunu ağaçların en irisine sürttü, arka ayaklarının üstüne kalktı ve erişebildiği ilk dalı sallamaya başladı. Dallardan aşağı cevizler yağdı. Ayı indi, ağacın diğer tarafına geçti ve bir başka dalı salladı. Bu sefer bir fırtınada yağan dolu parçaları gibi cevizler düştü. Ayı bir sonraki dala geçti ve ardından tepedeki üç ağacın bütün dallarını salladı.

Ayının kıza bir şey demesine gerek yoktu. Kız sırt çantasından yünlü bir battaniye çıkarıp yere serdi ve düşen cevizleri toplamaya başladı. Karınlarını doyurduktan, kız kararmış parmaklarını otlara sildikten ve ayı pençelerini yaladıktan sonra, "Burallarda bir elma ağacı var. Kokusunu alabiliyorum," dedi ayı.

Tepeye tırmanıp ormanın yeniden başladığı yönde, tepenin diğer tarafında yürümeye başladılar. Tam karşıda, gün ışığıyla gölgelerin birleştiği yerde iri ve her yanı dolu olmayan ama sincapların ve geyiklerin yiyemeyeceği kadar çok meyvesi bulunan bir elma ağacı gördüler. Ayı ağaca yaklaştı, arka ayaklarının üstüne kalktı ve bu ağacı da salladı; elmalar yere

dökülünce kız düşenleri topladı. Elmalardan bazılarını hemen orada yediler. Kız diğerlerini battaniyesinin içine koydu ve yeniden sırt çantasına yerleştirdi. İşleri bittiğinde, güneş göğün tam ortasındaki yerini almıştı. Ayı, başını ve vücudunu doğrultup "Hazır mısın?" diye sordu kıza.

Kız başını salladı ve ikisi, çok önceleri arşınlanmış bir patikaya girer gibi ormana daldı.

Ormandan çıkıp nehrin yanında durduklarında, kuzeyde tepeleri karlarla kaplı, alacakaranlığın aydınlattığı yüksek sıradağlarla karşılaştılar. Ormanda ilerlerken nehrin sesini duymaya başlamışlardı ve artık karşılarındaki akıntının uğultusu öylesine yüksekti ki kamp kurmak için ağaçların kenarına geri dönmeleri gerekti.

Ayı nehrin kenarındaki bir anaforda balık tuttu, kız ise balıkları pişirmek için bir ateş yaktı. Ateşin karşısında yemeklerini bitirdikten sonra kız, ayıya babasıyla birlikte yüksek dağlardan gelirken aynı yolda ilerlediklerini, batıdan doğuya gidebilmek için nehrin karşı tarafından geçmek zorunda kaldıklarını anlattı. Akıntı öylesine güçlüydü ki babası yazın ortasında bile onu kendisine bağladığı hâlde kız sürükleneceğini sanmıştı. Ayı bunun hızlı akan bir nehir olduğunu ve oturdukları yerin yakınlarında nehre giren bir yavru ayının boğulduğunu gördüğünü söyledi. Onların da karşılarındaki dağlara tırmanacaklarını ama yüksek tepelerin çok uzakta olduğunu, bu hızda gittikleri takdirde kış başlamadan varamayacakları kadar mesafe bulunduğunu söyledi. Ertesi gün kuzeye doğru gideceklerdi ve kar yağmazsa birkaç güne sığınabilecekleri bir mağara arayabileceklerdi.

"O hâlde, eve gidemeyeceğim," dedi kız. Bunu bir soru sorar gibi değil, ayıyla konuşurken kullandığı kayıtsız ses tonuyla söylemişti.

"Gündönümünün bu tarafında gidemeyeceksin," dedi ayı. "Karşımızda bu nehir varken ve hava bu kadar soğukken gidemezsin."

"Kar başlayana dek nehri izleyebiliriz. Orada tek başıma nehrin karşısına geçebilirim," dedi kız.

"Daha önceden geçemediğin bir noktada mı?" diye sordu ayı ve burnuyla uzaklarda günbatımı kızıllığını geri yansıtan tepeleri işaret etti.

"Kar çoktan başladı," dedi. "Ağaçların başladığı yere varana dek tırmanacağız. Sonra ikimizin de hazırlanması gerek."

O gece bir öncekinden de soğuk olduğu için, kız dört bir yandaki kuru yaprakları toplayıp ateş yaktı. Nehir, altında oturdukları kayın ağaçlarının biraz ilerisinde olduğu için, hızla akan sularının sesi kıza o güne dek duymadığı kadar çok sesten oluşan bir koro gibi geldi. Sonra ayıya yine nasıl konuşabildiğini sordu.

Ayı kıpırdandı, iç çekti ve bir süre bir şey demedi. Nihayet konuştuğunda, uzun zaman önce hayvanların, kız ile babasının kendi aralarında kullandığı sesleri çıkarmayı bildiğini söyledi. Ama kız gibi olan diğerleri onları dinlemeyi kesmiş ve bu becerilerini yitirmişlerdi. Ayıya gelince, konuşmayı kendi annesinden öğrenmiş olan annesi öğretmişti ona. Bütün hayvanların duyulabilecek bir ses aralığında konuşmadığını ama tüm canlıların konuştuğunu ve belki de sorması gereken esas sorunun onu nasıl anladığı olduğunu söyledi.

Kız teneke bardağındaki çam iğnesi çayını yudumlayıp bu soruyu düşündü. Sonra bütün canlıların konuşması gerektiğine inanmakta zorlandığını söyledi.

"İnan," dedi ayı. "Onları duysan da duymasan da buna nefes almak kadar ihtiyaçları var."

Kız ateşin karşısında yerden fırlamış, yaşlı birinin eli gibi gözüken çok eski ve karmaşık ağaç köklerin üstünde oturacak bir yer buldu. Ateşin ışığında yerdeki köklere baktı ve daha derin düşüncelere dalarken, kayın ağacının köklerinin kalın gövdeden çıkan bir dizi parmak gibi göründüğünü düşünürken ve birdenbire yerin altında nasıl da gözden kaybolduklarını incelerken ellerini köklerin üstünde gezdirdi.

"Ya ağaçlar?" dedi.

"Ağaçlar da konuşurlar," dedi ayı ve oradaki kayın ağaçlarının dallarının tepesindeki karanlığa baktı. "Ağaçlar ormanın en büyük ve gerçek koruyucularıdır," dedi. "İlk baştan beri de öyle olmuşlardır. Eski zamanların hayvanlarından bazıları, onlara konuşmayı öğretenlerin ağaçlar olduğunu çünkü asla gereksiz bir ses çıkarmadıklarını söylemişlerdi. Her sözcük tıpkı bir nefes gibidir; beraberinde bir iyilik, bir amaç taşır. Bu yüzden, ağaçlar ormandaki en bilge ve en şefkatli yaratıklardır. Yeteri kadar güce sahip olduklarında, altlarındaki herkesi ve her şeyi gözetmek için ellerinden geleni yaparlar."

Kızın şüpheleri şaşkınlığa dönüştü. Ateşin ışığında öne eğildi ve ayıya, "Konuştuklarında nasıl sesler çıkarıyorlar? Yaprakların hışırtısı gibi değil herhalde, değil mi?" diye sordu.

Ayı da biraz düşündü. "Nehir kenarına git," dedi. "Orada sel sularının çok uzun zaman üstünden aktığı, çağlayanın bulunduğu yerde zemine açılmış derin çukurun çevrelediği bir taş var. Balıkları orada yakalarım. Oraya git ve dinle."

Kız ayağa kalkıp ayıdan ve kayın ağacından uzaklaşarak nehir kenarına gitti. Orada taşla çukuru buldu ve kulağını taşın etrafında ağır ağır bir girdap oluşturan suya eğdi. Aynı anda nehrin akıntısının geri kalanından daha ağır bir fokurtu ve tıslama sesi duydu; su, çukurun derinliğiyle geri çekiliyormuş gibiydi. Elini duyduğu sese dokunmak istermiş gibi akıntıya daldırdı, geri çekti ve ayının yanına geri dönüp oturdu.

Ayı onun hem duyduklarını hem de duymadıklarını biliyordu. Kız sessizce otururken, ona ağaçların seslerinin ormanın sesi olduğunu ve kızın, onların konuşmalarından birini duymasının birkaç yeniay sürebileceğini, en iyi ihtimalde sadece bir sözcük duymasının mümkün olacağını söyledi. Ama ağaçlar için gece vakti bir ateşin etrafında birisine anlatılan bir öyküden, herhangi bir anda ya da bir ömürde söylenen bir sözcükten farklı değildi.

"Dağdaki ağaçların aslında sana ve babana arkadaş olduklarını hiç hissetmedin mi?" diye sordu ayı.

"Hissettim," dedi kız ve daha küçük olduğu zamanlarda tek başına yosun kaplı ormanın zeminine oturup rüzgârı dinlediği anları düşündü. Rüzgâra ait olmayan, taşların etrafına kıvrılan sular kadar eski, ağır ve hafif bir sesi duyduğunu düşündüğü zamanlar olmuştu.

Ayı, "O ağaçlar, ormanda olan biten hiçbir şeyi unutmayan ve anıları hesap edilemeyecek kadar uzun bir zamana ait olan arkadaşlarımız," dedi. "Çünkü her biri, içinde ona dokunmuş ya da yapraklarının, gövdesinin ve dallarının gölgesi altından geçmiş her canlının anısını taşır. Bu dünyada yaşamış olan her canlının anısını..."

Ayı ateşe baktı. "Yiyeceklerini pişirmek ve ısınmak için yaktığın tahtalar var ya," dedi. "Bunların üstünden yükselen duman, bir zamanlar bir anıydı. Küller ise ait olduğu öyküden geriye kalanlardır. Öyle olmasa sen babanın küllerini taşır mıydın?"

İkisi uzunca bir süre sessiz kaldı, sonra kız elini hep yanında tuttuğu çantanın üstüne koydu ve "O hâlde bizi hatırlayacaklar, değil mi?" dedi.

"Ormanda oldukları sürece hatırlayacaklar. Bundan eminim."

Kız ve ayı o gece bir daha konuşmadılar. Kız geriye kalan birkaç çalı çırpıyla ateşi besledi ve yün battaniyesine sarındı çünkü berrak gökyüzü ona o gece don olacağını anlatıyordu. Yattığı yerden göğe bakarken ateşin daha az ısıtmaya başladığını hissedip battaniyesini aldı ve geriye kalan parlak korların arasından geçip yolculuklarına başladıklarından beri ilk kez uyumakta olan ayının sıcak karnına sırtını dayadı.

Ayı sonbaharın son böğürtlenlerinin kokusunu izlerken, arka arkaya daralan ve uzayıp giden ince bir patikada ilerlemeye başladılar ve kız bıçağını çıkarıp yere düşmüş olan yaprakların arasında yiyecek arayan yalnız bir sincabın peşine düştü. Sonra patika genişledi ve ikisi yine birbirlerine yaklaşıp geride bıraktıkları nehirle buluşan besleyici bir ırmağın yanında yürümeye başladılar.

Ayı sırf vakit geçsin diye kızdan biraz daha babasından söz etmesini istediğinde, kız adamın ne kadar becerikli bir okçu olduğundan, onu avlanırken izlediği hikori ağacından yapılmış yayının ne kadar güzel ve dengeli olduğundan, huş ağacından yaptığı, hedefini asla ıskalamayan, toprağa değmeden önce mutlaka kan akıtacak kadar sivri uçlu olan oklardan söz etti. Ona değnekleri gösterdiği gün bunlarla uzun süre kullanabilmesi, onu doyurabilmesi ve koruyabilmesi için özenle oyup çentik açtığı o yayı anlattı ama kız duvarlı yere varana dek ormanda asla korumaya ihtiyacı olacağını düşünmemişti. Zaten yayı bu yüzden adamı yaktığı ateşte yakmıştı; babasını öldüren yaratığı öldürmediği için öylesine büyük bir hüzün ve öfke hissetmişti ki artık ona verilen yayı hak etmediğine, onu yapan kişiye geri vermesi, kendi başının çaresine bakması ve ölmesi gerekiyorsa da ölmesi gerektiğine karar vermişti.

Birlikte yürürlerken ayı onu sessizce dinledi, bir yaratıcı için övgü gibi başlayan, sonra süzülüp kaybolan, âdeta çok uzun zaman önce sallayan kişilerin birer hayalete dönüştüğü bir buhurdanlıktan yükselen dumana dönüşen sözleri dinledi. Kız sözlerini tamamlayınca ve bir tek ayak sesleri sessizliği doldurmaya başlayınca ayı, kıza "Onlar artık yokmuş gibi konuşuyorsun ama hâlâ olması gerektiği gibi adamı ve yayı taşıyorsun," dedi.

"Ama etrafına bak. Tek başına hayatta kalabilmek için ne gerekiyorsa yeniden yapabilirsin. Baban ölmeden uzun zaman önce sana bunu öğretti."

Kız bir şey demedi, sadece ayının sözlerini onaylarmış gibi başını salladı ve dağdan aşağı daha hızlı, daha dar bir alanda akmakta olan ırmağın yanından ilerlemeye devam etti.

Alacakaranlıkta ırmağın gürül gürül, hiç durmadan çapraz ağaç köklerinin arasından ve büyük bir şelalenin taşlarının üstünden derin bir havuza aktığı kayalık alana vardılar. Kızın babasının çantasından aldığı olta ucu ve misinayla yakaladığı ufak ırmak alabalıklarını yediler. Balıklar o kadar ufaktı ki olta ucuyla yakalamak zordu ve kız iki tane yakalayabildiği için şanslıydı. Akşam yemeğinden sonra ayı dik yamacın yanına saçılmış olan ıslak ve devrik kütüklerin çürümüş alt kısmında karıncayla ot kökü kazımaya giderken, kız ateşin karşısından ayrılmadı.

Ayı geri dönünce, kızın karşısına oturdu ve ateşin ışığında sallanıyormuş gibi gözüktü. Kıza uyku ihtiyacının açlık hissine ağır basmaya başladığını söyledi. Sesi bile daha derin ve daha uzaklardan geliyormuş gibiydi. Bildiği mağaraya varabilmek için bir gün daha dağa tırmanmaları gerekecekti. İyi bir mağara olduğunu ve kış boyunca kızı koruyacağını ama yeniden tek başına olacağı günün yaklaştığını bilmesi gerektiğini söyledi.

Ayı başka bir şey demedi, ateşin yaydığı sıcaklığın etrafında sessizce oturdular. Tepelerindeki bulutlar dağıldı, soğuk ve aysız gökyüzünün yıldızları ortaya çıktı. Ama kızın bakışları sabaha kadar dayanması için güçlendirdiği ateşte kaldı ve yüzüne vuran sıcaklıktan memnun oldu.

Ayı gölgelerin arasından, "Onu özlüyorsun, değil mi?" dedi.

Kız yanıt vermedi, ayıysa arka ayaklarının üstüne kalkıp ateşin karşısında sallanmaya devam etti.

"Bunlardan çok daha fazlası sana onu hatırlatacak," dedi ayı. "Bu kaybı, etrafını dört bir yandan saran soğuk gibi hissedeceksin. Biliyorum."

"Bilmiyorsun!" dedi kız aniden bağırarak. "Her sabah uyandığımda onu görmeyi umuyorum. Her köşeyi döndüğümüzde. Bu ormanda ne zaman bir dal kırılsa, *Bu olsa olsa babamın benden önce kırdığı bir daldır*, diyorum. Geceleri gözümün ucuyla bir şekil görüyorum ama oraya baktığımda, sadece alevleri ya da ayışığını seçebiliyorum. *Keşke öyle olmasaydı*, diye geçiriyorum içimden."

"Ama biliyorum," dedi ayı yine.

"Bilmiyorsun!" diye bağırdı kız.

Ayı başını geriye attı ve gökte, alçakta duran bir yıldız kümesini işaret edip aynı derin ve gümbür gümbür bir sesle, "Bak," dedi. "O, benim atam. Büyük Ayı. Onu görüyor musun? Annem bana onu nasıl bulacağımı ve bir rehber olarak kullanacağımı öğretti."

"Görüyorum," dedi kız. "Babam, tıpkı verdiği pusula gibi, Kuzey Yıldızı'nı gösteren Büyük Ayı'yı izlemeyi öğretti bana."

"Evet," dedi ayı. "Ama diğer yöne bakarsan, sadece kuyruğu değil, bir ormanı andıran, gecede terk edilmiş vücudunun tamamını da görebilirsin."

Sonra öne uzattığı pençesini takımyıldızı çizerek var ediyormuş gibi göğün sol köşesine doğru götürdü.

"Ormanda ya da uykumda ne kadar uzaklara gitsem de başımı kaldırıyorum ve bana öğretildiği gibi nerede olduğumu anlıyorum."

Ateş çıtırdadı ve ayının peşine düştüğü karıncalar gibi, kütüklerin etrafında turuncu ve mavi alevler yükseldi.

"O yüzden yalnızsın," dedi kız.

"Bu sonbahara kadar öyleydim," dedi ayı. "Artık seninle dolaşıyorum. Ama bir zamanlar dokunabildiğim varlığı özlüyorum; yolculuk ettiğimiz ya da yetiştirildiğimiz ormanda ya da ağaçlık bölgede yolculuk ederken hepimiz böyle hissediyor olmalıyız... Ama bu babanın kaybolduğu ya da sonsuza dek kaybedildiği anlamına gelmez. Çünkü artık yanında yürüme-

diği hâlde, anılarınız vasıtasıyla, onu her aradığında yeniden bulacaksın. Sadece her zaman bulunduğu yerlerde değil, daha önceden gitmeyip artık gidebileceği yerlerde de bulacaksın onu. Bir gölün kıyısına vuran gün ışığında. Bir patikada yankılanan ayak seslerinin arasındaki sessizlikte. Karşısında tek başına oturacağın bir ateşten yükselen dumanın kokusunda. Babanın anlattığı öykülerde, annenin yürüdüğü yerlerde, annesinin iyi bildiğini bildiği ve öğrendiği işlerde... Annenle ilgili bir şeyler öğrenmedin mi?"

"Öğrendim," dedi kız.

"İşte, sana bunu anlatmaya çalışıyordum," dedi ayı. "Bunu baban da biliyordu. Babanın anlamadığı şey, onun anneni özlediği gibi anneni özlemenin nasıl bir his olduğunu asla bilmemendi. Artık biliyorsun. Bir zamanlar, birçoğunuz için kayıp vermek bildikleri tek değişmez unsurdu. Ama artık bir tek sen kaldığın için daha kolay ya da daha az değişmez değil. Birgün, doğan güneşle birlikte uyanamayacağın o an gelene dek zaman hızla akacak, aradan seneler geçecek, benim de yavrularım olacak ve tek başlarına dünyaya açılacaklar."

Sabah uyandılar ve biraz ısındıktan sonra yola çıkmak üzere hareketlendiler. Kız sukabağında kalan suyu içti. Ayı yerdeki çiğleri yaladı ve başını tamam dermiş gibi ağır ve ciddi bir ifadeyle aşağı yukarı salladı. Kız çantasını hazırladı ve yola çıktılar; ırmak zayıf bir yeraltı suyu kadar kalana, sonra da çıktığı kayalıklara, yosunlara ve toprağa geri dönüp de hiç akmayana dek kuzeye doğru ilerlediler.

O dağın yanında iki gün daha ilerlediler, sadece uyumak ve beyaz huş ağaçlarının iç kabuklarını, Amerikan sumağının kırmızı kozalaklarını ve yolda gördükleri salkım salkım zeytinsi yemişleri yemek için durdular. İkinci gün uzun bir tırmanıştan sonra ağaçların başladığı yere vardıklarında ve gün ışığı doğuda silikleşmeye başladığında, ayı yer yer taş basamaklarla kaplı dik

bir patikaya saptı. Yosun ve yeni yağmış kar katmanına rağmen, her basamağı sıçrayıp atlayarak aştı ve kız düşmeden peşinden gitmeye çalıştı. Günün son ışıkları da batıda kaybolduğunda ve kız karanlıkta daha fazla ilerleyemeyeceğine karar verdiğinde, ayı çalılıklarla kaplı bir kaya tabakasında durdu, taş bir duvardan geçip dağın içinde gözden kayboluyormuş gibi ilerlemeye devam etti. Büyük açıklık, bir kayalığın bir başka kayalığın üstüne vuran gölgesi gibiydi ve hemen yanında bir kaleyi koruyan ufak muhafızları andıran bodur, beyaz sedir ağaçları vardı. Kız girişte durdu, tam ayıya geri dönmesi için seslenecekti ki ayı dışarı çıktı. Başıyla kıza peşinden gelmesini işaret etti ve kız içeri adım atıp mağaraya girdi.

Mağara kızın dimdik ayakta durabileceği ve elini tavanla başının arasına koyabileceği kadar büyüktü. İçerisi küflü saman ve bir toprakaltı mahzeni gibi rutubet kokuyordu. Kız gözlerinin karanlığa alışmasını bekledi ve mağaranın köşelerinden kuru çam dalları, yapraklar, kahverengi sedir dalları toplayıp mağaranın ağzına yakın bir yerde bir ateş yaktı. Ayı ona ateşi uzun süre devam ettirmesinin zor olacağını çünkü o kadar yüksekte fazla sert ağaç bulunmadığını söyledi ama kız yine de dışarı çıkıp bulabileceği her şeyi toplamaya gitti. Bir süre sonra yere düşmüş beyaz huş, kuru sedir ve akçaağaç dallarıyla geri dönüp çalı çırpının üstüne yığdı. Bunlar yanmaktan çok duman çıkardı, ince sedir dalları alevlerin arasında patladı ve tıslar gibi bir ses çıkardı ama alevler etrafı aydınlatınca kız, mağaranın senelerce orayı rahat bir dinlenme yeri olarak keşfetmiş olan hayvanlar tarafından kullanıldığını anladı. Fareler ve kızıl sincaplar etrafa palamutlar istiflemişti. Yılanlar derilerini, yarasalarsa siyah ve kuru dışkılarını bırakmıştı zemine. İçeri giren herhangi bir canlının sabah kalkıp yoluna devam edebileceği bir mola noktası olmuştu bu mağara.

Ayı mağaranın durumunu ne fark etmiş ne de umursuyormuş gibiydi. Bir şey kaybetmiş ve bulmaya çalışıyormuş gibi

mağaranın iç kısmında ağır daireler çizerek dolanmaya başladı. Sonra arka duvara yaslanıp yavaşça yattı ve kıza ağır, titrek bir sesle, "Ateş ne durumda?" diye sordu.

"Daha büyük ateşler yaktığım olmuştu," dedi kız.

"Kar ve soğuk yaklaşıyor," diye mırıldandı ayı ve burnunu çekiyormuş gibi bir ses çıkardı. "Ateşi unutma."

"Yanmaya devam etmesini sağlayacağım," dedi kız.

"İlkbahara kadar. Yanımdan ayrılma," dedi ayı ağzından çıkan her sözcük bir nefesmiş gibi. Yalvarır gibi.

"Gitme," diye yineledi ve uykuya daldı.

Kız ateş neredeyse sönene dek başında durdu. Sonra ayıya dışarı çıkıp biraz daha çalı çırpı arayacağını ve geri dönebilmek için girişte yaktığı ateşi bir fener gibi kullanacağını söyledi. Sıkı sıkı battaniyesine sarınıp karanlığa çıktı. Mağaranın biraz ilerisinde kurumuş beyaz bir çam buldu, bunu yere yıktı, sürükleyerek mağaraya getirdi ve gövdesini ite ite ateşin üstüne yerleştirdi. Tek başına duran dağdaki evinden ayrıldığından beri bir ocak taşına en çok benzeyen şeyin üstünde o da uyuyakaldı.

Kız üşüdüğünü hissederek uyandı. Gökyüzüne geceleyin çöken bulutlar dağılmıştı, hava buz gibi ve durgundu. Isınmak için ayaklarını yere vurdu, geceleyin yaktığı öbeğin üstüne biraz kuru yaprak koydu ve alev alana dek üstlerine üfledi. Ayının ondan önce uyanmamış olmasına şaşırdı. Çalı çırpı iyice alev aldıktan sonra mağaranın arka tarafına gidip onu uyandırmaya çalıştı.

Ağır ağır ayıya yaklaştı ve omzuna dokunup ona fısıldadı, ancak ayı uyumaya devam etti.

Kız geriye çekilip bir top gibi kıvrılmış, mağaranın loş ateşinin ışığında yükselip alçalan siyah bedenine baktı ve yüzünü incelemek için çömeldi. Ayı, başını taş zemine dayadığı ve açılması mümkün olmayan kapalı bir kapan gibi arka ayaklarına

uzattığı ön pençelerinin arasına gömmüştü. Onun hafif nefes seslerini dinledi ve mağarada ayağa kalkıp avazı çıktığı kadar bağırsa bile onun uyanmayacağını anladı. Artık yalnızdı.

Taflan çayı yapıp ateşi karıştırırken kar, taş ve yaprak örtüsüyle kaplı olan ormana göz gezdirdi. Dağdaki geniş yarıklarda beyaz kabuklu çam ve beyaz sedir ağaçları yetişmişti. Uzaktaki ağaçların orada kayın, akçaağaç ve birkaç tane de huş ağacı gördü. Uzunca bir süre huş ve çam ağaçlarının fıstığıyla, tohumuyla ve kabuğuyla beslenebilirdi. Dağdan yarım günlük bir yürüyüş mesafesinde olan bir hikori ağacı görmüş ve cevizlerini toplamıştı. Dallarında ve yerde hâlâ cevizler olduğunu biliyordu. Ama bunlar bütün kışı geçirmesi için yeterli değildi.

Bütün gün yakacak çalı çırpı, çam fıstığı ve kabuğu topladı, bir kayalıkta sukabağını suyla doldurabileceği bir pınar da buldu. Hava kararıp güneş yoğun bir bulut kümesinin arkasında batınca, etrafı saran soğuk, nemli ve ağır kokuyu aldı ve bir fırtınanın çıkmak üzere olduğunu anladı. Rüzgârı kesmek ve ısıya yön vermek için taşları ateş çukurunun bir tarafına yığdı, kömürleri birbirine yaklaştırdı ve üstüne iki büyük kütük koydu. Bulduğu yiyeceklerin birazını yedikten sonra, yünlü battaniyesine sarınıp uyumak için uzandı. Dağdaki rüzgâr şiddetlenip uğuldamaya başlamıştı bile.

Fırtına şafak sökmeden önce başladı; karlar mağaranın girişine yayıldı ve orman sert rüzgâr arasında bir belirip bir gözden kaybolan ağaçların oluşturduğu siyah çizgi dışında görünmez hâle geldi. Fırtına o gün ve sonraki gün devam etti. Kız elindeki az miktardaki yiyeceği yedi. Sabahleyin kar biraz kesildikten ve rüzgâr dindikten sonra yiyecek bulmak için tekrar dışarı çıktı.

Güneş dağılan ve gökte hızla sürüklenen bulutların arasında belirdi. Karlar hâlâ yaprakları olan ağaç dallarından öbekler

hâlinde yere düşüyordu. Kız kar ayakkabıları olmadan karların arasında güçlükle ilerledi, yerde birkaç ufak hayvanın bıraktığı karmaşık izleri gördü, bunlar körpe ağaç arayan tavşanların, fırtınadan önce gömdükleri kozalakları arayan sincapların izleriydi. Böylece, kız da dağdan aşağı doğru ilerledi. Bir huş ağacı görünce, bıçağıyla iç kabuğundan biraz kesti ve hikori ağacına kadar gitmeyi düşündü ama o kadar kısa bir mesafe yürüdükten sonra bile tükenmiş hâldeydi. Beyaz bir çamın altında durup iğnelerini topladı ve kar örtüsünün altında kozalak aradı. Üç kozalak bulup mağaraya geri döndü.

Akşam olduğunda yiyecekleri bitmişti. Ateşin karşısına oturdu, son kozalağın içindeki ufak fıstığı yedi ve kabuklarını korların arasına attı. Kabuklar bir an için ateş aldı ama sonra söndü. Dışarıda rüzgâr ona dalgıçkuşlarını hatırlatan bir çığlıkla dağlarda esiyordu. Kalkıp son kuru sedir kabuğunu da ateşe koydu. Sabaha kalmadan bunun yanıp küle dönüşeceğini biliyor, midesinin açlıktan burulduğunu hissediyordu.

Kız sarındığı battaniyelerin ve derilerin arasında ateş çukurunun duvarı ile mağaranın girişinin ortasında, "Bu gibi gecelerde onunla konuştuğunda, sana ne diyordu?" diye sordu.

Fırtınanın o mevsim için erken çıktığını biliyordu. Ayıyla yaptığı yolculukta birkaç ölçüm yapmıştı ve güneşin kış gündönümünü geçmediğini görmüştü çünkü gölgesi hâlâ yerde uzamaya devam ediyordu. Hayvanlar da fırtınaya hazırlıksız yakalanmışlardı. Onların ayak izlerini bu yüzden görmüştü. Ama soğuk hava karla birlikte erkenden gelmişti. Kız sabahleyin ateş yakmaya çalışırken, aklından, gölün kenarında bulunan taşın üstündeki işaretin yüzeyinde hareket eden güneş ışınları ve gölgeleri, bir esintide eğilen dalları, kumsaldaki uzun otları yemek için geceleyin dikkatle ormandan çıkan tavşanlar, sonra ortalıkta hiç tavşan kalmayışı ve babasının artık şahinlerin bulamadığı tavşanların ve yabani tavşanların zor bulunacağını söylediği ge-

çiyordu. Sonbaharın son günlerinde yağan kar yüzünden balıklar bile su seddinden kaçtılar. "Onları yakalamak için buzların kalınlaşmasını beklemek zorundayız," demişti babası tavşanları, yabani tavşanları ve balıkları kastederek. Kız o sonbahar babasının ona bir tuzak kurmayı öğrettiğini ve ufak evlerindeki ocaktan yayılan rosto kokusunu hatırladı.

Ayağa kalkıp ateşten sönmüş bir kömür aldı ve mağaranın duvarına işaretler çizmeye koyuldu. Son yeniaydan beri ne kadar zaman geçmişti? Son baktığında gölgesi öğle vaktinde son ne kadar uzundu? Dikkatini iki konuya vermesi gerekiyordu. Yiyecek ve evi. Bir tuzak kurmak için gerekli olan malzemeler çantasında ve ormandaydı. Dallar, halat ve bir bıçak. Kış çökmeden önce tavşanlar da yiyecek toplamaya çıktıysa, onları tuzağa düşürebilirdi. Günler bu kadar soğuk geçerse, babasıyla neredeyse bir yeniaydan diğerine kadar yanında ilerledikleri ve kuzeye gidebilmek için karşısına geçtikleri nehir donacağından, dağlara tırmanmadan üstünden geçebilirdi. Bu, eve kadar daha kısa bir yolculuk olurdu ve gündönümüne kadar bu yolculuğa çıkabilirdi.

Soğuk ateş çukurundan uzaklaştı ve kemikler ve küller dışında çantasındaki her şeyi çıkardı. Elini çantasının içine soktu ve avucunu babasının asla yanından ayırmadığını gördüğü katlanmış geyik derisinin üstüne koydu. "Seni onun yanına gömene dek durmayacağım. Söz veriyorum," dedi.

Bütün gün bir sonraki güne hazırlandı ve sabahleyin tavşanların ayak izlerini gördüğü yere geri gitti. Taze ayak izlerini gördüğü ve eğilebilir bir ağacın olduğu bir patikadaki bir noktayı seçti. Ağacı bıçağıyla biraz inceltti, kestiği parçaları yere kuracağı tuzak ve tuzak tetiği için kullandı, bitki saplarını tetiğe ve ağaca bağladı. Bitki saplarına bir ilmek atıp ağacı eğdi ve kayın ağacı yapraklarını ve her dem yeşil böğürtlenlerini yem olarak kullanarak tuzağı kurdu. Yiyecek bulmaya kararlı olduğu hikori ağacına doğru gitti.

Karda ilerlemek o kadar bunaltıcıydı ki akşamın erken saatlerine kadar dışarıda kaldı ve battaniyesinin içine hikori cevizleri, çam kozalakları ve yosunların arasında gömülü bulduğu bir avuç daha her dem yeşil böğürtleni koyup geri döndü.

Bunları mağaraya bıraktı ve hava kararmak üzereyken kurduğu tuzağa gitti. Patikaya eğdiği ağacın dalından canlı bir pamuk kuyruklu tavşanın sarktığını gördü. Yanına gitmeden önce bir süre onu izledi ve bir çığlık duyar gibi olunca bıçağını çıkarıp tuzağa doğru gitti. Kurtulmak için debelenen hayvanın gözlerinde bir korku parıltısı gördü ve tuzaktan sarkmasın diye onu havaya kaldırdı.

"Üzgünüm," diye fısıldadı ve hızla bıçağını çekti.

O akşam, rosto ettiği etin yarısını yedi, geri kalanını da yapraklara sardı. Sonra, hayvanın postunu tabaklayabilmek ve bir tane daha yakalayabildiği takdirde bir çift eldiven yapabilmek için içini ve dışını temizledi. İşini bitirdiğinde hava çoktan kararmıştı. Üç günde toplayabileceğini ve avlayabileceğini düşündüğü şeyleri bir günde bulmuştu. Keşif gezisinde topladığı dalları almak için dışarı çıktı ama önce kayalara tırmanıp mağaranın karanlık gökyüzünü sere serpe görebildiği üst kısmına çıktı. Batıda ay çoktan ilk çeyrek biçimini almıştı ve kuzey yönünde ufkun üst tarafında su gibi dalgalanan yeşil, sarı ve kırmızı ışıklar gördü. Hayretle ışıklara baktı, gökyüzünde o kadar yüksekte nasıl bir canlı olabileceğini merak ederken iradesinin bir anda güçlendiğini hissetti. Arkasına baktı ve güney yönünde dağdan nasıl inildiğini ezberlemeye çalışıyormuş gibi ardında kalan bölgeyi inceledi. Vakti olsaydı kar ayakkabıları yapardı. Ama vakit yoktu; dağdaki bütün patikalar geçilmeyecek hâle gelmeden geri dönmek istiyorsa vakit kalmamıştı.

Kalkıp bir yudum su içtiğinde ve ayının uyuduğu arka duvara gittiğinde, gökyüzü sabahın ilk saatlerinde yıldızlarla kaplıy-

dı. Elini ayının başına koydu ve "Bütün kış burada bekleyemem, beklersem ölürüm," dedi.

Ayı yana dönünce kız geri çekildi ve onun gözlerini açacağını, güzelce veda edeceğini ya da gitmemesi için yalvaracağını sandı. Ayı ön ayaklarını arka ayaklarından ayırdı, diğer tarafa dönmek için yana yuvarlandı ve ayaklarını yine birleştirdi; göğsü hafifçe yükselip alçalırken horlamaya başladı. Kız o anda onun ne kadar derin bir uykuya daldığını, mağaranın ta arka tarafına kadar sızan cılız ışığın altında gözkapaklarının sıkı sıkı kapalı olduğunu, bunun ayının bilinmeyen bir ormanda dolaştığı ya da belki de geceleyin yıldız takımlarının altında dinlendiği bir uyku olduğunu anladı.

Dışarı çıktığında hava aydınlanmıştı ve orman şafak vaktiyle birlikte tomurcuklanmış gibiydi. O yüzden, bir an için ilkbahar yeni başlamış, etraftakiler son karlarmış gibi hissetti ama sert rüzgâr üstündeki derilerin içine işleyince, hâlâ kış olduğunu fark etti.

Ayıyla birlikte mağaraya gidebilmek için izledikleri patikadan aşağı indi ve kendisini hatırladığı bir yolda yürürken buldu. Yolunu bulabilmek için tutulum çemberinde güneşi ve pusulasını takip ederek güneye doğru ilerledi; orada korunun arasından ve şelalelerin üstünden geçen dereyi buldu ve sonra batı yönüne döndü.

Güneş tepedeki bulutların arasında öğle vaktindeki pozisyonuna gelmiş gibi göründüğünde bir koruda mola verip yemek yedi ve düzenli aralıklarla gölgesini ölçtü. Ertesi gün aynı şeyi yaptığında, gölgesinde hiçbir artış olmadığını gördü ya da ona öyle geldi ve o güne kış gündönümü dedi. Kapanı için yaptığı ve kullandığı değnekler yanındaydı; bunlardan en uzun olanının üstüne bıçağıyla bir çentik açtı. İlk gününü temsil eden bir işaretti bu. Artık takvimi bu değnek olacaktı.

Yoğun karlar arasında sadece uyumak, yiyecek bulmak ve sukabağını doldurmak için mola vererek tam üç gün boyunca

yürüdükten sonra donmuş, geniş bir nehre vardı, nehrin iki kenarında yapraksız huş ve söğüt ağaçlarının bulunduğu otlaklarla ormanlar vardı ve o bölge alçak bir vadinin dibinde kıvrılarak ilerleyen beyaz katmanları andırıyordu. Buzu kontrol etmek için nehre yaklaştı. Babası ona buzun kalınlığını renginden ve suyun görünümünden nasıl anlayacağını öğretmişti. Yüzeydeki karları yana itti, bulanık ve pürüzlü buza karınüstü yatıp kulağını dayadı. Fırtınadan beri hava her gün sıfırın altında olmuştu. Bu, soğuk gölün bir karış kadar donmasına yeterdi. Ama daha önceden hiç donmuş bir nehir görmemişti. Elleriyle dizlerinin üstüne çöktü, biraz daha ileri sürünüp tekrar karınüstü yattı. Sesi dinledi ve dizlerinin üstünde beş adım daha attı. Sonra ayağa kalkıp üç adım attı. Orayı son gördüğünde çok hızlı akan bir nehir olmadığını fark etmişti ama derindi. Buna rağmen dört bir yanı donuktu. Hızlı akıntıların yüzeyin kalınlaşmasını engellediği hiçbir boşluk, rüzgârın ve hızlı akıntıların oluşturduğu bir buz kütlesi ve altında geniş bir hava boşluğu bıraktığı bir yer yoktu. Karşı kıyıya doğru eviyle göl arasındaki mesafe kadar ilerledi ve o mesafenin onu karşıya çektiğini hissetti. Bir kez daha dizlerinin üstüne çöküp yüzeyi inceledi ve ayağa kalktı.

O gün bir süredir bir şey onu izliyormuş gibi bir hisse kapılmıştı. Yemek yemek için durduğunda ya da patikanın daraldığı bir noktaya vardığında hissetmişti bunu. Herhangi bir ses duymamış, sadece hissetmişti. Artık mümkün olabileceğini düşünmediği kadar uzun zaman geçirdiği bir yerden uzaklaşıp nehrin karşı tarafına geçmek ve sadece kendisi için tanıdık bile olsa zamanın tanıdık bir şekilde geçtiği bir yere geri dönmek istiyordu.

Kıyıya doğru dört adım daha attı, uçacakmış gibi kollarını iki yana açtı ve önce hızlı adımlarla, sonra var gücüyle nehri kaplayan buzun üstünde koşmaya başladı.

Buz çatlamadı, bir kıpırtı hissetmedi, inlemeyi andıran bir ses duymadı. Nehrin yüzeyi bir anda âdeta patladı ve açılan ya-

rığa düştü kız. Hızla sulara gömülürken, şaşkınlıktan küçücük bir nefes çekebilmişti içine.

Su karanlıktı, soğuk dayanılacak gibi değildi ve göğsünün etrafını bir yay kirişi gibi sıkıyordu. Hızla dönüp yarıktan yukarı baktı ve kırık buzların arasından yanlamasına içeri vuran ışığı gördü. Onu çeken, dibe iten akıntıya karşı vargücüyle kulaç attı, akıntı onu sürükleyemedi. Bir şey onu tutuyordu. Sırt çantasını hatırladı; çanta, kırılan buzun kenarına takılmıştı. Başını suyun üstüne kaldırdı, buzun altındaki hava boşluğunda içine bir nefes çekti ve düştüğü delikten yukarı tırmanmaya çalıştı. Soğuk içine işlemeye başlamıştı ve bir çekiç darbesi gibi başına, vücuduna iniyordu. Buzun altında ağır ağır yüzeye ilerledi ve deliğe ulaşabileceği mesafeye geldiğinde kollarını yukarı kaldırdı, sırt çantasını kurtarmak için suyun altına daldı ve kenara tutunamadığı takdirde geri yüzecek nefesi ya da gücü kalmayacağını bilerek ayaklarını hızlıca çırptı. Akıntıya karşı yüzerken buzun tırtıklı kenarına tutunmayı başardı. Donmuş bacakları suyun altında ileri geri sallandı, yukarı tırmandı ve donuk nehrin yüzeyine çıktı.

Tam o anda, bir mengene omuzlarını nazikçe kavramış gibi, ensesinde bir ısırık hissetti ve bir şey onu yukarı çekti; donuk kollarıyla bacakları karların arasında ve buzun üstünde sürüklenirken, onu çeken şey çatırdayan buzlarla aynı hızda giderek, sonra da hızlanarak kıyıya doğru koşmaya başladı. Isırığın olduğu noktada hissettiği ılık nefes, bedenindeki tek sıcaklıktı artık. Yerde sürüklenip karların ve donuk nehir otlarının üstünde durduğunda, onu çeken yaratığın ne kadar şefkat dolu ve telaşlı olduğunu da hissetti.

Demek ölüm böyle bir şey, diye düşündü ama sonra ölmediğini anladı ve doğrulmaya çalıştı. Siyah çizgili, altın postlu ve sumak renkli, havalanan bir güvercini andıran bir burnu olan iri bir pumayla karşılaştı. Puma pençelerinden birini altına sokup

onu kaldırdı ve kızı yumuşak, ılık göğsüne çektiği gibi ovadan ormana doğru koşmaya başladı.

Kız yukarı yüzdü, yine dibe battı ve bu sefer rüyalarındaki suda nefes alabildiğini hissetti. Başı yüzeye değdiğinde gölden karşıya baktı ve babasının huş ağacından yaptığı eski kanoyla ondan uzağa doğru kürek çektiğini gördü. Kolları yorulana ve onları kaldıramayacak hâle gelene dek, küçüklüğünün yaz öğleden sonralarında yaptığı gibi, daha güçlü ve eşit kulaçlarla yüzdü ama yine batmaya başladı; su iyiden iyiye soğudu, yüzey tepesinden giderek uzaklaştı ve sönmek üzere olan bir ateş gibi silikleşti.

Postlu iki yaratığın, uyuyan ayının sert kıllarının ve pumanın yumuşak tüylerinin arasında uyandı. İri kedi onu mağaranın soğuk zemininden uzak tutmak için hâlâ kollarının arasında tutuyordu.

Kız, ayının yanına uzandı ve puma onu yavaşça ayağa kalkıp etrafına bakınması için bıraktı. Mağaranın ağzından içeri gün ışığı giriyordu ve kız bir kez daha kalkıp ışığa dönmeye çalıştı ama başaramadı. Sırt çantası hâlâ omzunda mı diye kontrol ettiğinde orada olduğunu hissetti. Ayaklarında hâlâ babasının onun için yaptığı ayakkabılar vardı. Duvara döndü ve uykusunda derin derin nefes alıp veren, göğsü inip kalkan, vücudu iri bir çeyrek ay biçiminde kıvrılmış olan ayıya baktı. Sonra tekrar gün ışığının çevrelediği pumaya döndü. Yine ayağa kalkmaya çalıştı ama dizleri boşa gitti ve yerine oturdu. Titrememek için kollarını etrafına doladı, başını kaldırdı ve pumanın mağaradan çıktığını gördü.

Ayağa kalkıp yürüyebilmesi uzun zaman aldı. Mağaranın girişine gitti ve çukurda bir ateş yakabilmek için gerekli olan şeylerin orada olduğunu gördü; çalı çırpı, kuru yapraklar ve kütükler

toplanıp taşların üstünde kurutulmuştu. Sukabağında kalan suyu içti, çantasını çıkardı ve içinden çakmaktaşıyla çeliğini alıp ateş yakmaya çalıştı. Nihayet, bir alev belirdi ve kuru yapraklar yanmaya başladı. Çantasından ıslak battaniyesini ve çarşafını çıkarıp kurutmak için yere serdi.

Öğleden sonra olduğunda hâlâ ateşin karşısındaydı. Sadece biraz daha dal ve çay yapmak için çam iğneleri toplamaya çıkmıştı. Teneke fincanı içine hapsetmeyi istediği sıcaklığı barındıran bir kormuş gibi iki eliyle kavrayarak çayını içti. Ayının uyanmasını, ona tüm bunların bir başka rüya olduğunu ve uyanacağını söylemesini beklermiş gibi mağaranın arka duvarına baktı. Ama ayı uyumaya devam etti.

Puma geri gelip kızı dürterek uyandırarak tekrar dışarı çıktığında, kız kütüklerin yanan uçlarında dans eden ufak alevlerin karşısında, yerde uyuyordu. Önce kıpırdandı, sonra ayağa kalktı ve gri alacakaranlığa çıktı.

Yerde gözleri donuk, cansız, boynuzları kırılmış ve boynundaki tüyleri donmuş kanıyla koyulaşmış bir geyik yatıyordu. Kız cansız hayvanı incelerken puma oturup pençelerini yaladı. Kız yere çömelip geyiğin gözlerini kapattı ve bıçağını kınından çıkardı.

Hayvanı ağır ağır, babasının öğrettiği gibi özenle temizledi. İşi bittiğinde alacakaranlık yerini karanlığa bırakmış, irileşmekte olan ay doğudaki ağaçların üzerinde yükselmişti. İç organlarını temizlemek ve derisini yüzmek için sabahı bekleyecekti, yine de hayvanın yenmeyen kısımlarını ayırdı, bir değnekle göğüs boşluğunu açtı ve içine kar doldurdu. Sonra karları aldığı yerden tek kenarı düz bir taş alıp temizledi ve bir kez daha geyiğin yanına çömeldi. Elini göğsüne sokup ortadaki göğüs kemiğini buldu ve kırana kadar taşla vurdu. Taşı kırdığı yere sıkıştırıp bir levye gibi kullanarak iki elini ve bıçağını boşluğa soktu. Onu tutan kaslardan ve ana damarlardan ayrılmış, hâlâ ılık olan kalbi

kavrayıp çıkardı. O kadar büyüktü ki iki eliyle tutmak zorunda kaldı.

"Baban sana ne yapacağını iyi öğretmiş," dedi puma hırıltılı, alçak bir sesle.

Kız dönüp iri kediye baktı, onunla konuştuğuna şaşırmadı ama hayvanın bunu babasından öğrendiğini bildiğine şaşırdı.

"Bıçağım hâlâ keskinken söyle, neresini istersin?" diye sordu kız.

"Ben karnımı doyurdum," dedi iri kedi.

Kız mağaranın içinde ateş yaktı ve kömürlerin kenarına taşlar dizerek geyiğin kalbini içine koyduğu ufak bir ocak yaptı. Kız ile puma arasında başka bir konuşma geçmedi. Kız sessizce etin pişmesini bekledi, sonra daha önceden deneyimlemediği bir açlıkla yemeğini yedi. Karlarla ellerini ve yüzünü temizledikten sonra çarşafını serdiği taşın üstünde uyuyakalana dek ateşin karşısında oturdu.

Sabah olduğunda, puma gitmişti. Kız geyiğin kalbinin bir çeyreğini saklamıştı. Erimiş karlarla birlikte bunu yedi ve gündüz gözüyle geyiğin cansız bedenini görmek için dışarı çıktı. Her şey oradaydı. Yiyecek. Yüzülecek bir deri. Yay kirişi ve olta yapmak için sinirler. Dikiş iğneleri, ok başları ve (şekil verebilirse) daha ufak bir olta ucu yapmak için kemikler. Ormanda orta yükseklikte bir meşe ağacı arayacak, kesip yeni bir yay yapacaktı. Babasının yaptığı kadar iyi bir yay olmayabilirdi ama işini görürdü. Geyiğin göğüs boşluğuna doldurduğu karları temizledi ve derisini yüzmeye; etleri, sırtındaki ve dört bacağındaki sinirleri kesmeye koyuldu. Etin yarısını karlarla kapladı ve mağaranın duvarındaki büyük bir yarığa koydu. Geri kalanını ise ateşte tütsülemek için ayırdı. Sinirleri temizleyip kurutmak için ateşin önüne koydu. Sonra hayvanın derisine döndü.

Deriyi üstüne serdiği büyük, pürüzsüz ve eğimli bir taşın üstünde kesip temizledi. İşi bitince bir kurutma askısı yapmak için değnek ve dal aramaya çıktı. Boşluklarını yapraklarla tıkadığı, eğreti bir kurutma askısı yapıp mağaranın çatısına dayadı. Deriyi gerip kesesindeki bitki saplarıyla bir güzel askıya bağladı ve dolunaya dek orada bıraktı.

Kız mağaradan çıktığında, puma iki ölü keseli sıçanla girişte duruyordu. Kız onları kuyruklarından tutup aldı, teker teker temizledi, çıkarabildiği kadar çıkardı etlerini ve bıçağıyla postlarını yüzdü. Sonra kurumaları için ateşin yanına koydu ve derilerini tabaklarken kullanmak üzere kafataslarını kırıp beyinlerini çıkardı.

Öğle vakti işini bitirdi ve yemek için bir parça geyik eti pişirdi. Puma yine ortadan kaybolduğundan, kız ateşi külle kapladı ve iyi bir yay yapmak için kullanabileceği bir ağaç aramaya çıktı.

Alacakaranlık vaktine yakın geri döndüğünde, elinde sadece ateşe atmak için bulduğu kuru bir dal vardı. Puma yine mağaranın girişinde duruyordu. Kız karşısında yüzüstü yerde yatan iki iri kunduz gördü. Bunları incelemek için eline aldığında, "Onlar bekleyebilir," diye hırladı puma. "Otur. Gitmeden önce sana söylemek istediğim şeyler var."

Kız dalı dizinde kırıp mağaraya girdi ve en büyük parçasını ateşe attı.

Puma bu kez içeri girmek yerine mağaranın hemen dışında volta atıyor, zaman zaman dikkatle ya da bir şey olmasını bekliyormuş gibi durup dağlara bakıyordu. Sonra yarı aydınlıkta durdu ve kıza kışın henüz sona ermediğini, eve geri dönüş yolunu bilse de babasını gömmek için tek başına duran dağa geri dönmek istiyorsa henüz doğru vaktin gelmediğini söyledi. Puma ona birkaç hafta yetecek kadar yiyecek ve derileri tabaklamak için becerilerini kullandığı takdirde avlanırken onu sıcak tutacak kadar post getirmişti. İhtiyaç duyduğu şeylerin geri kalanı, kışın ölmeyip sadece değişen ormandaydı.

"Ayıya bak," dedi puma, kıza. "Sürekli uyuyor ama rüyalarında uyanıkken yaptığı gibi dolaşıyor; bir zamanlar bildiği orman patikalarına, seninle birlikte yürüdüğü, sana senin gibilerin bilmediği ya da umursamadığı şeyleri anlattığı yollara geri gidiyor. Taşıdığın kemikler kadar ona da bağlısın artık... Uyanmazsan bu mağara mezarın olur ve ayı ayaklandığında içinde hüzün taşıyanla yolculuk ettiği bir sonbaharın anısını taşır. Ama uyanırsan ve evine geri dönebilirsen, ayı ve ondan sonraki ayı kuşakları, tek başına duran dağa geri dönen son kişinin öyküsünü birbirlerine aktarırlar. Güneşin altında ormanlar olduğu sürece bu öyküyü ormanlara taşı."

Puma sözlerini bitirince kız ona bakmadı. Gözlerini ateşten ayırmadı. Hava kapamıştı ve ateşin dumanı ateş çukuru ile yer arasında artık düz bir sütun hâlinde yükselmiyor, dalga dalga etrafa yayılıyor, daha fazla kar yağacağını anlatıyordu. Kız sırt çantasının kayışlarını omuzlarından indirdi, onu alıp arka duvara gitti ve uyuyan ayının yanına, yere koydu.

Mağaranın girişine ve ateşe yeniden döndüğündeyese pumanın karanlığa doğru ilerleyişini gördü.

Rüzgârla tipi kızı mağaraya hapsetti ve ertesi sabahın tamamını ateş çukurunun önünde çömelerek geçirmesine neden oldu. Açık taflan çayı ve geyik etiyle kahvaltı yaptı ve mağaranın duvarına bir takvim çizmeye koyuldu; nehirde gündönümü olduğunu anladığı günle başladı, buna uyuduğu üç gün ve pumayla birlikte uyanık olduğu iki gün olmak üzere beş gün daha ekledi. Taş zeminde volta attı, ayının ağır ve horultulu nefes seslerini dinleyip pumanın artık ayıya bağlı olduğunu söyleyişini düşündü. Kendisini evine gitmekten ve hayatta kalmak için sadece ve sadece bunu düşünmekten başka bir şeye bağlı hissetmiyordu. Giyinip kunduzların derilerini yüzdü, kurumaları için astı, keseli sıçanların postlarını aldı ve iç kısımlarını hayvanların beyinleriyle yıkadı. Bunları sıkıp gerdi, son kez kururken yumuşak kalsınlar diye yaş odunlarının üstünde tütsüledi.

Sağlam kar ayakkabıları olmadan ormanda hiçbir yere gidemezdi ve bunları yapabilmek için ihtiyacı olan çamla baldıran otu dalları mağaradan çok uzakta değildi. Öğle vakti yaklaşırken fırtına biraz diner gibi olunca, dizlerine kadar ulaşan kar yığınlarının arasından geçip ağaçlara gitti. Gördüğü ilk beyaz çam ağacına tırmanıp dört dalını kopardı ve diklemesine karlara sapladı onları. Sonra karların arasında dağdan aşağı doğru zorlukla ilerledi, baldıran otu buldu ve taşıyabildiği kadar dal kesti. Bulduğu dallarla birlikte yine karların arasından mağaraya dönüp işe koyuldu.

Dalları göğsüne ulaşacak şekilde kesmek için ateşte ikiye ayrılmış bir taşın tırtıklı kenarını kullandı ve bıçağıyla bir ucunu düzleştirip diğerine bir çentik attı. Geyiğin bacak sinirleriyle daha ufak dört değneği çaprazlamasına dalların ortasına bağ-

layıp ayak desteği yaptı. Sonra dalların uçlarını düz kısımları birbirine değecek şekilde eğdi ve bunları da bağladı. İşi bittiğinde balık şekilli, ayağına ufak gelen iki kar ayakkabısı olmuştu. Baldıran otu dallarını alıp bunları ayakkabıların arka tarafında, ayak desteklerinin altında ve ön tarafında örüp birleştirdi. Böylece, ayakkabılar çam çerçevelerinin içinde gayet sağlam ve sıkı oldu. Ayakkabıları yere koyup üstlerine çıkınca onu karda taşıyabileceklerini anladı.

Fırtınanın devam ettiği beş gün boyunca kız, geyik eti ve ağaç kabuklarıyla karnını doyurdu. Karların arasında muhafaza ettiği etin yarısını çıkarıp derileri kurutmak için yaptığı askılıkta tütsüledi, yeşil akçaağaç fidanlarını ufak ufak kesti. Bunları yapması bir gün ve bir gece sürdü. Deriler ve et için hazırladığı ateşin dumanı ayıyı uyandırır mı diye merak etti ama ayı uyumaya devam ediyordu.

Altıncı günün sabahında, güneşli ama çok soğuk bir güne uyandı. Kalan son kütüklerle ateş yaktı, bir parça geyik etiyle kahvaltı etti, sonra kar ayakkabılarını bağlayıp dışarı çıktı.

Orman sessiz bir dünyaya dönüşmüştü. Kar, ağaçlar dışında her şeyi kaplamıştı ve kıza, babasının evinin dışında günlerce kar yağdığı, fırtınaların dinmesini bekledikleri, sonra ateş yakıp tahtadan ve deriden yapılmış kar ayakkabılarını giyip dışarı çıktıkları mevsimlerin yaşandığı dünya gibi gözüktü. Rüzgâr esmiyordu. Kız hariç hiçbir canlı kıpırdamıyordu. Bağcıkların sağlamlığıyla ağırlığını ne ölçüde taşıyabildiklerini denemek için ayakkabılarını yere vurdu ve dağın soğuğunda aşağılara doğru yankılanan *vuruş* sesini dinledi. Sonra kar kaplı zeminde ağır ağır yürümeye başladı.

Pumayı, onunla konuşurken ve volta atarken nasıl zaman zaman dönüp dağa baktığını düşündü. O güne dek hiç yukarı tırmanmamış, sadece ormanın sunduklarını toplayabilmek için

aşağı taraflara inmişti. Yukarıda bir şey vardı ve bunun ne olduğunu görmek istiyordu.

Düşündüğünden de dik bir tırmanış oldu ama ayakkabıları açılmadı ve kar kaplı zeminde hızla ilerlemesini sağladı. Daha kalın giysilere ihtiyacı vardı. Üstündeki battaniye ve eski geyik derisi onu yeteri kadar korumuyordu. Pumanın neden ona keçeli sıçanları ve kunduzları getirdiğini şimdi anlamıştı. Akşam mağaraya döndüğünde, postlardan bir şapka ve eldiven dikecekti. Yeterli sayıda tavşan ve yabani tavşan yakalayabilirse, bunların postlarını da üstüne giydiği geyik derisinin içine dikebilirdi. Onu biraz daha uzun süre sıcak tutacak herhangi bir şey işini görürdü. Önünde bundan da soğuk olacak, uzun kış günleri vardı.

Dağ patikasına biraz tırmandıktan sonra patika o kadar dikleşti ki kar ayakkabılarını çıkarmak zorunda kaldı. Geri dönmeyi düşündü ama kar yağmadığı ya da hava çok soğuk olmadığında o tepeye çıkmak için fazla fırsatı olmayacağını biliyordu. Etrafındaki bölgeyi tepeden görmek, avlanmaya çıktığında belli başlı yerleri öğrenmesi açısından faydalı olacaktı. Kar ayakkabılarını karla örtülü olmayan bir çıkıntıya bırakıp yola devam etti; kayalıkları sıkı sıkı tutunarak ve ayaklarını sağlamca yere basarak aşarken ilerlemek daha da zor hâle geldi ama en sonunda üstünde hiç kar olmayan, ortadan ikiye ayrıldığı için altından tepesine kadar geniş ve açık bir bacanın oluştuğu dik bir kayalığa vardı. Bu boşluğa adım attı, sırtını bacanın bir tarafına, ayaklarını da diğer tarafına yasladı. Sonra ellerini ve sırtını kayalığın soğuk yüzeyine dayayarak ağır ağır yukarı tırmanmaya, vücudunu belirli bir açıda yukarı itmeye başladı. En tepeye varınca gövdesini öne attı, kayalığın kenarını yakaladı ve kendini yukarı çekerek karla kaplı zirveye çıktı.

Evi olarak bildiği dağda gördüğüne o kadar benzer bir manzarayla karşılaştı ki etrafın karlarla kaplı olması dışında babasının onu annesinin mezarına götürdüğü o ilk günkü noktada

duruyormuş gibi hissetti. Ama orası tek başına duran dağ olamazdı. Etrafta ayıyı andıran bir tepe yoktu. Uzaklarda bir göl yoktu. Bir evin çatısından kıvrılarak yükselen dumanlar yoktu. Bir mezarın yerini belli eden taşlardan oluşan anıt da yoktu.

Farklı olan şey aşağıdaki bölgeydi. Kız güney yönünde kilometrelerce kıvrılarak ormanın içinden geçen, donmuş ve karla kaplanmış nehir yatağını gayet iyi görebiliyordu. Ayıyla birlikte ilerlediği yolun bunu kestiğini, ormanlık alanın yanındaki taşkın ovaları ve nehrin oraya açılan geniş kısmını gördü. Kışı orada geçirecekti. Orada yaşayacak ya da ölecek, ormanda yiyecek arayacak ve bir mağarada uyuyacaktı.

"Bir yaya ihtiyacım var," dedi yüksek sesle. Dar taş bacadan aşağı kayarak yere indi.

Mağaraya geri döndüğünde ateş yaktı, taşlarla bir ocak daha yaptı ve bunun içine son çiğ geyik etini koyup etrafına kömürleri dizdi. Bir kâsede biraz kar eritip ısıttı ve içine bir avuç çam iğnesi atıp demledi.

Etin yarısını yiyip geri kalanını yapraklara sardı ve taşıdığı kesenin içine koydu. Sonra, mağaranın arka tarafına döndü ve "Dağdan aşağı inip bir yay yapabileceğim bir ağaç arayacağım," dedi.

Sukabağını, bıçağını ve bir testere olarak kullandığı ateşte yanarak ikiye ayrılmış olan taşı aldı.

"İşimi yaptıktan sonra geri geleceğim," dedi ve mağaradan çıktı.

Ormanda duyduğu tek ses dağdan aşağı doğru ilerlerken kar ayakkabılarından çıkan hışırtıydı. Ağaçların başladığı yere ve sonra baldıran otuyla çam ağaçlarının arasına âdeta ritmik bir tempoyla girdi, huş korularıyla daha yüksek, sert ağaçların arasına daldı. Oraya o kadar sık gitmişti ki aradığı şeyin o ağaçların arasında olmadığını biliyordu. Aradığı ağaç onun boyunda ol-

malı, bu yüzden olgun ağaçlara yakın bir noktada ama büyüyebilmek için onların gölgesinden yeteri kadar uzakta durmalıydı.

Tekrar dağa tırmanmaya başladı ve daireler çizip giderek daha da büyük bir alana, ayıyla birlikte izledikleri nehrin yanındaki patikanın dışındaki bölgeye çıktı. Dördüncü ve en geniş alanı kapsayan dönüşünde, ağır kar birikintisinin altında eğilip kırılmış olan bir huş ağacı gördü. Durdu, bir sıraymışçasına üzerine oturdu ve ormanın derinliklerindeki yaşlı ağaçların inlemelerini dinledi; bu yaşlı ağaçlar henüz çok uzakta olan ilkbaharın gelmesini beklerken soğukta âdeta gizlice etrafı dinliyor, cansız kabukları ve uzun dalları da gerilip sızlıyordu.

Kız, ayının ağaçları dinlemenin bir yeniaydan diğer yeniaya kadar sürdüğünü söylediğini hatırladı ve bunun abartı mı yoksa gerçek mi olduğunu merak etti. Ayı haklıysa ya donacak ya da açlıktan ölecekti veya ikisi de olacaktı. Elleri ve başı postlarla kaplı, ayakları baldıran otu dallarının arasında kuru ve sıcak olduğu için, *Ne kadar sürerse sürsün*, diye düşündü ve ormanın çıplak manzarasına baktı. Küçüklüğünde bir ayı onunla konuşsa ne derdi diye düşündüğündeki gibi, dinlemeyi ya da görmeyi öğrendiği takdirde kışın ağaçların ona neler söyleyebileceğini merak etti.

Kız orada olmasaydı bile onları duyabilirdi çünkü kışın dağlarda rüzgârın yönü sürekli olarak değişirdi; rüzgâr eskiden kızın izlediği yola kurumuş ve kolay parçalanan bir huş ağacı yaprağı savururken artık arkasından dolanıyor, huş yaprağı yön değiştirip uzaklara savruluyordu. Kız kütüğün üstünden kalktı ve rüzgârı izleyerek ormanın daha da derinliklerine girdi, daire çizdiği yoldan uzaklaştı.

Babası ona mesafeleri onluk adımlarla ölçmeyi öğretmişti ve kız yüz adım attığını saydıktan sonra bir meşe ağacına varmıştı. İnce ve ondan sadece biraz daha uzun bir ağaçtı bu ama yine de dimdik ve sağlam bir şekilde büyümüştü. Kız ağacın etrafında dolandı, kabuğunu inceledi ve etrafındaki koruya göz attı.

Ağaçların aydınlık yerlerde büyüdüğünü düşünerek yanılmıştı. Yakınlarda birkaç tane daha büyük meşe ağacı vardı. Bu ağaç onların gölgesinde değil, koruması altında büyümüştü. Kız ağaca geri gitti ve bir yayı tutarmış gibi tuttu onu. Parmakları etrafına dolandı. Şekil verebileceği kadar sert bir kısmı vardı ama yeterince büyük değildi. Ayrıca, bunu kabuk altı tabakası hâlâ yeşilken yapması, kullanabileceği bir yaya dönüşmeden önce yontup her gece ateşin yanına bırakması gerekecekti.

Parmaklarını gevşetti ve ağacı tıpkı babasının elini tuttuğu gibi nazikçe tuttu. Ayıyı ve ona nehrin kenarında ormanla ilgili söylediklerini düşündü. Sonra beş yaşındayken babasının ormanda bulup kestiği ve ona alet kulübesinde verdiği hikori ağacı dallarını hatırladı. "Hazır olmanı bekliyordum," demişti babası.

Yere çömeldi, ağacın dibindeki karları temizledi, eldivenlerini çıkardı ve çıplak eliyle ağacın ince gövdesine dokundu.

"Umarım ikimiz için de son kış değildir bu," dedi.

Sonra tırtıklı taşıyla ağacı mümkün olduğunca dibinden kesti, dallarını kopardı ve onu alıp eğik huş ağacına gitti. Bu ağaçtan da yay kanadı yapabilmek için işine yarayabilecek bütün dalları toplayıp dağdan yukarı çıkmaya koyuldu.

Mağarada meşenin kabuklarını kesip ateşten uzağa koydu. Pumanın öldürdüğü geyikten çıkardığı kurutulmuş sırt sinirlerini aldı ve tarağıyla liflerini ayırıp açtı; bir ip oluşturacak şekilde örüp kıvırdı, parmaklarıyla sıkarak sıkılaştırdı ve şeridin sonuna geldiğinde biraz daha sinir ekledi. En sonunda değneğin uzunluğunda bir ip elde etti ve tırtıklı ucunu bir ilmek biçiminde bağladı.

Karanlık çöktüğünde işini bitirmişti. Akşam yemeği olarak bir parça tütsülenmiş keseli sıçan eti yedi, bir fincan çay daha yaptı ve ateşi besledi. Sonra, ayışığında dağdan aşağı inip ağaçların başladığı noktaya gitti ve bir başka baldıran otu kümesinin arasına her dem yeşil yapraklarıyla tuzağını kurdu. Şafak vaktinde tavşanların yiyecek bulmak için ortaya çıkacağını umuyordu.

Sabahleyin tuzağın dalından sarkan benekli beyaz bir yabani tavşan gördü. Onu öldürüp temizledi ve karların üstünde derisini yüzdü. Mağaraya geri dönünce derisiyle postlarını kurumaya bıraktı ve etini ateşte ağır ağır pişsin diye bir kazığa geçirdi. Günün geri kalanını yayını yapmaya ayırdı.

Ağaç yeşil ve çok sert olduğundan bıçağıyla inceltmesi ve yayın iç kısmı için düz, eşit bir kavis oluşturması epey zaman aldı. Uçları sivriltebilir, aralarına çentikler açabilir ve hızla uçup hedefi vuracak düz oklar yapabilirdi ama acele etmedi. Kız, ağacı inceleyip oydu, inceleyip oydu ve sabit kalsın diye üstüne taşlar koyarak gece ateşin yanında tutaraak biraz daha sağlamlaştırdı. Böylece bir gün, üç güne dönüştü.

İşi bittiğinde yaya sinirleri bağladı ve bir ağacın çatalına koyarak gerdi. Yayın umduğundan da dengeli olduğunu gördü ve sinirleri çektiğinde iyi bir oka hem hız hem de hassasiyet verebilecek kadar sağlam olduğunu hissetti. Mağaraya geri dönüp yayın yan taraflarını ve sapını yuvarlak bir taşla pürüzsüzleştirdi, ardından yayı duvara yasladı.

Huş ağacının dallarını oyarak ve incelterek iki ok yaptı, sinirleri geçireceği iki yay kirişini açtı, geyik kemiğinden yaptığı ok uçlarını da çubuklara bağladı. Eksik olan tek şey tüylerdi. Babası ona bir keresinde tüy bulamadığı takdirde çam iğnelerinin iş göreceğini söylemişti. Böylece dışarı çıkıp beyaz bir çamdan biraz iğne topladı, bitki özü bulabilmek için bir dalı kırdı. Her okun üst tarafına ince sinirler ve yapışkan olarak ılıttığı bitki özüyle iğneleri sardı. İşi bittiğinde okları teker teker eline alıp parmaklarıyla nazikçe orta kısımlarından dengeledi. Arkasından okları yaya yerleştirip nişan almayı denedi... Peşine düştüğü ava iyice yaklaşması gerekecekti.

Şafağın ilk ışığından önce kalkıp kar ayakkabılarını giydi ve dağdan aşağı indi. Yayı için kestiği ufak meşe ağacının oraya

geri döndü. Bir huş ağacının altına oturup oklardan birini kirişe taktı, diğerini de hazır olsun diye yere koydu.

Şafak vaktinde, koruya karların arasından ufak, çevik bir dişi geyik girdi ve karnını doyurmak için üstünde pek bir şey olmayan bir akçaağacın alçak dallarını kemirmeye başladı. Kız da yorgun ve açtı ama yayını sıkı sıkı tuttu, ipini geri çekti, omzunun üstünden hayvanın kalbine nişan alıp oku fırlattı.

Dişi geyik yanından hızla geçen şeyin sesini duyup başını kaldırdı ama sonra akçaağacın ince dallarına geri döndü. Kız diğer oku da takıp fırlattı ama hedefi yine ıskaladı. Gizlendiği yerde ayağa kalktığında, dişi geyik dönüp havayı kokladı ve korunun derinliklerine kaçtı.

Dağda günler giderek soğudu ve tek bir gece bile kar yağışı olmadan geçmedi. Kız mağaradan her dışarı çıktığında, ormanın sakinleri ortadan yok olmuş, daha birkaç gün önce yönünü bulmasına yardımcı olan daha ufak ağaçlar ve kayalıklar derin bir kar örtüsünün altında kalmış gibiydi.

Bulabildiği bütün huş ağacı dallarını toplayıp oklar yaptı. En sonunda, geyiğe fırlattığı ama ıskalayınca geri aldığı iki okla birlikte altı oku oldu. Her sabah avlayacak bir hayvan bulmak üzere mağaradan çıktı. Her gece karnı aç, karların arasında güçlükle ilerlemekten dolayı tükenmiş bir hâlde geri döndü; ona güç veren tek şey yediği ağaç yaprakları, kabuklar ve demleyip içtiği çam iğnesi çayıydı. Geyiklere, sincaplara, hatta yabani tavşanlara bile uzaklara gitmeden ya da karlara gömülmeden yaklaşamıyordu oku. Bir tuzak kurmuş olsaydı bile, bunun için kullanabileceği yemleri kendisi yiyordu. Kış ilerlerken, hayvanlar temkinli hâle gelmiş ve azalmıştı. Her geçen gün daha az hayvan görüyordu. Kış süre sonra etrafta tek bir hayvan bile göremediği günler geldi.

Büyük bir açlık hissiyle uyandı. Ateşte sadece küller ve kömürler kalmıştı. Yavaşça ayağa kalkıp yayını ve ok kılıfını aldı, sonra kar ayakkabılarını giydi. Mağaranın ağzında geceleyin yağmış olan taze karlardan yedi ve soğuğu hissederek dağdan aşağı inmeye koyuldu. Korulardaki artık boş olan tuzaklarının yanından geçip geyiğin gelmesini boş yere beklediği kayalıklara gitti.

Sabahtan öğle vaktine dek dağdan aşağı indi. Bacaklarından ve ayaklarından çok eğimle rüzgâr ilerlemesini sağladı. Ağır ağır, omuzlarını sarkıtmış bir hâlde ilerlerken babasıyla konuştu, onu geri dönemeyeceği kadar uzaklaşmadığına inandırmaya çalıştı. Ne kadar üşüse ya da aç kalsa da verdiği sözü tutacağına yemin etti. Ona ayıyla kalmasını söyledi. Yiyecek bulabilmek ve ona geri dönebilmek üzere gücünü toplayabilmesi için dinlenmesi gerekiyordu.

Sadece biraz su içeceğim, diye düşündü ve yere oturup avuç avuç kar alarak ağzında eritti. Dağın o kadar aşağısına inmişti ki hava hâlâ aydınlık olmasına rağmen güneş tepenin arkasında kalmıştı. "Uyumam gerek, biraz daha uyumam gerek," dedi kendi kendine. Etrafında yüksek hikori ağaçları olan bir kayanın arkasında sertleşmiş karların üstüne uzandı ve gözlerini yumup sessizliği dinledi.

Rüzgâr bir hikori dalından bir parça karı savurdu ve kızın yüzüne düşürdü. Kız doğrulup kayanın arkasından etrafa bakındı. Alacakaranlık vakti yaklaşmıştı. Giysileri ıslaktı ve vücudu soğuktan sızlıyordu. Ne kadar yürüdüğünü anlayabilmek için dağın tepesine baktı ve o anda kırılıp karların üstüne düşmüş bir dalın yapraklarını kemirmekte olan cılız bir yabani tavşan

gördü. Kız yarı aydınlıkta gözlerini kısmış onu izlerken, tavşanın görüntüsü bulanıklaşıp netleşti ama kız kıpırdamadı. Hızla kılıfından bir ok alıp yaya yerleştirdi ve oku fırlattı. Ok çam iğneleriyle kaplı ucuyla yükseldi, dala çarptı ve hayvanın boynuna saplanıp onu yere devirdi. Tavşan bir kan birikintisinin içinde sersemlemiş bir hâlde kaldı. Kız apar topar ayağa kalkıp hızla tavşanın yanına gitti, karların üstünden aldı, tüylerinin ve pirelerinin arasından kanını emdi. Tavşan son bir gayretle kızın bileklerine karşı çırpınırken, kız onu daha da sıkı tuttu, hayvanı öldürmek için boynunu çevirip kırdı ve akan kanlarını son damlasına kadar içti. Sonra, elinden geldiğince hızla kar ayakkabılarını giyip yayını omzuna astı. Tavşanı kulaklarından tutup sürükleyerek dağdan yukarı çıkmaya ve mağaraya doğru yürümeye başladı.

Ateş çukurunun son korlarının üstüne huş ağacı kabuklarını serpiştirirken kabuklardan duman çıkana ve her biri tutuşana kadar üstlerine üflerken elleri titriyordu. Ateşe topladığı diğer ağaç kabuklarını, ince çam dallarını ve kurutulmuş sedir ağacı yapraklarını da attığında alevler güçlendi. Bıçağını çıkarıp oturduğu yerde hayvanın derisini yüzdü; tavşanın kanı kol bileklerindeki sıyrıklardan ve telaş ettiği için bıçağıyla avucunda açtığı yarıktan akan kanlara karıştı. Deriyi bir kenara attı, hayvanı bir değneğe geçirdi ve ateşin üstüne koydu. Onu çevirirken, etlerinin nasıl karardığını ve üstünden çıkan dumanları izledi; mağarayı yanık et kokusu kapladı ve kız artık onu izlemeye dayanamadı. Eti ateşten aldı ve lokmalarını çiğnemeden yutmaya başladı. Ama sonra karnını tutarak öğürmeye, nefessiz kalana dek kusmaya başladı. Kan ve pişmemiş etler boğazına takılırken, nefes alamadan kusmaya devam etti. Ellerinin ve dizlerinin üstüne çöktü, kendi kusmuk birikintisinin içinde kaldı ve göğsü hızla inip kalkarken, normale dönene dek içine kesik kesik nefesler çekti. Yorgunluktan, yalnızlıktan, korkudan ve en çok da uykusuzluktan ağlamaya başladı.

Tek başına duran dağın tepesinden etrafa baktı. İlkbaharın son günlerinden biriydi, ağaçlar koyu yeşil bir bitki örtüsünün altındaydı ve tepesinde geniş daireler çizerek uçan bir kartal vardı. Uzakta ufak evi görebiliyordu. Sonra kendini evin içinde buldu ama babası orada değildi. İçeride dolanmaya başladı ve buz kesmiş ocağı, köşelerdeki örümcek ağlarını, yerdeki fare dışkılarını gördü. Kış geldi, tipi yağmaya ve pencerelere vurmaya başladı ama ev hâlâ boştu. Gitmek üzere kapıyı açıp evden mağaraya yürüdü. Ateşin yanında bir ayı oturuyordu. Ayı, pençelerinin arasında tuttuğu balığı ona uzattı.

"Bunu pişir," dedi ve kız, balığı ateşin üstüne koyar koymaz piştiğini gördü ama kollarını kaldırarak balığı alıp yiyemedi.

"Aç olduğunu biliyorum," dedi rüyadaki ayı. "Ama yiyecekten daha fazlası için aç olmalısın. Uykudan da fazlası için. Hepimiz uykuya yatarız ki uzun süre uykuda olacağız. Uyanıkken hâlâ yapman gerekenlere aç ol."

"Yemek yiyemezsem yaşayamam," dedi kız.

"Nehre çok erken gittin."

Kız balığa baktı.

"Artık nehrin karşısına geçebilirim."

"Sadece nehrin karşısına geçmek seni kurtarmaz."

"Ama yalnızım."

Kız mağaranın arka tarafına baktı ve ayının hâlâ duvarın önünde kıvrıldığı yerde uyuduğunu gördü.

"Sen o değilsin, değil mi?" diye sordu rüyadaki ayıya.

"Kim olduğumu gayet iyi biliyorsun."

Kız uyandı ve emekleyerek mağaradan dışarı çıktığında her yerin kar örtüsü altında kaldığını gördü. Susuzluğunu gidermek için avuç avuç kar yedi, sonra kollarını karlarla doldurup mağaraya getirdi ve kendi kusmuk birikintisinin olduğu yere yığdı. Değneğe geçirdiği yarısı yenmiş tavşan etini küllerin arasından alıp ateşi tekrar yaktı. Ateşin sıcaklığı yerdeki karları eritince taşlar safra kokusuyla birlikte karları emdi.

Kız mağaranın arka tarafına gitti, çantasından babasının taşıdığı tencereyi aldı, içine geriye kalan tuzun hepsini attı ve tavşan etini değnekten çıkarıp tencereye koydu. Tencereyi karla doldurmak için dışarı çıkıp mağaranın ağzına bıraktı. Kar ayakkabılarını giyip ağaçların başladığı noktaya gitti ve beyaz bir çamdan iki avuç dolusu kambiyum kesti. Bunlarla ve çam ağacından kopardığı kuru bir dalla mağaraya geri döndü. Ağaç kabuğunu tavşan etinin bulunduğu tencereye koydu ve dalın parçalarıyla alevleri besledi.

Geriye kalan et pişerken dinlenip su içti. Kabuklar yumuşayınca ve et tavşanın kemiklerinden ayrılınca, tencereyi ateşten aldı, karların üstünde soğuttu ve gücünü tam toplayamasa da karnı doyana dek yiyebildiği kadarını yedi. Artık tek şansının nehre geri dönüp buzların arasından balık tutmak olduğunu biliyordu. Eriyen karlarla, yosunla ve ağaç kabuklarıyla beslenip oraya varmayı başarabilirse, nehir kenarında yiyecek bulma şansı daha yüksek olacaktı. Şansı yaver giderse, balık yakalayabilirdi.

Öğle vakti olmak üzereydi. Açlık onu yürürken ya da mağaradayken yakalayacağı için yayıyla ok kılıfını aldı, çantasını sımsıkı bağladı ve bir kez daha kar ayakkabılarını giyip dağdan aşağı inmeye koyuldu.

İlk gece, yanına aldığı kömürlerle bir ateş yaktı ve ağaç kabuklarıyla tavşan etinden geriye kalanları ısıttı. Ertesi sabah sönmüş kömürleri sarıp yanına aldı ve yola devam etti.

Üçüncü gün, akşam olmadan nehir kenarına vardı ve karşıya geçmeye çalıştığı, pumanın onu sürükleyerek götürdüğü yeri gördü. O gün üstüne yattığı otlar artık kar örtüsünün altındaydı ve karların arasında üstlerinde ur topları olan altınbaşaklar olduğunu fark etti. Babasının kışın bunların içinde ne olduğunu söylediğini hatırladı. Altınbaşakların olduğu yere gitti ve topları saplardan koparmaya başladı. Sonra, yere oturup bunları bıçağıyla açtı. Topların her birinin içinde beyaz renkli, ufak bir

larva vardı. Avuç avuç karla birlikte bunların altı tanesini yedi. Pumanın ona getirdiği geyiğin kemiklerinden biriyle yaptığı ufak bir olta ucunu çıkardı ve larvalardan üçünü buna takıp misinaya bağladı.

Karların ve buzların altında taşlar olduğunu biliyordu. Bunları kazıp çıkardı ve bir keski gibi kullanabileceği uzun granit parçalarını ayırdı. Farklı boylarda iki iyi taş ve bir tokmak gibi avucuna sığan yuvarlak bir taş buldu.

Artık nehrin karşı tarafına yürüyebiliyordu ama yedi adım kadar gidip misinasını ve ucundaki yemi karlara sapladı, buzların biraz ilerisinde bir alanı temizledi, bir daire şeklinde kazıdı ve taşlarla kırmaya çalıştı. Buz birkaç karış kalınlığındaydı ve keskisiyle açtığı delikten yukarı sular dolmaya başlayana dek aradan uzunca bir süre geçti. Keskisini bir delik açarken tekrar kullanmak üzere yanına koydu. Daha uzun olan diğer taşı aldı, buzları kırmaya devam etti ve aşağıda nehrin suyunu görene dek deliği büyüttü.

Misinayı alıp ucunu delikten sarkıttı, larva yemi buzların arasından suya indirdi. Bir şeyin anında misinayı çektiğini hissetti ve ufak bir tatlı su kefali yakaladı. Yem hâlâ oltanın ucunda olduğundan, üç kefal daha yakalayana ve larva yem tükenene dek bunu tekrarladı. Sonra, olta ucunu kefallerden birinin üst ve alt dudaklarına geçirip yem olarak suya sarkıttı. Misinayı nehirden aşağı yönlendirdi ve yemin akıntıyla aynı yönde yüzüyormuş gibi görünmesini sağladı. Misinayı buzların altındaki daha derin akıntılara kadar sarkıttı ve alabalığı yakaladığında bunun büyük bir balık olduğunu anladı.

Üç kefali de yem olarak kullanıp balık yakaladı. O gece, kış çalılıklarıyla ve nehir kenarında bol bol bulunan ölü devrik ağaçlarla bir ateş yaktı ve alabalıklardan ikisini pişirdi. Balıkların kılçıkları dışında her şeyini yedi ve geceleyin üstündeki derilerle ve battaniyeyle yıldızların altında uyuyakalana dek ateşi besledi.

Sabahleyin sinek larvası toplarından biraz daha topladı ve güneş doğuda ağaçların üstünde yükselmeden önce dört alabalık yakaladı. Donuk nehrin üstünde durduğu yerden kuzeyden karın yaklaştığını görebiliyordu. Sığınmak için mağaraya gitmek ile yiyecek bulabileceği nehre yakın bir yerde kalmak arasında karar vermeye çalıştı ve nerede kalması gerektiğini anladı.

Balıklarla birlikte ateşin yanına geri döndü, bir tanesini temizledi ve pişirmek için yeşil dalların üstüne yerleştirdi. Tam o sırada, başını kaldırdığında ormanın ve ovanın kenarında bir meşe ağacının kuru, alçak dallarından birine tünemiş bir kartal gördü. Çok güzel bir kuştu. Başındaki ve kuyruğundaki açık fildişi renkli tüyler, kanatlarının gri-siyah renklerine karşı bir tezat oluşturuyordu, kanca gagası ve sivri tırnakları bir bulut kümesinin üstüne yükselen güneşin sarı renklerini yansıtıyordu. Kuş da tıpkı güneş gibi çorak bir bölgenin ufkunda yükselmiş gibi gözüküyordu, avlayacak bir şey bulabilmek için pürdikkat ve kıpırtısız duruyordu. Kız alabalığı ateşte bırakıp kuşa doğru gitti. Kartal kanatlarını açıp kabarttı ve kız onun pençesinde bir şey olduğunu fark etti. Kartal başını öne çıkardı, kanatlarını çırptı ve daldan kıza doğru uçup pençelerindeki kazı karların üstüne bıraktı. Sonra havalandı ve ufak bir daire çizip ağaca tünedi.

Kız, kazı yerden aldı. Ne yeni avlanmıştı ne de çok önce. Uzun boynu kırılıp çarpılmış, başı önüne düşmüştü. Ağzının etrafındaki kan donmuştu. Kız kartala baktı ve ona gelmesi için kolunu salladı. Kuş tekrar meşe ağacının dalından havalandı ve doğruca kıza uçtu. Kız yakaladığı alabalıklardan en büyüğünü elinden geldiği kadar yükseğe fırlattı ve balık daha düşüşüne başlamamışken kartal onu pençeleriyle kaptı. Dümdüz bir çizgi çizerek nehrin karşı tarafına uçtu ve batıdaki ormanda gözden kayboldu.

Gece olana dek tipi dinmiş, geride sadece ince bir kar örtüsü kalmıştı. Kız, ayıya giden yolun yarısında çam ve baldıran otu

dallarından bir çadır yaptı ve kazın tüylerini ayıklayıp kuru altınbaşaklarla yaktığı ateşin üstünde pişirdi. Yolda topladığı kuru kayın ve meşe yapraklarıyla gece boyunca ateşi besledi.

Ertesi gün mağaraya geri dönünce balıkları temizledi, ızgaranın üstüne koydu ve taş zemindeki soğuk ateş çukurunda yeniden bir ateş yaktı. İçerisi ılınınca kılıfından altı oku aldı, çam iğneli uçlarını söktü ve üst taraflarının kabuklarını sıyırdı. Kaz tüylerini takabilmek için üstlerine bıçağıyla çentikler açtı, tüyleri ikiye böldü ve oklara taktı. Geyik kemiğinden yaptığı ok başlarını inceledi ve bunlardan ikisini babasının kumsaldaki duvarlı yerde kazıp çıkardığı parçalardan yaptığı cam ok uçlarıyla değiştirdi. Sonra bütün oklarını kurutmak için ateşin yanına dizdi.

Akşamüzeri olmuştu ve gücü tükenmişti artık. Ama uzun süredir hissettiği açlığı hissetmiyordu. Ayın bir fazından daha uzun süre yetecek kadar kaz eti ve tütsülenmiş alabalıkları vardı. Bu sefer, gücünü toparlarken avlanmak için farklı bir açlık hissetti. Dışarıda karşılaşacağı av hayvanları vuruş menziline girdiği takdirde, hazırlayıp kılıfına koyduğu okların uçacağını biliyordu.

Bir an için başını çevirip ateşin diğer tarafına bakınca babasını gördü; yere oturmuş, alevlerle dumanları izliyordu. Gözlerini kapatıp tekrar açtığındaysa ortadan kaybolmuştu.

Kız postlarına, derilere sarınıp yayı ve oklarıyla mağaradan çıktığında sabahın kar örtüsü pembe şafağın ışıltısını yansıtıyordu. Güneş ufuk çizgisinde belirmeden önce gökyüzündeki pembelik belli belirsiz dağıldı. Babası ona bir keresinde bütün hayvanların alışkanlıklarına göre hareket ettiğini, kendilerinin de öyle olduğunu söylemişti. Aradaki fark, istediği takdirde kızın bu alışkanlıkları değiştirebileceğiydi. Hayvanlar korktuklarında değişiyorlardı. "Korku seni ele geçirmeden ya da sen korkuyu yendikten ve o, dinen bir fırtına gibi kaldıktan sonra değiş," demişti babası. Böylece kız, o sabah dağdan ne indi ne de yukarı tırmandı; sarp kayalığı izledi ve dağın ortasına bir ip bağlamak istermiş gibi etrafında daire çizdi.

Gökyüzü aydınlanırken ve güneş daha da tepeye yükselirken, kız daha önce hiç görmediği bir ormana girdi. Oradaki ağaçlar daha sık, kayalıklar ise daha dikti ve üstlerinde hemen hemen hiç bitki yoktu. Buz tutmuş karların üstüne yeni yağmış olan kar yumuşacık ve pudra gibiydi. Artık alıştığı kar ayakkabılarıyla hızla ilerledi ve kayalık bir tepeye uzanan doğal bir patikayı izlemeye devam etti. Kısa bir süre sonra, patika aşağıdaki ormanda yetişen ağaçların tepelerini görebildiği bir manzaraya açıldı.

Güneş artık tepeye yükselmişti. Kayalığın kenarında yere çömelip eğimi kontrol etti ve elini yere dayayıp kayalığın kenarında gezdirdi. Donuktu. Bıçağının sapıyla buzlara vurunca kolaylıkla kırdı ve altında suyla yosun olduğunu gördü. Karınüstü yere yattı ve kenardan zemine kadar uzanan buzdan bir duvar gördü. Dağın tepesindeki yağmur havuzlarında başladığını bildiği bir ırmak, yerin altından aşağı doğru ilerliyor, kış mevsi-

minde bu buz örtüsünü oluşturuyordu. Buzları kırmaya devam etti, bıçağının keskin tarafıyla buz duvarının altındaki yosunları çıkarıp kesesine koydu. Ayağa kalkıp karların üstünde süzülüyormuş gibi kayalıktan aşağı inmeye başladı.

Ayağa kalktığında onu gördü. Uzakta ağaçlardan başka hiçbir şeyin hatırlayamadığı kadar uzun zamandır, yavaş yavaş dağın kenarından aşağı kaymış olan verimli topraklarda büyümüş sık ve sert ağaçlardan oluşan bir alan gördü. Ağaçlar hem hayvanları rüzgârdan koruyor hem de kışın ortasında bile yüzeye çıkmalarına yetecek kadar yiyecek barındırıyordu; kozalaklar, kayın ağacı fıstıkları, hikori cevizleri ve akçaağaç tohumlarıyla doluydu burası.

Yiyecek araması olası hayvanları ürkütmemek için geniş bir kavis çizerek koruya yaklaştı ama ormandan çıt çıkmıyordu. Bir huş ağacı kümesinin yakınlarına oturdu ve yayını yere koydu. Bütün gün yosun yiyip kar içerek kıpırdamadan durdu. Güneş dağın arkasında gözden kaybolduğunda, kız hâlâ koruda oturuyordu.

Karanlıkta uyandı ve yapraksız dalların arasından göğe baktı. Doğu yönünde Aslan Takımyıldızı görünüyordu. Şafak sökmek üzereydi. Kesesinden biraz yosun alıp buzla birlikte yedi. Sonra ağır ağır kalktı ve alnını kayın ağacının pürüzsüz, gümüş rengi gövdesine dayadı.

Gökyüzünün griliği yerini ağaçların gümüş rengine bıraktı ve kız dünyanın döndüğünü hissedebildiğini düşündü. Artık içinde hiçbir şey kalmamıştı. Açlık, uykusuzluk, hasret ve soğuk yoktu. Ona anlatılanları anlamıştı. Yayını alıp bir ok taktı ve onu karşılamak için dağdan indiğini bildiği erkek geyiğin seslerini dinledi.

Kış günleri birbiri ardına geçti, kar ve soğuk her şeyi kaplayan dondurucu bir etkiyle ormanı çevreleyen, hiç durmadan akan bir ırmak gibi devam etti. Ama kız yılmadı. Dışına bir taban olarak kunduz kuyruklarını koyduğu geyik derisinden ve tavşan postundan yeni bir çift ayakkabı tabaklayıp dikmişti. Kuruttuğu postların geri kalanını da ormana ilk girdiğinde giydiği geyik derisi gömleğe dikmişti. Sırtındaki ok kılıfı ve omzundaki meşe yayıyla başka bir dünyadan gelmiş, bölgede dolanan pespaye bir yaratıkmış gibi gözüküyordu.

Yiyecekleri tükendiğinde ava çıkıyordu. Her seferinde ormandan geçip daha önceden avlanmadığı bir yer keşfediyordu. Orada oturup ormanın seslerini dinliyor, sonra hangi hayvanın yerini belli edeceğini görmek için bekliyor ve etrafı izliyordu. Okları keskindi, yayı güçlüydü ve iyi nişan alıyordu. Minnetle ince dalları, yosun öbeklerini ve her dem yeşil böğürtlenlerini geride bırakıyordu. İyi bir geyik avlarsa, etin büyük bir kısmını diğer etçil hayvanlar için dağın tepesindeki o baca yarığına bırakıyordu ve sabahleyin etlerin hepsi gitmiş oluyordu.

Fırtınalar başladığında ve kız mağarada ateşin karşısına sokulduğunda, bütün canlıların bir yerlerde ısınmaya çalıştığını biliyordu. Bunlar mağaranın duvarına ayın fazlarını kömür parçalarıyla işaretleyip hesapladığı ya da gökyüzünde görülebilen takımyıldızları incelediği, ekinoksa, gündüzün ve karanlığın karada eşit olacağı güne kadar günleri saydığı saatlerdi. Ateşin ışığının karşısında uyumadan önce, her gece babasıyla konuşuyor, ona o gün neler yaptığını, sonraki günler neler yapmayı planladığını ve her zamanki gibi gündönümünde evde olmayı umut ettiğini anlatıyordu.

Zamanla (olması gerektiği gibi) kışın şiddetinin dinmeye başladığını hissetti. Günler uzadı. Güneş gökyüzünde daha da yükseldi. Geceler ılınmaya başladı. Bir sabah, kız dağın tepesine tırmandığında nehrin buzlarının çözüldüğünü fark etti. O kadar uzaktan bile buz parçalarının nehrin iki kıyısına yığılıp toplandığını, tam ortasında suyun bulanık, metalik bir bulamaç gibi aktığını görebiliyordu.

"Yine de karşıya dağın tepelerinden geçmemiz gerekecek," dedi yüksek sesle ve mağaraya gitmek üzere tepeden inmeye koyuldu.

Ertesi günün erken saatlerine kadar bekledi ve aynı orman patikasını izleyerek nehre doğru gitti. Ama artık daha hızlı ve güçlüydü. İki ay önce üç gün süren yol bu sefer tam bir gün sürdü. Patikaya alışmıştı ve karlar hâlâ erimediği hâlde, attığı her adımda kalbinin küçüklüğündeki gibi daha hızlı attığını hissedebiliyor, kışın yerini ilkbahara bıraktığını biliyordu. Alacakaranlıkta nehir kenarına vardı.

Yayı yanındaydı, geyiğin sinirlerinden yaptığı en uzun ve ince ipi büküp bir oka bağladığı misinasına ekleyebilirdi. Ama suya yaklaşırken, nehir boyunca iri buz parçalarının yüzeyde sürekli yükseldiğini ve diğer buz parçalarının altına kaydığını gördü. Bir kayanın üstüne çıkabilecek kadar yaklaşabilse ve deliklerden birinin içine bir ok fırlatabilse bile ok aşağıdaki akıntıda yüzen bir balığa isabet etmeden önce buzlara çarpıp kırılırdı. Bu yüzden, yanına aldığı tütsülenmiş geyik etini yedi ve eğreti bir çadır yapıp ormanın kenarında uyudu. Ertesi gün de mağaraya geri döndü.

Geceleyin mağaradan çıkıp gökyüzündeki yıldızlara baktığında, tam tepedeki takımyıldız Yengeç'ti ve batıda yerini almış olan İkizler'le yükselmeye başlayan Aslan'ı görebiliyordu. Sa-

bahları kuş cıvıltıları duyuyordu artık. Kayalıkların tepesindeki karların eridiği yerlerde kıvrımlı sedir ağaçlarının arasında ufak otlar belirmeye, minik yabani çiçekler tomurcuklanmaya başlamıştı. Gece ve gündüz dengelenmişti. Ormana ilkbahar gelmişti.

Ayın bir evresinin bitmesini bekledi ve nehre bakmak için yine tepeye çıktı. Artık sular tamamıyla mavi görünüyordu, kenarları beyaz-yeşil tonlarındaydı. Uzun otlar ovaya ve ormana kadar ulaşmıştı. O gece, birkaç gün dışarıda kalmasına yetecek ve her şeye hazır olacak şekilde eşyalarını toparladı.

Ertesi gün hava ılıktı ve kar ayakkabılarını giymeden dışarı çıkıp yolun büyük bir kısmını hızla ilerleyerek aştı. Nehre varıp dördüncü kere kıyısında durduğunda güneş hâlâ tepedeydi ve ışınları eğik olmasına rağmen güçlüydü. Hızla akan suyun yüzeyine göz attı, bir havuz ya da kayalık, balıkların dinlenebileceği ve yanlarından yiyebilecekleri bir şeylerin geçmesini bekledikleri akıntı yönünde bir boşluk aradı. Suya girdi ve akıntının onu nasıl çektiğini hissetti. Bir adım daha atıp dizlerine kadar suya girdiğinde akıntı öylesine güçlüydü ki düşmemek için bedenini yukarı doğru itmek zorunda kaldı. Hatırladığı kadarıyla kışın buzlu su ne kadar soğuksa şimdi de o kadar soğuktu ve biraz daha ilerlerse yine akıntıya kapılabilirdi.

Akıntıdan yukarı doğru baktığında, suyun yüzeyinin durulduğunu ve batık bir şeyin etrafında yavaşladığını fark etti. Akıntıya karşı o noktaya doğru yürümeye çalıştı ve yüzeyin altında büyükçe bir kaya olduğunu gördü. Batmakta olan güneşe karşı ellerini gözlerine siper edince, akıntının geriye ittiği hava akımında alabalıkların kuyruklarının yavaş kıpırtısını gördü. Misinasına bağladığı geyik kemiği balık okunu yayına yerleştirdi, kuyrukları gördüğü aşağıdaki noktaya nişan aldı ve oku fırlattı.

Balığın misinayı çekiştirdiğini, sonra da hemen suyun dibine battığını gördü. Misinayı çekip hızla kıyıya yürüdü. Neredeyse okyanusta tuttuğu çizgili balık kadar büyük, çok güzel bir alabalıktı. Okun ucunu çıkardı, balığı debelenir hâlde kıyıdaki otların üstüne bıraktı ve aynı noktaya geri dönüp yayına yeni bir ok takarak beklemeye başladı.

Diğer alabalıkları ürkütüp ürkütmediğinden emin değildi. İlk balık onu vurduktan sonra yeteri kadar büyük bir hızla akıntıdan aşağı doğru gelmişti ve beslenme boşluğu düşündüğü kadar iyiyse diğer balıkların da orada olması gerektiğini biliyordu.

Hava kararmaya başlamıştı. Güneş tam batı yönünde sıradağların tepesine değdiğinde, aynı noktaya nişan alıp oku suya fırlattı. Ok bir tahta parçasına saplanmış gibi bir anda durdu. Balık hızla akıntıdan yukarı yüzmeye çalıştı, güç kaybetti ve kıza doğru sürüklenmeye başladı. Bu alabalık ilkinden de iriydi. Kız sendeleyerek suda yürüyüp sırılsıklam bir hâlde kıyıya çıktığında, dizleri ve bacakları soğuktan sızlıyordu. Avını alıp çadırını kurduğu ormanın kenarına yürüdü. Hâlâ bir ateş yakabileceği kadar kömürü vardı.

Sabahleyin ikinci balığı karla kapladı ve mağaraya geri dönmeden önce bir deneme daha yapmak için nehir kıyısına gitti. Her şeyi önceki gibi yaptığı hâlde hiçbir şey yakalayamadı. Balıklar başka bir yere geçmişti. Suya girip öncekinden bir adım daha ileri gidince, nehrin dibindeki kayanın yanında ona benzer bir kaya daha olduğunu fark etti. İkisinin arasındaki boşluktan geçen akıntı çok hızlı olmalıydı ama diğer kayanın arkasındaki boşluk sakindi. Daha zor bir deneme olacaktı ama bunu yapmalıydı. Bilmesi gerekiyordu. Yayını çekip oku fırlattı.

Bu sefer, balık hızla nehrin ortasına yüzdü ve kızın yaya bağladığı misinanın tamamını çekti. Kız göğsüne kadar suya girdi ve balığın oktan kurtulmaya çalıştığını hissetti. Dengesini sağ-

lamaya çalışırken sular sert bir şekilde onu geri itti. Kızın ayağı kaydığında ve akıntı onu sürüklediğinde balık pes etti. Kız kendini kıyıya çekebilmek için yayının ucunu zemine bastırdı ve altında kayalarla otları hissedene dek var gücüyle kıyıya yüzdü. Sonra da kendisini ve balığı kıyıya çekti.

Kız nehirden beş balıkla ayrıldı. Aynı günün akşamı mağaraya vardı, balıklardan birini akşam yemeği olarak pişirdi ve yattı. Sabahleyin bir fincan çilek yaprağı çayı demledi ve mağaranın arka tarafına bakmadan, "Orada iyi balık tutuluyor. Ama sen bunu biliyorsun zaten," dedi ayıya.

Derken mağaranın köşesinden esneme ve gürleme karışımı sesler duydu. Arkasına döndüğünde ayının oturduğunu gördü; nerede olduğunu bilmiyormuş gibi başını sallıyordu. Sonra sendeleyerek ayağa kalktı ve ışığa doğru gitti.

Kız kalktı ve mağaradan dışarı çıkıp eriyen karların bir ırmak gibi aktığı sarp kayalığın dibine giden ayıya yol verdi. Ayı orada kana kana su içti, ormana doğru gitti ve eriyen karların arasından fırlamış bitkileri iştahla yemeye başladı. Çok uzağa gitmeden bulabildiği her şeyi yedikten sonra, aheste aheste yürüyerek mağaraya geri döndü ve yine yerine uzandı.

Ayı sonraki iki gün boyunca bunu üç kere daha yaptı, her seferinde karnını doyurmak ve susuzluğunu gidermek için dışarıda daha uzun süre kaldı. Üçüncü günün sabahında kızı tanıdı ve ateşin karşısında oturduğu yere yaklaşıp yanına oturdu.

"Bunu ye," dedi kız ona bir balık verip.

Kız ayının balığı kılçığına kadar yiyişini izledi. Ayı ona dönüp, "Bir tane daha var mı?" diye sordu.

Kız yakaladığı ve nehirden getirdiği balıkları karlara gömdüğü yere gidip birini daha çıkardı ve ayıya götürdü. Ayı bunu da önceki gibi büyük bir iştahla yedi, kılçığını yere fırlattı ve işi bittiğinde pençelerini yaladı. İkisi sessizce ateşin karşısına oturdular.

"Uzun bir kış mı oldu?" diye sordu ayı en sonunda.

"Soğuk ve karanlıktı. Bilirsin," dedi kız. "Kış mevsimi öyledir."

"Bilmiyorum," dedi ayı. "Ama kış ne kadar soğuk geçerse, dinlenme yerimden çıkmam o kadar zor olur. Bu arada, bir rüya gördüm ve sen de vardın."

"Anlatsana," dedi kız.

"Tıpkı bunun gibi bir ateşin karşısında oturmuş uyumaktan söz ediyorduk. Uyandığımda seni derin bir uykuda bulacağımdan ve gömmek zorunda kalacağımdan endişeleniyordum."

"Ben buradayım," dedi kız.

"Ben de buradayım," dedi ayı. "Balıkları dışarıda karların arasında saklıyorsan ve bir tane daha yersem sana daha iyi bir arkadaş olurum."

Kız ayağa kalktı.

"Birden fazla balığım var," dedi. "Nehir balık kaynıyor. Gücünü yeteri kadar topladığında seni oraya götürürüm."

Dört gün sonra, yamaçtan sonbaharda birlikte izledikleri patikaya indiler. Kız yolda onun uyuduğu dönemde yaşadığı maceraları anlattı ayıya. Ona pumadan, ince buzların üstünden nehrin karşısına geçmek istediğinde ve neredeyse boğulduğunda iri kedinin onu nasıl kurtardığından söz etti. Pumanın ona yemesi için getirdiği avı anlattı. Nasıl kar ayakkabıları ve bir yay yaptığını ama buna rağmen yaptığı oklarla avlayacağı ya da vurabileceği av hayvanları bulamadığını ve açlıktan öleceğinden emin olduğunu anlattı. Sonra rüyasında bir ayının ona bir balık verdiğini gördüğünü ve uyanıp buzlar arasında balık tutmak için nehre gittiğini anlattı. O sırada bir kartalın ona bir kaz getirdiğini, kazın tüyleriyle daha iyi oklar yaptığını ve önce ormanla, sonra da hayvanlarla konuşarak yeniden avlanmaya başladığını söyledi. Onlara kendisine verecekleri her şey için minnettar olduğunu söylediğini ama yapmış olduğu şeylere rağmen hayvanların ona getirdiği yiyecekler olmadan hayatta

kalmasının mümkün olmayacağını bildiğini de anlattı. Ormanın içindeki nehir boyunca yürümeye devam ettiler, ayı kıza yetişebilmek için ondan biraz yavaşlamasını istemek zorunda kaldı çünkü kız koşar adımlarla yürüyordu ve ayı hâlâ kış uykusunun etkisi altındaydı. Gece mola vermek için bir çam korusunda durdular. Artık kız ile ayının yiyebileceği kadar filiz ve yaprak tomurcukları vardı etrafta. Hatta ayı karıncalarla dolu çürük bir kütük ve eriyip yumuşamış ağaç kabuklarının altında larvalar bile buldu. Ayı ile kız bunları da akşam yemeklerinin yanında keyifle yediler.

Hava kararduğında ve gökyüzünde yıldızlar belirdiğinde, ayı yaşlı bir beyaz çamın gövdesinin altına kıvrılırken, kız da kendisine yatacak bir yer yapmak için çam iğneleri toplayıp onun yanına yığdı. Uzunca bir süre orada yattı, ayı postunun kokusuyla karışık, tatlı toprak kokusunu içine çekti. İkizler ve avcı Yay'ın gökyüzündeki süzülüşünü izlerken kendisini evinde hissetti. Gecenin büyük bir kısmında uyanık kaldı, şafağın ilk saatlerinde dalana dek alaycı kuşların sesini ve bir baykuşun ötüşünü dinledi. Bu sefer hiç rüya görmedi.

Ertesi gün ayı, kızı sarsarak uyandırıp "Balık tutma vakti," dediğinde güneş tepeye yükselmişti.

Nehirden çok uzakta değillerdi. Ağaçlık bölgeden çıkarlarken batı yönünde ormanı ve tepeleri görebiliyor, yaklaştıkça hızla akan suyun sesini duyabiliyorlardı.

Ayı uyandığı her gün daha da güçleniyormuş gibiydi ama suyun kenarına vardıklarında, hızlı akıntıya dalıp o kadar çabuk dibe gitti ve o kadar uzun süre suyun altında kaldı ki kız onun akıntıyla sürüklendiğini sandı. Yayını ve ok kılıfını çıkarıp arkasından suya dalmak üzereyken onun akıntı yönünde, birkaç adım ileride yüzeye çıktığını, dengesini sağlamaya ve kıyıya çıkmaya çalışırken, ağzında kocaman bir alabalığın çırpındığını gördü.

Ayı, kızın yanına geri gitti ve üstünden sular damlar hâlde, alabalık hâlâ ağzında çırpınırken karşısında durdu. Balığı otlara bıraktı ve "Haklıydın," dedi.

Kız, ayıya bakıp "Her şeyin konuştuğunu bana sen söylemiştin," dedi. "Sence o balıklar etrafta aç bir ayı olduğunu biliyorlar mıdır? Şimdi ne yapacağız?"

Ayı bir şey demeden yere oturdu ve alabalığı iştahla midesine indirdi. Balığı yedikten sonra dört ayak üstüne kalktı ve kıza, "Sen de bir tane ister misin?" diye sordu.

"Kendi balığımı tutabilirim," dedi kız.

Sonra yayını aldı, kılıfından balık tutmak için kullandığı oklardan birini çıkardı ve yavaşça akıntıya adım attı. Suyun bir buz parçası olduğu zamandan beri epey alçaldığını görebiliyordu ama hâlâ hızlı ve tehlikeliydi. Daha önceden balık avladığı kaya, ayının balık avladığı yönde olduğu için akıntıdan yukarı doğru yürüdü ve nehrin dibinde benzer bir kaya motifi bula-

bilmek için yüzey akıntısını inceledi. Nehirden yukarı doğru yirmi adım kadar gitmişti ki aradığı gibi bir kaya buldu ve âdeta karada avlanıyormuş gibi, ağır ağır o yöne doğru yürüdü.

Ayı onu biraz öteden, kıyıdan izliyordu. Daha önce ormanda bir yay ve okla balık avlayan birini hiç görmemişti. Ama kız yüzeyin hemen altındaki bir kayaya oturmuş, sağından ve solundan iki ayrı ay gibi akmakta olan suya bakıyordu. Kız, ayının dolaşırken sık sık derelerde ve bataklıklarda gördüğü bir balıkçıl gibi kıpırdamadan, sessizce bekledi. Birden yayını kaldırıp çekti ve okunu fırlattı. Misina oktan fırladı ve durdu. Kız misinayı iki eliyle çekip sarmaya başladı ve diğer ucunda bir balık belirdi.

Kız, ayının görmesi için kendi alabalığını ağzından tutup havaya kaldırdı. Ayı onu takdir ettiğini göstermek için başını geriye atıp salladı ve balık avlamaya devam etmek üzere akıntıdan aşağı doğru yürümeye devam etti.

Kız ve ayı bir daha dağdaki mağaraya geri dönmediler. O ilkbahar mevsiminde ayın birkaç evresi boyunca nehir kenarında yaşadılar, balık tuttular. Eğrelti otları, yabani pırasa ve yerde bol bol yetişen her şeyi topladılar. Kızın yeni bir ok yapması için uygun bir ağaç bulması gerektiğinde ya da ayının içinden bir ağaca tırmanmak geçtiğinde, ormanda birlikte dolaştılar. Genellikle, kız bu yürüyüşlerde ayıya babasının ona dünya, güneş, ay ve okyanuslarla ilgili anlattıklarını aktarıyordu. Geceleyin ateşin etrafına oturduklarında, dünyanın başka bir yerinde olmanın ya da kocaman bir okyanusu aşmanın nasıl bir şey olabileceğini hayal ediyorlardı.

Karlar dağların tepeleri dışındaki diğer yerlerde eridiğinde, birlikte kuzeye doğru yürümeye başladılar. Kız nehrin karşısına geçeceği ve babasının kalıntılarını evine götüreceği noktaya gidiyordu. Ayı ise onunla birlikte yolculuk etmek ve kızın bazılarını babasından duyduğu, bazılarını da hafızası tükendiğinde kendi

uydurduğu öyküleri dinlemek için onun yanındaydı ve sürekli yeni öyküler anlatmasını istiyordu.

Bir gece, buz tabakalarının fora etmiş adalar gibi yüzdüğü ufak bir dağ gölünün yanında yaktıkları ateşin önünde otururlarken kız, ayıya ne kadar zamandır ormanda dolaştığını ve daha ne kadar dolaşmayı umduğunu sordu.

"Uzun zamandır," dedi ayı. "Ayak parmaklarımdan daha çok yaz mevsimi kadar. Kış uykusundan uyanmayacağımız güne dek, bize bu kadar senenin üstüne on sene daha verilir."

Kız oturup ateşe baktı.

"Sana kaç sene verildiğini bilmiyorsun, değil mi?" diye sordu ayı.

"Bilmiyorum," diye yanıtladı kız.

Ayı ateşin karşısından kıza baktı ve sanki sorduğu soruyu yanıtlıyormuş gibi, "Ağaçlar bilir," dedi.

Yolculuklarının büyük bir kısmında yağmurun altında yürüdüler, tepelere tırmandılar. Bazı geceler ıslanmış ve bir ateş yakacak kadar bile dermanları kalmamış hâlde, kayalıkların çıkıntılarının ya da kalın çam ağacı dallarının altında uyudular ve ertesi sabah kalkıp yollarına devam ettiler hep. Bütün bunlar ne kızın ne de ayının umurundaydı. Yiyecekleri vardı ve onlar için bir tek bu önemliymiş gibiydi.

Nihayet kızın babasıyla birlikte nehrin karşı tarafına geçtiği kayalıklara vardıklarında, ikisi ırmağın gürültüsüne en yakın olan koruda kaldılar ve birkaç ılık, yağışsız gün boyunca orada kamp kurup havuzların derinlerinde gizlenen ufak, dere alabalıkları avladılar. Kızın evine dönüş yolculuğunun son ayağında yanında yiyeceği olsun diye bunları tütsülediler. Doğu yönünde gökyüzünde dolunayın yükseldiği bir gece kız, ayıya mağaranın duvarlarındaki işaretlerinden gündönümünün ilkbaharın son dolunayına denk geldiğini hesapladığını söyledi. O geceki dolunaydan sonra ay ufalıp bir yeniaya dönüşecekti.

Ayı onaylamak için başını yukarı aşağı salladı ve bir şey demedi. Sonra kız, tek başına duran dağa onunla birlikte gelip gelmeyeeğini sordu.

"Orası senin evin," dedi ayı ve kız bu cevabın "Hayır," manasına geldiğini anladı.

"Sen ne yapacaksın?" diye sordu kız.

"Ben bir ayıyım," dedi ayı. "Dolaşacağım."

O gece ellerinden geldiğince büyük bir ateş yakıp karşısına oturdular ve bu sefer ayı, kıza sadece annesinden öğrendiklerini değil, karşılaştığı diğer ayıların da anlattığı, kız gibi olan diğerlerinin dünyanın dört bir yanında yaşadığı ve sadece birkaçının var olduğu, çok ama çok eski zamanlara ait öyküleri de anlattı. Ayrıca, kimsenin olmadığı, ormanların, okyanusların ve tüm dünyanın yepyeni olduğu başlangıç zamanıyla ilgili öyküler de anlattı.

Sabahleyin ayı gitmişti. Kız kahvaltı etmek için mangal yaparken kullandığı dallarla beslediği bir ateşin üstünde geriye kalan balıkları pişirdi ve bir fincan çay ısıttı. Kahvaltısını yaptıktan sonra ateşin karşısında biraz oyalandı, dalların yanışını izledi ve bir ayı olsaydı hangi yöne giderdi diye düşünerek havadaki odun dumanıyla taze köknar kokularını içine çekti. Ateş kor parçalarına dönüşünce, yeşil yapraklarla dolu olan teneke kupasına iki kor attı ve ateş çukurundaki kömürlerle külleri toprakla örtüp etrafına çam iğneleri yığdı. Böylece, hiç kimse ya da hiçbir şey o korudan geçmekten başka bir şey yapmamış gibi bir görüntü verdi. Sonra yayını, ok kılıfını ve çantasını alıp nehir kenarına doğru yürüdü.

Kız güney yönünde ilerlerken hava ılındı ve esintiler yazın yaklaştığını müjdeledi. Yeni doğmuş kuşlar ilk kez uçtu. Dişi geyikler çalılıkların arasında yavrularını izledi. Ufak ve tatlı yabani çilekler dağdaki otlaklarda olgunlaşmaya başladı. Kız her gün yolda gölgesinin uzunluğunu ölçtü ve takvimini doğru yazdığını anladı. Babasıyla birlikte geçtiği yerlerde hatırladığı işaretleri ve sonra da yeniayı gördü.

Kız tepelere çıkıp inerek ve vadilerden geçerek yoluna devam etti. Karşısında hiçbir şey göremediği zamanlarda korulara sığınıp uyudu ve gün ışığından mümkün olduğunca faydalanmak için şafak sökmeden önce kalktı. Tütsülediği balıkların sonuncusunu da uzun süre önce yemişti ve artık babasıyla yaptığı gibi ormandaki bitkilerle besleniyor, yavruları yakında olabilecek hayvanları vurmak istemiyordu. Hiç ateş de yakmıyordu.

Güneye doğru yola devam etti ve berrak bir sabahta, doğuda turuncu renkli bir güneş yükselirken batıda büyüyen ayın son hâlini gördüğünde durduğu yerden manzaraya baktı. Uzakta, bir günlük yürüyüş mesafesinde yapayalnız duran dağın bir başı andıran zirvesini gördü. Çantasını omzuna astı, ağaç örtüsüne geri döndü ve evinin olduğu yöne doğru vadiye arşınlamaya koyuldu.

Ev kış mevsiminin geride bıraktığı izler dışında tıpkı oradan ayrıldığı günkü gibi görünüyordu. Kırık çam ağacı dallarıyla öbek öbek çam iğnesi çatıyı, verandayı ve girişi bir paspas gibi kaplamıştı. Üstünde ağaçkakanların açtığı delikler olan bir huş ağacı kökünden kırılmış ve ormanın başladığı yerdeki alet kulübesinin üstüne düşmüştü. Kız ön kapıya uzanan taş basamakları çıkmak üzere eve yaklaşırken, bir rakun yavrularıyla birlikte hızla kaçtı.

Hava giderek ısınıyor olsa da evin içi soğuktu. Bir sene önce tertemiz bıraktıkları ocağa hayvan dışkılarıyla lekelenmiş yapraklar dolmuştu ve masanın üstünde de farelerle alacalı sincapların dışkıları vardı. Ufak bir raftan bir şiir kitabı aldı ama kapağı elinde dağılınca kitabı yerine koydu. Etrafa bakındı, babasının uyuduğu, sessizlik ve örümcek ağları dışında aynı olduğunu gördüğü odaya girdi. Babasının avlanırken kullandığı yay bıraktığı gibi yatağının üstünde duruyordu. Gölün kenarında iki ağaca bağladığı hamaksa duvardaki bir kancada asılıydı. Kız hamağı alıp tekrar mutfağa gitti ve evden çıktı.

Ertesi gün şafak sökmeden önce uyandı ve kahvaltı etmedi. Yıkılmış alet kulübesinden kazmayla demir bir çubuk aldı ve daha güneş doğmadan sırtında çantası, elinde pusulasıyla dağın zirvesine doğru tırmanmaya başladı.

Ağaçların arasında patikanın başladığı noktaya varınca arkasına dönüp ufak evin padavra kaplı çatısını gördü. Taşların üstünde yankılanan ayak seslerini duymayı bekledi ama hiçbir şeyin ve hiç kimsenin yaklaştığını duymadı. Zirveye baktı ve geri kalan yolu hızla yürümeye başladı.

Annesinin mezarına vardığında, her zaman yaptığı gibi elini düz mezar taşının üstüne koydu ama bu sefer bunu hiç kesilmeyen rüzgârda sallanırken dengesini korumak, ayakta kalabilmek ve geldiği yönü görebilmek için yaptı. Sukabağından bir yudum su içip sırt çantasını yere koydu. Yanında getirdiği kazmayı alıp iki eliyle sıkıca tuttu, annesinin mezarından birkaç adım geriye gitti ve kazmayı vargücüyle toprağa indirmeye koyuldu.

Kazmayla toprağı kazmayı ve bir çukur açmayı bitirdiğinde, güneş batıya ilerlemişti. Kız yere çömelip çantasını açtı, içindeki derileri çıkarıp çözdü ve bir kez daha babasının kemikleriyle küllerine baktı. Deriyi tekrar katlayıp mezarın içine koydu ve babasından geriye kalanlar tamamıyla örtülüp gözden kaybolana dek elleriyle çukura toprak yığdı.

"Seni özleyeceğim günler başlayacak."

Ayağa kalkıp geriye gitti ve yerde ufak bir tümsek oluşturmuş olan taş öbeğine baktı. Birden annesini gömdüğünde babasının hissettiğini söylediği şeyi hissetti. Ona orada yağmurdan ve kardan başka bir şey dokunamayacağı hâlde, onu hiçbir şeyin rahatsız etmesini istemiyordu. Böylece, eşit büyüklükte taşlar toplamaya başladı ve en uzun günü oluşturan saatlerden faydalanarak mezarın etrafında herhangi bir bağlantı taşı kullanmadan, yatay ve düşey altı taş uzunluğunda, altı tuğla yüksekliğinde dört duvar ördü. Sonra mezarın içini ortasında bir boşluk kalana dek, teker teker kaldırıp taşıyabildiği taşlarla ve ufak kayalarla doldurmaya başladı. Bu boşluğa pusulayı koyup üstündeki çiziklerin ona denizin dalgalarını hatırlattığı düz bir granit taşla örttü.

Karanlık çökene ve yıldızlar gökyüzünde belirene dek aradan uzun bir süre geçti. Dağda yüzüne ve vücuduna sert gece rüzgârı çarpıyordu. Yine de senenin en uzun gününde orada durduğu, giysilerinin ve terinin kurumasını beklediği son günden beri hissetmediği bir sıcaklık hissediyordu kız. Açtı ve yorulmuştu ama onların yanından ayrılmak istemiyordu.

Dağın tepesinde rüzgâr kuzeyden güneye doğru esiyordu. Kız iki mezarın arasına çömelip taşın üstüne uzandı. O sessizlikte, artık küçük bir kız olmadığı hâlde, sonsuza dek onların çocuğu olarak kalacaktı.

Hayatının son senelerinde, yaşlı kadın dağ ile gölün kıyısı arasındaki tüm canlılarla konuştu çünkü her şey ona yakalanma korkusu olmadan yaklaşıyor, onun yetiştirdiği ve topladığı bitkileri, tohumları ve meyveleri onunla birlikte yiyordu. Yaşlı kadın ayıyı ne bir daha gördü ne de onun yaşam süresinin uzun süre önce sona erdiğini bildiği hâlde onun nasıl ve nerede olduğunu düşünmekten vazgeçti.

Mevsimlerdir annesi ile babasının mezarlarının olduğu dağa tırmanmamıştı. Kışın adadaki bir mağarada uyuyor ve buzların arasından balık avlıyordu. İlkbaharın başlarından sonbaharın sonlarına kadar gölün kıyısında kalıyor ve yerde ya da o iki yüksek beyaz çamın gövdelerinin arasında asma dallarından örüp astığı bir hamakta uyuyordu.

Artık evin içine hiç girmiyordu. Lime lime olan kitaplar, bir zamanlar yazı yazmak için kullandığı deri kapaklı not defterleri ve babasının yaptığı tahta eşyaların hepsi onu ilkbaharın başında ve sonbaharın sonunda serin gecelerde ısıtan ateşleri beslemişti. Pencerenin camı kırılmış, parçaları etrafa saçılmıştı. Evin çatısı ve duvarları eğilip yan yatmış, bir ilkbahar adadan geri döndüğünde bunların da çöktüğünü görene dek tehlikeli hâle gelmişti. Sonra tahta parçaları ve çatlak keresteleri teker teker ateşte yakmıştı.

Her sabah âdeta topraktan çıkıyormuş gibi kalkıyor, güneş battıktan sonra tekrar uyumak için yatıyordu ve etraftaki tek ışık kaynağı gökkubbedeki yıldızlar oluyordu. Kışın adadaki huş ve çam ağaçlarının arasında oturup fısıltılarını dinleyecek vakti oluyordu. Yazın göle geri döndüğünde, suyun soğuk derinliklerinde yaşlı ve çıplak vücudunu yıkıyor, hayatının büyük

bir bölümünde olduğu gibi gri alaycı kuşun cıvıltıları ve dalgıç-kuşunun çığlıkları ona eşlik ediyordu. Sudan çıkıp babasının uzun zaman önce zamanı anlamak için işaretlediği taşın yanındaki otların üstüne oturduğunda, bunu orada oturup hâlâ ağaçların ağır ve fısıltılı seslerini dinlemek için yapıyordu.

Sonbaharda, bir hasat dolunayında, yazın onu uyutan hafif esintilerin dinmeden bir rüzgâr gibi estiği gece son nefesini verdi. Sabahleyin çiğ kaplı zeminde ebedi uykusuna dalmıştı. Sonbaharla kış boyunca yaprak ve kar örtüsü altında hiçbir şey ona dokunmadan kaldı. İlkbaharda karlar eridiğinde ve bitkilerle, yabani çiçekler ve genç akçaağaçlar yumuşak, toprağa gömülmüş vücudunu çevreleyip onun içinde büyürken de hâlâ oradaydı.

Sonra yazın ilk günü, gölün kıyısına ona tek başına duran dağa gitmesi söylenen bir ayı geldi. Oraya vardığında, doğduğunda anne ayının gözlerini yaladığı andan itibaren ona anlattığı öykülerdeki şeyi gördü. Neyi yapmaya söz verdiğini anladı.

Bir ladin ağacının yere düşmüş kırık dallarından bir sedye yaptı, kadının kemikleriyle kayışımsı kalıntılarını bunun üstüne koydu ve dağın zirvesine taşıdı. Orada taşları kaldırıp pençeleriyle toprağı kazdı, sedyeyi düz bir taş levhanın ve dört duvarlı bir bloğun arasında kalan toprak alana koydu. İşini bitirdiğinde, kazdığı topraklar ve taş parçaları yaşlı kadının yattığı çam iğnelerini ancak kapladı ve mezarın üstünü tam örtmedi. Ayı tam o sırada zirvenin yakınında, yolculuklarında karşılaştığı, kendi türünün başını andıran çatlamış ve yıpranmış çıkıntıyı gördü. Çıkıntıya doğru gitti, etrafına dolandı ve arka ayaklarının üstüne kalkıp onu itti. Taş yerinden çıktı ve üç mezara doğru tepeden aşağı yuvarlandı. Sonra ayı o mezar taşını nihai yerine, gömdüğü kadının ebedi dinlenme yerinin üstüne itti.

Ağaçların arasından çıkıp ufalmakta olan ayın altında açıklık alana girdiğinde, hava uzun süre önce kararmıştı. Göle girip su içti, kıyıya çıktı, uzun otların arasına oturup yıldızlara baktı. Âdeta sonun ve başlangıcın aynı olduğu bir yere gelmiş gibi yaptığı işin onu ne kadar yorduğunu ve o dağda geçirdiği sürede her şeyin değiştiğini hissetti. Kulaklarını dikip etrafı dinledi ama hiçbir şey duymadı. Ne hayvanların ayak seslerini, ne ağaçların fısıltılarını, ne böceklerin vızıltılarını ne de kıyıya vuran dalgaları. Kış kadar soğuk, bilmediği bir sessizlik çökmüştü etrafa. Ne kadar süredir orada oturmakta olduğunu, dünyanın bir an için donakalıp kalmadığını düşünürken, ormandaki yapraklar hışırdamaya başladı ve suyun yüzeyinde bir dalgıçkuşunun tiz çığlığının yankılandığını duydu. Kalkıp gerindi ve Büyük Ayı sağ omzunun arkasında kalacak şekilde döndü. Sonra gökyüzü, dünya yeni doğmuş gibi aydınlanmaya başlarken kıyıdan batıya doğru ilerlemeye başladı.

akira

"Yetişkinler için dokunaklı bir kıyamet sonrası fablı... Ursula K. Le Guin'in onayını alırdı."

—Kirkus Reviews

Ulusal Kitap Ödülü finalisti Andrew Krivak'tan, dünyada kalan son iki insanın muhteşem öyküsü!

İnsan ırkından yalnız iki kişinin geriye kaldığı, tahayyülü epey zor bir gelecekte adını bilmediğimiz bir baba ve kızı, doğaya yakın bir hayat sürmektedirler. Medeniyetten kalanlar, anımsaması zor, eski anılar gibidir artık; birkaç kitap, bir cam levha, bir çakmak taşı ve bir tarak... Babası kızına balık tutmayı, avlanmayı, mevsimlerin ve yıldızların sırlarını öğretir. Onu doğayla uyumlu bir yetişkinliğe hazırlar çünkü onlar, insanlığın son temsilcileridir. Nihayetinde kız, kendini bilinmeyen bir manzarada yapayalnız ve kaybolmuş hâlde bulduğunda eve dönüş yolunu gösterecek, sıradışı bir dost ortaya çıkar. Eğer ağaçlar gibi onu da dinlemeyi öğrenebilirse, en büyük dersleri sunan doğayla uyum içinde yaşamayı sürdürebilecektir. Ta ki "doğan güneşle uyanamayacağı o gün" gelene dek...

Ayı Dağı, insanın kırılganlığı, sevgi ve kayıplar üzerine etkileyici bir kompozisyon ortaya koyarken gerçek gücü elinde barındıran doğa adına önemli bir uyarıyı da aktarıyor.

"Krivak büyük bir ustalıkla ve zarafetle tüm canlıların sihirli bir dengede, birlikte var olduğu, sonsuza dek birbirlerinin eşsiz öykülerini anlattıkları dünyaya yapılan aşkın bir yolculuk sunuyor. Bu harikulade ve zarif roman altın değerinde!"

—Publishers Weekly

128 5

Made with ♥ in Calanoros
kafkakitap.com

9 786257 994804

KDV'den muaftır.